

નં.એકે/વિનયન/ ૮૩૫૩૨ /૨૦૨૩

તા. ૧૭ /૦૮/૨૦૨૩

ગુજરાતી

પરિપત્ર:-

સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટીની વિનયન વિદ્યાશાખા હેઠળની સ્નાતક કક્ષાના B.A.(ગુજરાતી)ના અભ્યાસક્રમ ચલાવતી સર્વે સંલગ્ન કોલેજોના આચાર્યશ્રીઓને આથી જાણ કરવામાં આવે છે કે, NEP-2020 અંતર્ગતના રાજ્ય સરકારશ્રીના તા.૧૧/૦૭/૨૦૨૩ના ઠરાવ ત્યારબાદ તા.૨૭/૦૭/૨૦૨૩ના રોજ પ્રકાશિત થયેલ સ્ટાન્ડર્ડ ઓપરેટિંગ પ્રોસિજર(SOP) તેમજ ત્યારબાદ તેને આનુસંગિક તા.૨૮/૦૭/૨૦૨૩ના રોજ આવેલ સુધારા મુજબના અભ્યાસક્રમો ચેરમેનશ્રી, ગુજરાતી વિષયની અભ્યાસ સમિતિ દ્વારા રજુ કરાયેલ B.A.(ગુજરાતી) સેમેસ્ટર-૦૧ અને ૦૨ના અભ્યાસક્રમો આગામી શૈક્ષણિક સત્ર જુન-૨૦૨૩થી અમલમાં આવે તે રીતે ગુજરાતી વિષયની અભ્યાસ સમિતિ, વિનયન વિદ્યાશાખા, એકેડેમિક કાઉન્સિલ તથા સિલ્હિકેટની બહાલીની અપેક્ષાએ મંજૂર કરવા માન.કુલપતિશ્રીને ભલામણ કરેલ, જે માન.કુલપતિશ્રીએ મંજૂર કરેલ છે. જેથી સંબંધિત તમામે તે મુજબ તેની ચુસ્તપણે અમલવારી કરવી.

(મુસદ્દો કુલસચિવશ્રીએ મંજૂર કરેલ છે.)

સહી/-

(ડૉ. એચ.પી.રૂપારેલીઆ)

કુલસચિવ

બિડાણ:- ઉક્ત અભ્યાસક્રમ (સોફ્ટ કોપી)

રવાના કર્યું

એકેડેમિક ઓફિસર

પ્રતિ,

(૧) વિનયન વિદ્યાશાખા હેઠળની ગુજરાતી વિષય ચલાવતી સ્નાતક કક્ષાની સર્વે સંલગ્ન કોલેજોના આચાર્યશ્રીઓ તરફ

(૨) વિનયન વિદ્યાશાખા હેઠળની ગુજરાતી વિષયની અભ્યાસ સમિતિના સર્વે સભ્યશ્રીઓ

નકલ જાણ અર્થે રવાના:-

૧. માન.કુલપતિશ્રી/કુલસચિવશ્રીના અંગત સચિવ

નકલ રવાના (યોગ્ય કાર્યવાહી અર્થે):-

૧. ડીનશ્રી, વિનયન વિદ્યાશાખા

૨. પરીક્ષા વિભાગ

૩. પી.જી.ટી.આર.વિભાગ

૪. જોડાણ વિભાગ

SAURASHTRA UNIVERSITY

FACULTY OF ARTS

NEP 2020

SYLLABUS FOR
GUJARATI

Semester – I to II

(જુન ૨૦૨૩ થી ક્રમશઃ અમલમાં)

ગુજરાતી વિષયના સ્નાતક વિદ્યાર્થીઓ માટે
જુન-૨૦૨૩ થી ક્રમશઃ અમલમાં આવે તે પ્રમાણેનો
બી.એ. સેમેસ્ટર ૧ થી ૨ સુધીનો NEP 2020 મુજબનો અભ્યાસક્રમ

SAURASHTRA UNIVERSITY
Bachelor of Arts (UG Program)
NEP 2020 મુજબનો ગુજરાતી વિષયનો અભ્યાસક્રમ
Program Applied: June 2023

Sr.	Program Name	Sem.	Course/ Subject	Course Title	Paper No.	Credit	Internal Marks	External Marks	Practical/ Viva /Research/ Internship Marks	Total Marks	Course Code
Semester -1											
1	Bachelor of Arts UG	1	Major-DSC-01 : Gujarati	મધ્યકાલી પદ્ય કૃતિ મહાકવિ પ્રેમાનંદ રચિત : 'સુદામાચરિત્ર' - સંપાદક પૂર્ણિમા ભટ્ટ , ચંદ્રશંકર ભટ્ટ :	DSC-01	04	50	50	-	100	
2	Bachelor of Arts UG	1	Major-DSC-02 : Gujarati	અર્વાચીન ગદ્યકૃતિ ' :પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી રેખાચરિત્રો ' - સંપાદક :મણિલાલ હ. પટેલ : પ્રકાશન ,અરુણોદય	DSC-02	04	50	50	-	100	
3	Bachelor of Arts UG	1	Minor-IDC-01 : Gujarati	મધ્યકાલી પદ્ય કૃતિ મહાકવિ પ્રેમાનંદ રચિત : 'નળાખ્યાન' - સંપાદક ચંદ્રશંકર : ભટ્ટઆદર્શ , પ્રકાશન	IDC-01	04	50	50	-	100	
4	Bachelor of Arts UG	1	MDC-01 : Gujarati	ગુજરાતી લેખનઉદ્બોધન કૌશલ-૧	MDC-01	04	50	50	-	100	
5	Bachelor of Arts UG	1	AEC-01 : Gujarati	ગુજરાતી ભાષા સજ્જતા-૧	AEC-01	02	25	25	-	50	
6	Bachelor of Arts UG	1	SEC-01 : Gujarati	ગુજરાતી પ્રૂક્વાચન અને જોડણી-૧	SEC-01	02	25	25	-	50	
7	Bachelor of Arts UG	1	IKS-01 : Gujarati	ભારતીય જ્ઞાન પરંપરા : ગુજરાતી સંત કવયિત્રીઓ : સતી તોરલ અને ગંગાસતી	IKS-01	02	25	25	-	50	

Date of Submission: 07-08-2023

Semester -2											
1	Bachelor of Arts UG	2	Major-DSC-03 : Gujarati	અર્વાચીન પદ્યકૃતિ : 'પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી કાવ્યઝલક' ખંડ-૨, ગુરુ-૨ - સંપાદક : ચંદ્રકાન્ત શેઠ	DSC-03	04	50	50	-	100	
2	Bachelor of Arts UG	2	Major-DSC-04 : Gujarati	અર્વાચીન ગદ્યકૃતિ : 'પ્રશિષ્ટ નવલિકાઓ ભાગ-૨' - સંપાદક : રઘુવીર ચૌધરી, પ્રકાશન : અરુણોદય	DSC-04	04	50	50	-	100	
3	Bachelor of Arts UG	2	Minor-IDC-02 : Gujarati	અર્વાચીન ગદ્ય કૃતિ : 'પૃથિવીવલ્લભ' - લે. ક.મી. મુનશી, ગુર્જર પ્રકાશન	IDC-02	04	50	50	-	100	
4	Bachelor of Arts UG	2	MDC-02 : Gujarati	ગુજરાતી લેખનઉદ્બોધન કૌશલ : ૨	MDC-02	04	50	50	-	100	
5	Bachelor of Arts UG	2	AEC-02 : Gujarati	ગુજરાતી ભાષા સજ્જતા : ૨	AEC-02	02	25	25	-	50	
6	Bachelor of Arts UG	2	SEC-01 : Gujarati	ગુજરાતી પ્રૂક્વાચન અને જોડણી : ૨	SEC-02	02	25	25	-	50	
7	Bachelor of Arts UG	2	VAC-01 : Gujarati	નરસિંહ મહેતાનાં પદો - સંપાદક : અનંતરાય રાવલ	VAC-01	02	25	25	-	50	
8	Bachelor of Arts UG	2	EXIT-01 : Gujarati	Vocational Course in Gujarati	Exit-01	04	-	-	100	100	

SAURASHTRA UNIVERSITY

NEP 2020

Semester: 01 (One)

Course: Major - DSC-01: Gujarati

Syllabus Structure for Theoretical Papers of Major - Disciplines Special Core Course

(મુખ્ય શિસ્તના સૈદ્ધાંતિક પેપરનું માળખું)

Part-A: Introduction				
વિભાગ – અ : પરિચય				
Program Name	Program Type	Program Year	Program Applied	Course Type
Bachelor of Arts Under Graduate	Under Graduate	04 Year Honours & Research	June 2023	Major - Discipline Specific Courses
1	Semester :	01 (One)		
2	Course/Subject :	Major - DSC-01 : Gujarati		
3	Course Code :			
4	Course Title : (અભ્યાસક્રમનું શીર્ષક)	મધ્યકાલી પદ્ય કૃતિ : મહાકવિ પ્રેમાનંદ રચિત 'સુદામાચરિત્ર' - સંપાદક : ચંદ્રશંકર ભટ્ટ, પૂર્ણિમા ભટ્ટ		
5	Course Type : (અભ્યાસક્રમનો પ્રકાર) (DSC/IDC/ MDC/AEC/SEC/CVC/IKS)	Major- Discipline Specific Core Courses (DSC)		
6	Prerequisite for admission to the course અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ માટેની પૂર્વશરત	This Course can be opted by any student who has passed 12 th class or diploma. આ કોર્સ 12મું ધોરણ અથવા ડિપ્લોમા પાસ કરેલ કોઈપણ વિદ્યાર્થી પસંદ કરી શકે છે		
7	Course Learning Outcomes (CLO)	Outcomes: <ul style="list-style-type: none"> ○ મધ્યકાલી પદ્ય કૃતિ 'સુદામાચરિત્ર'ના અધ્યયનથી વિદ્યાર્થીઓ ભારતના ભવ્ય પૌરાણિક વારસાથી પરિચિત થશે અને તેના દ્વારા વિદ્યાર્થીઓમાં નૈતિક જીવનમૂલ્યોનું સિંચન કરી શકાશે. ○ વિદ્યાર્થીઓ મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યના વિવિધ પદ્ય સાહિત્ય સ્વરૂપોથી પરિચિત થશે, સાથે મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યના પ્રમુખ સાહિત્ય સ્વરૂપ એવા આખ્યાનનો અને તે સ્વરૂપની સુપ્રસિદ્ધ કૃતિના અધ્યયન દ્વારા સ્વરૂપ, સર્જક તેમજ દેશ-રાજ્યની પ્રાચીન-પૌરાણિક સામાજિક, સાંસ્કૃતિક અને રાષ્ટ્રીય પૃષ્ઠભૂમિ વિશે સુવિજ્ઞ થશે. 		
8	Credit Value	04 (Four)		
9	Total Marks	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Maximum Marks: 100 (50 + 50) 		
10	Passing Marks	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Minimum Passing Marks: 36 		

Part-B: Content of the Course		
વિભાગ – બ : અભ્યાસક્રમની સામગ્રી		
Total Number of Lectures and Tutorials-60 (04 hours per week)		
A Semester Comprises 90 Working Days		
Unit	Topics	Number of Lectures
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ પ્રથમ સેમેસ્ટર માટે અભ્યાસક્રમ : <ul style="list-style-type: none"> ○ ગુજરાતી પદ્યકૃતિનો અભ્યાસ (મધ્યકાલીન) : મધ્યકાલી પદ્યકૃતિ : મહાકવિ પ્રેમાનંદ રચિત 'સુદામાચરિત્ર' - સંપાદક : ચંદ્રશંકર ભટ્ટ , પૂર્ણિમા ભટ્ટ, આદર્શ પ્રકાશન 	
1	<ul style="list-style-type: none"> ▪ મધ્યકાલીન પ્રમુખ પદ્ય સ્વરૂપોનો પરિચય (નોંધ: અધ્યાપક ભૂમિકારૂપે સમાન્ય પરિચય આપશે, વિદ્યાર્થી પક્ષે પ્રશ્નસ્વરૂપે અપેક્ષિત નથી.) ▪ આખ્યાન : સ્વરૂપ અને ઘડતર ▪ પ્રેમાનંદનું જીવન-કવન 	09+03=12 (9th Lectures & 3 Tutorial)
2	<ul style="list-style-type: none"> ▪ સુદામા કથા – ભાગવતમાં ▪ સુદામા કથા – ગુજરાતીમાં (નરસિંહ મહેતા, સોમ, ભાલણ, ભીમ અને જગન્નાથ) ▪ મહાકવિ પ્રેમાનંદ રચિત 'સુદામાચરિત્ર'માં પરંપરા અને પોતીકાપાણું 	09+03=12
3	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 'સુદામાચરિત્ર' કૃતિની સમગ્રલક્ષી સમીક્ષા ▪ 'સુદામાચરિત્ર'ની વસ્તુસંકલના ▪ 'સુદામાચરિત્ર'માં રસનિરૂપણ 	09+03=12
4	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 'સુદામાચરિત્ર'માં પાત્રાલેખન ▪ 'સુદામાચરિત્ર'નાં વર્ણનો ▪ 'સુદામાચરિત્ર'માં સામાજિક સંદર્ભ 	09+03=12
5	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 'સુદામાચરિત્ર'માં પ્રતીક-યોજના ▪ ભાષાશક્તિ – અભિવ્યક્તિકલા ▪ 'સુદામાચરિત્ર'માં મૈત્રી-ભક્તિનો મર્મ 	09+03=12
Keywords/Tags: પ્રાચીન, પૌરાણિક ભારતીય જીવનમૂલ્યોનું સિંચન અને કૌશલ સંવર્ધન.		

Part-C : Learning Resources

(વિભાગ - ક : પાઠ્યક્રમ તેમજ સંદર્ભ સાહિત્ય)

Text Books, Reference Books, Other resources

(પાઠ્ય પુસ્તકો, સંદર્ભ પુસ્તકો, અન્ય સંસાધનો)

■ સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :

1. મહાકવિ પ્રેમાનંદ રચિત 'સુદામાચરિત્ર'- સં. ચંદ્રશંકર ભટ્ટ, પૂર્ણિમા ભટ્ટ, આદર્શ પ્રકાશન, આ. ૨૦૨૧
2. પ્રેમાનંદ વિરચિત 'સુદામાચરિત્ર' - સં. મફત ઓઝા, પ્રકાશન, નવસર્જન પબ્લિકેશન, પ્ર. આ. ૧૯૯૩
3. કવિ પ્રેમાનંદકૃત 'સુદામાચરિત્ર' - સં. ઈશ્વરલાલ દવે, ચીમનલાલ ત્રિવેદી, ગૂર્જર પ્રકાશન, આ. ૨૦૧૧
4. કવિ પ્રેમાનંદકૃત 'સુદામાચરિત્ર' - સં. લાભશંકર ઠાકર, પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ, પાર્શ્વ પબ્લિકેશન, આ. ૨૦૦૯
5. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ ગ્રંથ : ૧, ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ, પુનર્મુદ્રણ : ૨૦૦૬
6. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ ગ્રંથ : ૨, ખંડ : ૧, ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ, પુનર્મુદ્રણ : ૨૦૦૬
7. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ ગ્રંથ : ૨, ખંડ : ૨, ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ, પુનર્મુદ્રણ : ૨૦૦૬
8. મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ, યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય, પ્ર. આ. ૧૯૯૬
9. ગુજરાતી સાહિત્ય (મધ્યકાલીન), અનંતરાય રાવળ, ગૂર્જર પ્રકાશન, પાંચમી આ. ૧૯૯૨
10. મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ, ડૉ. રમેશ એમ. ત્રિવેદી, આદર્શ પ્રકાશન, આ. ૨૦૧૫
11. મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્ય, ડૉ. દિલાવરસિંહ જાડેજા, આદર્શ પ્રકાશન
12. મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનો જ્ઞાનકોશ, પ્રતિભા શાહ. ત્રિવેદી, આદર્શ પ્રકાશન
13. મધ્યકાલીન ગુજરાતી કૃતિ પરિચય, એમ.આઈ. પટેલ, આદર્શ પ્રકાશન
14. પ્રેમાનંદનો પ્રતિભાવિશેષ ભાગ -1-2, રવીન્દ્ર ઠાકોર, ગુર્જર પ્રકાશન
15. પ્રેમાનંદનો પ્રતિભાવિશેષ- આરતી ત્રિવેદી
16. પ્રેમાનંદનાં આખ્યાનો, ગાયત્રી દવે, ગુર્જર પ્રકાશન
17. ઇતિહાસ, સમાજ અને સાહિત્યમાં ગુજરાત, મકરંદ મહેતા, ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ, આ. ૨૦૦૮
18. ગુજરાતી સાહિત્ય કોશ-૧ (મધ્યકાળ), સં. જયંત કોઠારી, જયન્ત ગાડીત, ચંદ્રકાંત ટોપીવાળા, રમણ સોની, ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ, ૧૯૮૯
19. મધ્યકાલીન સાહિત્યપ્રકારો, ડૉ. ભારતકુમાર ઠાકર, આદર્શ પ્રકાશન
20. મધ્યકાલીન - અર્વાચીન સાહિત્યસ્વરૂપો, ડૉ. ભારતકુમાર ઠાકર, આદર્શ પ્રકાશન
21. આખ્યાનકવિ પ્રેમાનંદ, કે.કા. શાસ્ત્રી, આદર્શ પ્રકાશન
22. કવિ શિરોમણી પ્રેમાનંદ, પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ, પાર્શ્વ પ્રકાશન

■ E-Resource Link :

1. <https://gu.wikipedia.org/wiki>
2. <https://gu.m.wikisource.org/wiki/>
3. <https://gujarativishwakosh.org>
4. <https://www.studmentor.com/premanand-gujarati-sahitya-kavi/>
5. <https://4gujarat.com/premanand-in-gujarati/>
6. https://akaramderaiya.blogspot.com/2020/12/blog-post_31.html
7. <https://www.aksharnaad.com/2011/02/23/sudama-charit-and-hundi-by-premanand/>
8. <https://creativeyatra.com/poetry/>
9. <https://gopalparekh.wordpress.com>
10. <https://layastaro.com/?p=18481>

11. <https://gopalparekh.wordpress.com>
12. <http://sahityasetu.co.in/issue45/rajeshvari.php>
13. <https://www.youtube.com/watch?v=dleXOnZ--sE>
14. <https://sureshbjani.wordpress.com/2011/05/25/premanand/>
15. <https://www.gujaratinots.com/2021/09/premanandnu-jivan-kavan.html>

Suggested equivalent online courses:

Part - D : Assessment and Evaluation

વિભાગ - ડ : પરીક્ષણ અને મૂલ્યાંકન

Suggested Continuous Evaluation Methods :

▪ **Maximum Marks : 100 :**

1. Continuous Comprehensive Evaluation (CCE) : 50% (100) Marks
2. Semester End Evaluation (SEE): 50% (100) Marks

Internal Assessment : Continuous Comprehensive Evaluation (CCE) : 50% (100)	<ul style="list-style-type: none"> • Class Test (Monthly) • Quiz / Objective (MCQ) Test • Assignment (Class & Home) • Active Learning • Presence (હાજરી) 	30 30 20 10 10 Total Marks 100
External Assessment : Semester End Evaluation (SEE): 50% (100) Marks Time : 02:30 Hours	<p>Section (A) :</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Twenty Multiple Choice Questions <p>Section (B) :</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Five Very Short Questions (50 Words Each) <p>Section (C) :</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Five Short Questions (200 Words Each) <p>Section (D) :</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Two Long Questions (500 Words Each) 	20 X 01 = 20 05 X 03 = 15 05 X 07 = 35 02 X 15 = 30 Total 100

SAURASHTRA UNIVERSITY**NEP 2020****Semester : 01 (One)****Course: Major - DSC-02: Gujarati****Syllabus Structure for Theoretical Papers of Major Disciplines Special Core Course****(મુખ્ય શિસ્તના સૈદ્ધાંતિક પેપરનું માળખું)**

Part-A: Introduction વિભાગ – અ : પરિચય				
Program Name	Program Type	Program Year	Program Applied	Course Type
Bachelor of Arts Under Graduate	Under Graduate	04 Year Honours & Research	June 2023	Major - Discipline Specific Courses
1	Semester :	01 (One)		
2	Course / Subject :	Major - DSC-02: Gujarati		
3	Course Code : (અભ્યાસક્રમનો કોડ)			
4	Course Title : (અભ્યાસક્રમનું શીર્ષક)	અર્વાચીન ગદ્યકૃતિ : ‘પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી રેખાચરિત્રો’ - સંપાદક : મણિલાલ ડ. પટેલ , પ્રકાશન : અરુણોદય		
5	Course Type : (અભ્યાસક્રમનો પ્રકાર) (DSC/IDC/MDC/AEC/SEC/CVC/ IKS)	Major - Discipline Specific Core Courses (DSC)		
6	Prerequisite for admission to the course અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ માટેની પૂર્વશરત	This Course can be opted by any student who has passed 12 th class or diploma. (આ કોર્સ 12મું ધોરણ અથવા ડિપ્લોમા પાસ કરેલ કોઈપણ વિદ્યાર્થી પસંદ કરી શકે છે.)		
7	Course Learning Outcomes (CLO)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Outcomes: <ul style="list-style-type: none"> ○ ‘પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી રેખાચરિત્રો’ના અધ્યયનથી વિદ્યાર્થીઓ અર્વાચીન સાહિત્યના એક મહત્વના સાહિત્ય સ્વરૂપ એવા ‘રેખાચિત્ર’થી પરિચત થશે. ○ ગુજરાતી ભાષાના પ્રતિભાષાળી સર્જકો દ્વારા કોઈ વિશેષ કે સામાન્ય વ્યક્તિ, ભાવ, સ્થળ, પરિવેશ, ઘટના કે માનવેતર સૃષ્ટિ વિશેષને લઈ સર્જનાત્મક શૈલીમાં સૂની-અનસૂની ઘટનાને એક જુદા જ દૃષ્ટિકોણથી ઉજાગર કરેલાં રેખાચિત્રોનાં અધ્યયનથી અધ્યેતામાં પ્રસ્તુત તથા અન્ય કોઈ વ્યક્તિ, ભાવ, સ્થળ, પરિવેશ, ઘટના તેમજ માનવેતર સૃષ્ટિને જોવા-જાણવા ને અનુભવવાનો વિશેષ દૃષ્ટિકોણ કેળવશે. સાથે સ્થનાત્મક કુશળતા પણ હાંસલ કરશે. 		
8	Credit Value	04 (Four)		
9	Total Marks	▪ Maximum Marks: 100 (50 + 50)		
10	Passing Marks	▪ Minimum Passing Marks: 36		

Part-B: Content of the Course		
વિભાગ – બ : અભ્યાસક્રમની સામગ્રી		
Total Number of Lectures and Tutorials-60 (04 hours per week)		
A Semester Comprises 90 Working Days		
Unit	Topics	Number of Lectures
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ પ્રથમ સેમેસ્ટર માટે અભ્યાસક્રમ : <ul style="list-style-type: none"> ○ અર્વાચીન ગદ્યકૃતિ : ‘પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી રેખાચિત્રો’ <ul style="list-style-type: none"> - સંપાદક : મણિલાલ હ. પટેલ , પ્રકાશન : અરુણોદય 	
1	<ul style="list-style-type: none"> ▪ અર્વાચીન ગદ્ય સાહિત્ય સ્વરૂપો (ભૂમિકારૂપે અધ્યાપક કક્ષાએ સંક્ષિપ્ત પરિચય) ▪ રેખાચિત્ર : સંજ્ઞા, સ્વરૂપ, વિભાવના ▪ રેખાચિત્રનાં લક્ષણો : (એકાત્મકતા - વિષયસંબંધી, અંતરમુખી ચરિત્રિક વિશેષતા, સંવેદનશીલતા, સંક્ષિપ્તતા, વિશ્વસનીયતા, પ્રતિકાત્મકતા) ▪ રેખાચિત્રના પ્રકારો : વર્ણનાત્મક, સંસ્મરણાત્મક, ચરિત્રપ્રધાન, વ્યંગ્યાત્મક, મનોવિશ્લેષનાત્મક 	09+03=12 (9th Lectures & 3 Tutorial)
2	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ગુજરાતી રેખાચિત્રોની ગતિવિધિ / ગુજરાતી રખચિત્રોના લેખાં-જોખાં ▪ ‘રેખાચિત્ર’ અને ‘જીવનચરિત્ર’ ▪ ‘પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી રેખાચિત્રો’ની સમગ્રલક્ષી સમીક્ષા 	09+03= 12
3	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ‘પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી રેખાચિત્રો’ માં તત્કાલિન સમાજ ▪ ‘પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી રેખાચિત્રો’ માં પુરુષ પાત્રો. ▪ ‘પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી રેખાચિત્રો’ માં સ્ત્રી પાત્રો. 	09+03= 12
4	<ul style="list-style-type: none"> ▪ કૃતિલક્ષી સમીક્ષા [1] કવિવર રવીન્દ્રનાથ : કાકાસાહેબ કાલેલકર [2] મોતી બહારવટિયો : ઝવેરચંદ મેઘાણી [3] અમૃતા : કિશનસિંહ ચાવડા [4] રઘુવીર ચૌધરી : વિનોદ ભટ્ટ [5] બાબુ વીજળી : અનિરુદ્ધ બ્રહ્મભટ્ટ [6] સુબ્બા : મારી વચેટ બહેન : મનોહર ત્રિવેદી 	09+03= 12
5	<ul style="list-style-type: none"> [1] ‘પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી રેખાચિત્રો’માં જીવન દર્શન [2] ‘પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી રેખાચિત્રો’ની ભાષા શૈલી [3] ‘પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી રેખાચિત્રો’માં માનવ સંબંધો. [4] ‘પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી રેખાચિત્રો’માં સામગ્રીની સચ્ચાઈ [5] ‘_____’ માં પ્રસંગાલેખન [એકમ ૪ સિવાયના રેખાચિત્રો પૈકી] 	09+03= 12
Keywords/Tags: ભારતીય જીવનમૂલ્યોનું સિંચન અને કૌશલ સંવર્ધન.		

Part-C : Learning Resources

વિભાગ – ક : પાઠ્યક્રમ તેમજ સંદર્ભ સાહિત્ય

Text Books, Reference Books, Other resources

(પાઠ્ય પુસ્તકો, સંદર્ભ પુસ્તકો, અન્ય સંસાધનો)

■ પાઠ્યક્રમ : ('પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી રેખાચિત્રો' માંથી અભ્યાસક્રમમાં સમાવિષ્ટ રેખાચિત્રો) :

1. કવિવર રવીન્દ્રનાથ – કાકાસાહેબ કાલેલકર	7. બાબુ વીજળી – અનિરુદ્ધ બ્રહ્મભટ્ટ
2. મોતી બહારવટિયો – ઝવેરચંદ મેઘાણી	8. બુધવી – જોસેફ મેકવાન
3. અમૃતા – કિશનસિંહ ચાવડા	9. ભાઈ – ગુલામ મોહમ્મદ શેખ
4. તલાટી – ઈશ્વર પેટલીકર (રદ કરવો)	10. રમી મા – મણિલાલ હ. પટેલ
5. નિરંજન ભગત – રઘુવીર ચૌધરી	11. અશ્વિની ભટ્ટ – મધુરાય
6. રઘુવીર ચૌધરી – વિનોદ ભટ્ટ	12. સુબ્બા: મારી વચેટ બહેન – મનોહર ત્રિવેદી

■ સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :

○ 'પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી રેખાચિત્રો'ની સંદર્ભસૂચિ :

1. ગુજરાતી સાહિત્યમાં રેખાચિત્રોની ગતિવિધિ, પન્ના ત્રિવેદી, રન્નાદે પ્રકાશન,
2. પાંચ દાયકનું પરિદર્શન, સં. હર્ષદ ત્રિવેદી, ગુજરાત સાહિત્ય અકાદમી
3. દસમો દાયકો, ભોળાભાઈ પટેલ, સાહિત્ય પરિષદ
4. પરસ્પર, સં. મણિલાલ હ. પટેલ, પાર્શ્વ પ્રકાશન
5. સાહિત્ય સ્વરૂપો – કુંજવિહારી મહેતા, જયંત પટેલ.
6. અમર રેખાચિત્રો – મણિલાલ હ પટેલ
7. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ – ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ
8. ગુજરાતી સાહિત્યની વિકસરેખા – ધીરુભાઈ ઠાકર
9. સાહિત્ય પરિષદ કોશ ભાગ-૩

■ E-Resource Link :

10. <http://www.sahityasetu.co.in/issue9/pannatrivedi.html>
11. <https://www.youtube.com/watch?v=UntErTPowQg>
12. <https://opinionmagazine.co.uk/details/549/>
13. <https://gu.wikipedia.org/wiki>

Suggested equivalent online courses:

Part - D : Assessment and Evaluation**વિભાગ - ડ : પરીક્ષણ અને મૂલ્યાંકન****Suggested Continuous Evaluation Methods :****Maximum Marks : 100 :**

1. Continuous Comprehensive Evaluation (CCE) : 50% (100) Marks
2. Semester End Evaluation (SEE): 50% (100) Marks

Internal Assessment : Continuous Comprehensive Evaluation (CCE) : 50% (100)	<ul style="list-style-type: none">• Class Test (Monthly)• Quiz / Objective (MCQ) Test• Assignment (Class & Home)• Active Learning• Presence (હાજરી)	30 30 20 10 <u>10</u> Total Marks 100
External Assessment : Semester End Evaluation (SEE): 50% (100) Marks Time : 02:30 Hours	Section (A) : <ul style="list-style-type: none">○ Twenty Multiple Choice Questions Section (B) : <ul style="list-style-type: none">○ Five Very Short Questions (50 Words Each) Section (C) : <ul style="list-style-type: none">○ Five Short Questions (200 Words Each) Section (D) : <ul style="list-style-type: none">○ Two Long Questions (500 Words Each)	20 X 01 = 20 05 X 03 = 15 05 X 07 = 35 02 X 15 = 30 <hr/> Total 100

SAURASHTRA UNIVERSITY**NEP 2020****Semester : 01 (One)****Course: Minor - IDC-01: Gujarati****Syllabus Structure for Theoretical Papers of Minor - Interdisciplinary Course**

(આંતરશાખાકીય સૈદ્ધાંતિક અભ્યાસક્રમનું માળખું)

Part-A: Introduction				
વિભાગ – અ : પરિચય				
Program Name	Program Type	Program Year	Program Applied	Course Type
Bachelor of Arts Under Graduate	Under Graduate	04 Year Honours & Research	June 2023	Minor - Interdisciplinary Course

1	Semester :	01 (One)
2	Course/Subject :	Minor - IDC-01 : Gujarati
3	Course Code :	
4	Course Title : (અભ્યાસક્રમનું શીર્ષક)	મધ્યકાલી પદ્ય કૃતિ : મહાકવિ પ્રેમાનંદ રચિત 'નળાખ્યાન' - સંપાદક : ચંદ્રશંકર ભટ્ટ, આદર્શ પ્રકાશન
5	Course Type : (અભ્યાસક્રમનો પ્રકાર) (DSC/IDC/MDC/ AEC/SEC/CVC/IKS)	Minor - Interdisciplinary Course (IDC)
6	Prerequisite for admission to the course અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ માટેની પૂર્વશરત	This Course can be opted by any student who has passed 12 th class or diploma. આ કોર્સ 12મું ધોરણ અથવા ડિપ્લોમા પાસ કરેલ કોઈપણ વિદ્યાર્થી પસંદ કરી શકે છે
7	Course Learning Outcomes (CLO)	Outcomes: <ul style="list-style-type: none"> ○ મધ્યકાલી પદ્ય કૃતિ 'નળાખ્યાન'ના અધ્યયનથી વિદ્યાર્થીઓ ભારતના ભવ્ય પૌરાણિક વારસાથી પરિચિત થશે. તેમજ તેના દ્વારા વિદ્યાર્થીઓમાં નૈતિક જીવનમૂલ્યોનું સિંચન કરી શકાશે. ○ વિદ્યાર્થીઓ મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યના વિવિધ પદ્ય સાહિત્ય સ્વરૂપોથી પરિચિત થશે, સાથે મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યના પ્રમુખ સાહિત્ય સ્વરૂપ એવા આખ્યાનનો અને તે સ્વરૂપની સુપ્રસિદ્ધ કૃતિના અધ્યયન દ્વારા સ્વરૂપ, સર્જક તેમજ દેશ-રાજ્યની પ્રાચીન-પૌરાણિક સામાજિક, સાંસ્કૃતિક અને રાષ્ટ્રીય પૃષ્ઠભૂમિ વિશે સુવિજ્ઞ થશે.
8	Credit Value	04 (Four)
9	Total Marks	▪ Maximum Marks: 100 (50 + 50)
10	Passing Marks	▪ Minimum Passing Marks: 36

Part-B: Content of the Course**વિભાગ – બ : અભ્યાસક્રમની સામગ્રી****Total Number of Lectures and Tutorials-60 (04 hours per week)****A Semester Comprises 90 Working Days**

Unit	Topics	Number of Lectures
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ પ્રથમ સત્ર માટે અભ્યાસક્રમ : <ul style="list-style-type: none"> ○ ગુજરાતી પદ્યકૃતિનો અભ્યાસ (મધ્યકાલીન) : <ul style="list-style-type: none"> મધ્યકાલી પદ્યકૃતિ : મહાકવિ પ્રેમાનંદ રચિત 'નળાખ્યાન' - સંપાદક : ચંદ્રશંકર ભટ્ટ, આદર્શ પ્રકાશન 	
1	<ul style="list-style-type: none"> ▪ આખ્યાન : સ્વરૂપ અને વિકાસ ▪ પ્રેમાનંદના આખ્યાનો (સંક્ષિપ્ત પરિચય) ▪ નળાખ્યાન – ગુજરાતીમાં 	09+03=12 (9th Lectures & 3 Tutorial)
2	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 'નળાખ્યાન'નું એક આખ્યાન કૃતિ તરીકે મૂલ્યાંકન ▪ 'નળાખ્યાન'નું કથાવસ્તુ-ફેરફાર-ઉમેરણો-અસરો ▪ 'નળાખ્યાન' એક કરુણકથા ▪ 'નળાખ્યાન' એક ટ્રેજેડી આખ્યાન 	09+03= 12
3	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 'નળાખ્યાન'ની વસ્તુસંકલના ▪ 'નળાખ્યાન'માં પ્રેમાનંદની રસનિરૂપણ કલા ▪ 'નળાખ્યાન'માં પ્રેમાનંદની વર્ણનકલા 	09+03= 12
4	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 'નળાખ્યાન'માં પ્રેમાનંદની પાત્રાલેખન ▪ નળ-દમયંતીનું ચરિત્રચિત્રણ ▪ 'નળાખ્યાન'ની ગૌણ પાત્રસૃષ્ટિ 	09+03= 12
5	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 'નળાખ્યાન'માં પ્રેમાનંદનું ભાષાપ્રભુત્વ ▪ 'નળાખ્યાન'માં સમકાલીન જીવનનું પ્રતિબિંબ-ગુજરાતીપાણું ▪ નળાખ્યાનનું રહસ્ય :દામ્પત્ય પ્રેમવિકાસ 	09+03= 12
Keywords/Tags: પ્રાચીન, પૌરાણિક ભારતીય જીવનમૂલ્યોનું સિંચન અને કૌશલ સંવર્ધન.		

Part-C : Learning Resources

(વિભાગ – ક : પાઠ્યક્રમ તેમજ સંદર્ભ સાહિત્ય)

Text Books, Reference Books, Other resources

(પાઠ્ય પુસ્તકો, સંદર્ભ પુસ્તકો, અન્ય સંસાધનો)

■ સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :

1. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ ગ્રંથ : ૧, ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ, પુનર્મુદ્રણ : ૨૦૦૬
2. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ ગ્રંથ : ૨, ખંડ : ૧, ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ, પુનર્મુદ્રણ : ૨૦૦૬
3. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ ગ્રંથ : ૨, ખંડ : ૨, ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ, પુનર્મુદ્રણ : ૨૦૦૬
4. મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ, યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય, પ્ર. આ. ૧૯૯૬
5. ગુજરાતી સાહિત્ય (મધ્યકાલીન), અનંતરાય રાવળ, ગૂર્જર પ્રકાશન, પાંચમી આ. ૧૯૯૨
6. મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ, ડૉ. રમેશ એમ. ત્રિવેદી, આદર્શ પ્રકાશન, આ. ૨૦૧૫
7. મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્ય, ડૉ. દિલાવરસિંહ જોષી, આદર્શ પ્રકાશન
8. મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનો જ્ઞાનકોશ, પ્રતિભા શાહ. ત્રિવેદી, આદર્શ પ્રકાશન
9. મધ્યકાલીન ગુજરાતી કૃતિ પરિચય, એમ.આઈ. પટેલ, આદર્શ પ્રકાશન
10. પ્રેમાનંદનો પ્રતિભાવિશેષ ભાગ -1-2, રવીન્દ્ર ઠાકોર, ગુર્જર પ્રકાશન
11. પ્રેમાનંદનો પ્રતિભાવિશેષ- આરતી ત્રિવેદી
12. પ્રેમાનંદનાં આખ્યાનો, ગાયત્રી દવે, ગુર્જર પ્રકાશન
13. ઇતિહાસ, સમાજ અને સાહિત્યમાં ગુજરાત, મકરંદ મહેતા, ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ, આ. ૨૦૦૮
14. ગુજરાતી સાહિત્ય કોશ-૧ (મધ્યકાળ), સં. જયંત કોઠારી, જયન્ત ગાડીત, ચંદ્રકાંત ટોપીવાળા, રમણ સોની, ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ, ૧૯૮૯
15. મધ્યકાલીન સાહિત્યપ્રકારો, ડૉ. ભારતકુમાર ઠાકર, આદર્શ પ્રકાશન
16. મધ્યકાલીન - અર્વાચીન સાહિત્યસ્વરૂપો, ડૉ. ભારતકુમાર ઠાકર, આદર્શ પ્રકાશન
17. આખ્યાનકવિ પ્રેમાનંદ, કે.કા. શાસ્ત્રી, આદર્શ પ્રકાશન
18. કવિ શિરોમણી પ્રેમાનંદ, પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ, પાર્શ્વ પ્રકાશન

■ E-Resource Link :

1. <https://gu.wikipedia.org/wiki>
2. <https://gu.m.wikisource.org/wiki/>
3. <https://gujarativishwakosh.org>
4. <https://4gujarat.com/premanand-in-gujarati/>
5. <https://sureshbjani.wordpress.com/2011/05/25/premanand/>
6. <https://www.gujaratinots.com/2021/09/premanandnu-jivan-kavan.html>

Suggested equivalent online courses:

Part - D : Assessment and Evaluation**વિભાગ - ડ : પરીક્ષણ અને મૂલ્યાંકન****Suggested Continuous Evaluation Methods :****Maximum Marks : 100 :**

1. Continuous Comprehensive Evaluation (CCE) : 50% (100) Marks
2. Semester End Evaluation (SEE): 50% (100) Marks

Internal Assessment : Continuous Comprehensive Evaluation (CCE) : 50% (100)	<ul style="list-style-type: none">• Class Test (Monthly)• Quiz / Objective (MCQ) Test• Assignment (Class & Home)• Active Learning• Presence (હાજરી)	30 30 20 10 10 Total Marks 100
External Assessment : Semester End Evaluation (SEE): 50% (100) Marks Time : 02:30 Hours	Section (A) : <ul style="list-style-type: none">○ Twenty Multiple Choice Questions Section (B) : <ul style="list-style-type: none">○ Five Very Short Questions (50 Words Each) Section (C) : <ul style="list-style-type: none">○ Five Short Questions (200 Words Each) Section (D) : <ul style="list-style-type: none">○ Two Long Questions (500 Words Each)	20 X 01 = 20 05 X 03 = 15 05 X 07 = 35 02 X 15 = 30 Total 100

SAURASHTRA UNIVERSITY**NEP 2020****Semester : 01 (One)****Course: MDC-01: Gujarati****Syllabus Structure for Theoretical Papers of Multidisciplinary Course****(બહુઆયામી સૈદ્ધાંતિક પેપરનું અભ્યાસક્રમ માળખું)**

Part-A: Introduction				
વિભાગ – અ : પરિચય				
Program Name	Program Type	Program Year	Program Applied	Course Type
Bachelor of Arts Under Graduate	Under Graduate	04 Year Honours & Research	June 2023	Multidisciplinary Course
1	Semester :	01 (One)		
2	Course/Subject :	MDC-01 : Gujarati		
3	Course Code : (અભ્યાસક્રમનો કોડ)			
4	Course Title : (અભ્યાસક્રમનું શીર્ષક)	ગુજરાતી લેખન-ઉદ્બોધન કૌશલ - ૧		
5	Course Type : (અભ્યાસક્રમનો પ્રકાર) (DSC/IDC/MDC/AEC/SEC/CVC/IKS)	Multidisciplinary Course (MDC)		
6	Prerequisite for admission to the course અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ માટેની પૂર્વશરત	This Course can be opted by any student who has passed 12 th class or diploma. આ કોર્સ 12મું ધોરણ અથવા ડિપ્લોમા પાસ કરેલ કોઈપણ વિદ્યાર્થી પસંદ કરી શકે છે		
7	Course Learning Outcomes (CLO)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Outcomes: <ul style="list-style-type: none"> • વિદ્યાર્થીઓની ભાષાકીય કુશળતાને પ્રોત્સાહન આપવું. • લેખન, સંવાદ, ભાષાંતર, અભિવ્યક્તિ જેવાં કૌશલને પ્રોત્સાહન આપવું. • વિદ્યાર્થીઓનાં શબ્દભંડોળ અને વ્યાકરણ સમૃદ્ધ કરવું. • ગુજરાતી મુલકી સેવાની સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષામાં ઉપયોગી બનવું. ▪ Course Learning Outcomes : <ul style="list-style-type: none"> • ભાષાનું શુદ્ધ ઉચ્ચારણ, રચનાત્મક લેખન, ઔપચારિક લેખન તથા તકનીકી શબ્દોથી વિદ્યાર્થીઓ અવગત થશે. • વિદ્યાર્થીઓ ભાષા સંચાર અને પ્રવચન-ભાષણ સંબંધિત વિવિધ પાસાઓથી અવગત થશે. • વાતચીત, વાણી, સંવાદ, જૂથચર્ચા, અનુવાદ વગેરે દ્વારા વિદ્યાર્થીઓમાં અભિવ્યક્તિ કૌશલ્યનો વિકાસ થશે. • ગુજરાત મુલકી સેવાની સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ પસાર કરવામાં ઉપયોગી બનશે. 		
8	Credit Value	04 (Four)		
9	Total Marks	▪ Maximum Marks: 100 (50 + 50)		
10	Passing Marks	▪ Minimum Passing Marks: 36		

Part-B: Content of the Course**વિભાગ – બ : અભ્યાસક્રમની સામગ્રી**

- **Total Number of Lectures and Tutorials-60 (04 hours per week)**
- **A Semester Comprises 90 Working Days**

Unit	Topics	Number of Lectures
	<ul style="list-style-type: none"> ○ પ્રથમ સેમેસ્ટર માટે અભ્યાસક્રમ : ○ ગુજરાતી લેખન-ઉદ્બોધન કૌશલ : 	
1	<ul style="list-style-type: none"> ▪ નિબંધ લેખન : (સ્પષ્ટતા: નિબંધના પ્રકાર : કથનાત્મક, આત્મકથનાત્મક, વર્ણનાત્મક, વિશ્લેષનાત્મક, ચિંતનાત્મક, સાંપ્રત સમસ્યા, કલ્પનાત્મક વગેરે પ્રકારોનો અધ્યાપક કક્ષાએ પ્રાથમિક પરિચય. તેમજ ઉપરોક્ત વિષયો ઉપર ૪૦૦ શબ્દોમાં નિબંધ તૈયાર કરાવવા, પરીક્ષામાં કોઈ બે પૂછવા અને વિદ્યાર્થીએ એક લખવો) 	12
2	<ul style="list-style-type: none"> ▪ વિચાર વિસ્તાર : કાવ્યપંક્તિઓ અથવા ગદ્યસૂક્તિઓનો વિચાર વિસ્તાર. (સ્પષ્ટતા : ચિંતનસભર કાવ્યપંક્તિ કે સૂત્રાત્મક ગદ્યપંક્તિમાં રજૂ થયેલ વિચારને એકસો દસ થી એકસો વીસ શબ્દોમાં વિશદતાથી સ્પષ્ટ કરો) 	12
3	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ગદ્યખંડનું વિવરણ : (સ્પષ્ટતા: આપેલ ગદ્યખંડમાં અભિવ્યક્ત વિચારનું સદૃષ્ટાંત ત્રણ ગણું વિવરણ કરવું.) 	12
4	<ul style="list-style-type: none"> ▪ પરિચ્છેદનું સારલેખાં (સંક્ષેપીકરણ) : (સ્પષ્ટતા : આપેલ પરિચ્છેદનું ૧/૩ સારલેખન કરી યોગ્ય શીર્ષક આપવું.) ▪ ગદ્યસમીક્ષા: (સ્પષ્ટતા: આપેલ ગદ્યખંડના આધારે પૂછેલા પ્રશ્નોના જવાબ.) 	12
5	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ઔપચારિક ભાષણો : (સ્વાગત, વિદાય, ઉદઘાટન, પત્રકાર પરિષદ માટે ઉદ્બોધન.) ▪ પ્રચાર માધ્યમો માટે નિવેદનો : (પ્રચાર માધ્યમો માટે નિવેદનો તૈયાર કરાવવાં) 	12
<ul style="list-style-type: none"> • Keywords/Tags: વિદ્યાર્થીઓમાં લેખન-સર્જન, સંવાદ, ઉદ્બોધન, ભાષાંતર, અભિવ્યક્તિ જેવાં કૌશલનું સંવર્ધન. 		

Part-C : Learning Resources

વિભાગ – ક : પાઠ્યક્રમ તેમજ સંદર્ભ સાહિત્ય

Text Books, Reference Books, Other resources

(પાઠ્ય પુસ્તકો, સંદર્ભ પુસ્તકો, અન્ય સંસાધનો)

■ સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :

1. સાહિત્યિક નિબંધો અને લેખન કૌશલ્ય – સં. મફત ઓઝા, રતિલાલ નાયક
2. ભાષા સજ્જતા અને લેખન કૌશલ – ડૉ. યોગેન્દ્ર વ્યાસ; પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ
3. સાહિત્યાયન – બાબુ દવાલપુરા, પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ
4. અપઠિતનો આસ્વાદ અને સ્વાધ્યાય – ડૉ. રતિલાલ દવે તથા અન્ય લેખકો, સરસ્વતી પુસ્તકભંડાર, અમદાવાદ
5. ભાષા વિવેક – પ્રકાશન : ભાષાનિયામકની કચેરી, ગાંધીનગર
6. આસ્વાદ અને અવબોધ – પ્રા. રતિલાલ નાયક તથા ડૉ. પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ, અનાડા પ્રકાશન, અમદાવાદ
7. અપઠિત – સં. પ્રકાશ રાવલ, રાવલ પ્રકાશન, પાટણ
8. ભાષા લેખન – કે. કા. શાસ્ત્રી, લક્ષ્મી પુસ્તક ભંડાર, અમદાવાદ
9. અપઠિત લેખન કૌશલ અને પરિશીલન – ડૉ. નીતિન વડગામા, પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ
10. ગુજરાતી લેખન, - ડૉ. નિયતિ અંતાણી
11. ગુજરાતી નિબંધમાળા, - ડૉ. નિયતિ અંતાણી
12. સભા સંચાલન, - અમૃત બાંટાઈવાળા, દર્શિતા પ્રકાશન
13. ગુજરાતી – જીપીએસસી – પ્રિલિમ, - ડૉ. અર્યના પટેલ, અરુણોદય પ્રકાશન

■ E-Resource Link :

○ નિબંધ :

1. <https://gujaratinfohub.com/category/nibandh-lekhan-pdf/>
2. <https://competitivegujarat.in/%E0%AA%97%E0%AB%81%E0%AA%9C%E0%AA%B0%E0%AA%BE%E0%AA%A4%E0%AB%80-%E0%AA%A8%E0%AA%BF%E0%AA%AC%E0%AA%82%E0%AA%A7-gujarati-nibandh/>
3. <https://www.saralgujarati.in/2023/03/gujarati-essay.html>
4. <https://gujarati.webdunia.com/gujarati-essay>
5. <https://viralgujarati.com/nibandh-gujarati/>

○ વિચાર વિસ્તાર :

6. <https://shaikharif.com/vichar-vistar-part-1/>
7. <https://gujarati.beexpensive.in/vichar-vistar/vichar-vistar-in-gujarati/>
8. <https://vijayshah.wordpress.com/vichar-vistaar/>
9. <https://www.scribd.com/doc/315761990/vichar-vistar>
10. <http://girishpatelsurat2.blogspot.com/p/blog-page.html>

○ પરિચ્છેદનું સારલેખાં (સંક્ષેપીકરણ) :

11. <https://www.aksharnaad.com/2010/09/29/art-of-shortening-writing/>
12. <https://www.realgujjuedu.in/2021/07/The-meaning-of-abbreviation.html>

○ ગદ્યસમીક્ષા:

13. <https://www.youtube.com/watch?v=EILsKzjBsSE>

14. <https://www.youtube.com/watch?v=EILsKzjBsSE>
15. https://www.youtube.com/watch?v=k44NXW_4Uxc

Suggested equivalent online courses:

Part - D : Assessment and Evaluation

વિભાગ - ડ : પરીક્ષણ અને મૂલ્યાંકન

Suggested Continuous Evaluation Methods :

▪ **Maximum Marks : 100 :**

1. Continuous Comprehensive Evaluation (CCE) : 50% (100) Marks
2. Semester End Evaluation (SEE): 50% (100) Marks

Internal Assessment : Continuous Comprehensive Evaluation (CCE) : 50% (100)	<ul style="list-style-type: none"> • Class Test (Monthly) 30 • Quiz / Objective (MCQ) Test 30 • Assignment (Class & Home) 20 • Active Learning 10 • Presence (હાજરી) 10 	Total Marks 100
External Assessment : Semester End Evaluation (SEE): 50% (100) Marks Time : 02:30 Hours	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Section (A) : (બધા જ એકમમાંથી) Ten Multiple Choice Questions 10 X 01 = 10 ▪ Section (B) : (એકમ-૪ માંથી) Three Very Short Questions 03 X 05 = 15 ▪ Section (C) : (એકમ-૩ અને ૫ માંથી) Three Short Questions (200 Words Each) 03 X 10 = 30 ▪ Section (D) : (એકમ-૧ અને ૨ માંથી) Three Long Questions (500 Words Each) 03 X 15 = 45 	Total Marks 100

SAURASHTRA UNIVERSITY

NEP 2020

Semester : 01 (One)

Course: AEC-01: Gujarati

Syllabus Structure for Theoretical Papers of Ability Enhancement Course

(ક્ષમતા વૃદ્ધિ સૈદ્ધાંતિક પેપરનું અભ્યાસક્રમ માળખું)

Part-A: Introduction				
વિભાગ – અ : પરિચય				
Program Name	Program Type	Program Year	Program Applied	Course Type
Bachelor of Arts Under Graduate	Under Graduate	04 Year Honours & Research	June 2023	Ability Enhancement Course
1	Semester :	01 (One)		
2	Course/Subject :	AEC-01 : Gujarati		
3	Course Code :			
4	Course Title : (અભ્યાસક્રમનું શીર્ષક)	<ul style="list-style-type: none"> ગુજરાતી ભાષા સજ્જતા -૧ 		
5	Course Type : (અભ્યાસક્રમનો પ્રકાર) (DSC/IDC/MDC/AEC/ SEC/CVC/IKS)	<ul style="list-style-type: none"> Ability Enhancement Course (AEC) 		
6	Prerequisite for admission to the course અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ માટેની પૂર્વશરત	This Course can be opted by any student who has passed 12 th class or diploma. (આ કોર્સ 12મું ધોરણ અથવા ડિપ્લોમા પાસ કરેલ કોઈપણ વિદ્યાર્થી પસંદ કરી શકે છે.)		
7	Course Learning Outcomes (CLO)	<ul style="list-style-type: none"> Outcomes: <ul style="list-style-type: none"> વિદ્યાર્થીઓને માતૃભાષા- ગુજરાતીના લાક્ષણિક શબ્દભંડોળ તેમજ વ્યાકરણથી અવગત કરાવવા. વિદ્યાર્થીઓનું ગુજરાતી શબ્દભંડોળ, વ્યાકરણ, વાણીકૌશલ સમૃદ્ધ કરવું. વિદ્યાર્થીઓ રોજિંદા વ્યવહારમાં ઉપયોગી અલેવાલલેખન, વેપાર પત્રલેખન, અરજીલેખન આદિમાં પ્રાવીણ્ય પ્રાપ્ત કરે. Course Learning Outcomes : <ul style="list-style-type: none"> વિદ્યાર્થીઓના લખાણમાં લાઘવતા અને તાદૃશ્યતા આવશે. વાણીમાં માધુર્ય અને સ્પષ્ટતા સાથે અસરકારક અભિવ્યક્તિનો ગુણ કેળવાશે. પદ્ય-ગદ્ય ગ્રંથ શક્તિની સાથે અભિવ્યક્તિમાં મૌલિકતા આવશે. સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ પસાર કરવામાં ઉપયોગી બનશે. 		
8	Credit Value	02 (Two)		
9	Total Marks	<ul style="list-style-type: none"> Maximum Marks: 50 (25 + 25) 		
10	Passing Marks	<ul style="list-style-type: none"> Minimum Passing Marks: 18 		

Part-B: Content of the Course

વિભાગ – બ : અભ્યાસક્રમની સામગ્રી

- Total Number of Lectures and Tutorials-30 (02 hours per week)
- A Semester Comprises 90 Working Days

Unit	Topics	Number of Lectures
	▪ પ્રથમ સેમેસ્ટર માટે અભ્યાસક્રમ : ○ ગુજરાતી ભાષા સજ્જતા	
1	▪ વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો : (સ્પષ્ટતા : નિયત અભ્યાસક્રમમાંથી. નિયત કરેલા શબ્દો પરિશિષ્ટ-૧ માં મૂકવામાં આવ્યા છે.)	6
2	▪ પર્યાય (સમાનર્થી) શબ્દો : (સ્પષ્ટતા : નિયત અભ્યાસક્રમમાંથી. નિયત કરેલા શબ્દો પરિશિષ્ટ-૨ માં મૂકવામાં આવ્યા છે.)	7
3	▪ અનેકાર્થી શબ્દો : (સ્પષ્ટતા : નિયત અભ્યાસક્રમમાંથી. નિયત કરેલા શબ્દો પરિશિષ્ટ-૩માં મૂકવામાં આવ્યા છે.)	8
4	▪ શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ : (સ્પષ્ટતા : નિયત અભ્યાસક્રમમાંથી. નિયત કરેલા શબ્દો પરિશિષ્ટ-૪માં મૂકવામાં આવ્યા છે.)	6
5	▪ વર્ણભેદે અર્થભેદ : (સ્પષ્ટતા : નિયત અભ્યાસક્રમમાંથી. નિયત કરેલા શબ્દો પરિશિષ્ટ-૫ માં મૂકવામાં આવ્યા છે.) ▪ તળપદા (પ્રાદેશિક) શબ્દોના શિષ્ટ રૂપો : (સ્પષ્ટતા : નિયત અભ્યાસક્રમમાંથી. નિયત કરેલા શબ્દો પરિશિષ્ટ-૬ માં મૂકવામાં આવ્યા છે.)	8
Keywords/Tags: માતૃભાષાની સજ્જતાથી વિદ્યાર્થીઓમાં લેખન-સર્જન, સંવાદ, ઉદબોધન, અભિવ્યક્તિ જેવાં કૌશલનું સંવર્ધન.		

Part-C : Learning Resources

વિભાગ – ક : પાઠ્યક્રમ તેમજ સંદર્ભ સાહિત્ય

Text Books, Reference Books, Other resources

(પાઠ્ય પુસ્તકો, સંદર્ભ પુસ્તકો, અન્ય સંસાધનો)

■ સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :

- પાયાનો પર્યાયકોશ, - ડૉ. મફતલાલ ભાવસાર, પ્રકાશન આર. આર. શેઠ એન્ડ કંપની પ્રા. લિ.
- ગુજરાતી ભાષાનું વ્યાકરણ, - યોગેન્દ્ર વ્યાસ, યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ
- ગુજરાતી શબ્દાર્થ કોશ, - સં. યોગેન્દ્ર વ્યાસ, અરવિંદ ભાંડારી, અરુણોદય પ્રકાશન
- ગુજરાતી જીપીએસસી – પ્રિલિમ, - ડૉ. અર્યના પટેલ, અરુણોદય પ્રકાશન
- વ્યાકરણવિમર્શ ગુજરાતી ભાષા, - ડૉ. નિયતિ અંતાણી
- ગુજરાતી વ્યાવહારિક વ્યાકરણ, - અરવિંદ ભાંડારી, અરુણોદય પ્રકાશન
- ગુજરાતી વ્યાકરણ, - સં. ઘનશ્યામભાઈ ચુડાસમા, વર્લ્ડ ઈનબોક્સ
- ગુજરાતી વ્યાકરણ અને ગુજરાતી સાહિત્ય, - કનાલા ધર્મેન્દ્ર એ., નવયુગ પબ્લીકેશન

● E-Resource Link :

- <https://www.saralgujarati.in/2023/01/samanartha-shabd-gujarati.html#:~:text>
- <https://viralgujarati.com/samanartha-shabd-in-gujarati/>
- <https://gu.wikipedia.org/wiki>
- https://gujkk.blogspot.com/2016/07/blog-post_20.html
- <https://livegujaratinews.com/virodhi-shabd-in-gujarati/#:~:text=Virodhi%20Shabd>
- <https://viralgujarati.com/virudhartha-shabd-in-gujarati/>
- <https://competitivegujarat.in>
- <http://gpsc123.blogspot.com/2017/07/gujrati-grammer.html>
- <https://gnansarita.wordpress.com>
- <http://garvogujarati.blogspot.com/2020/10/difference-between-kahevato-and-rudhiprayog.html#:>

Suggested equivalent online courses:

Part - D : Assessment and Evaluation

વિભાગ – ડ : પરીક્ષણ અને મૂલ્યાંકન

Suggested Continuous Evaluation Methods :

▪ **Maximum Marks : 50 :**

1. Continuous Comprehensive Evaluation (CCE) : 50% (50) Marks
2. Semester End Evaluation (SEE): 50% (50) Marks

Internal Assessment :

Continuous Comprehensive Evaluation (CCE) : 50% (50 Marks)

- Class Test (Monthly) 15
- Quiz / Objective (MCQ)Test 15
- Assignment (Class & Home) 10
- Active Learning 05
- Presence (હાજરી) 05

Total Marks 50

External Assessment :

Semester End Evaluation (SEE): 50% (50) Marks
Time : 02:00 Hours

- **Section (A) :**
 - Multiple Choice Questions
- **Section (B) :**
 - Very Short / Objectiv Questions

16 X 01 = 16

17 X 02 = 34

Total Marks 50

❖ પરિશિષ્ટ : ૧

○ એકમ - ૧ : વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો (અભ્યાસક્રમ માટે નિયત કરેલ શબ્દો):

(નોંધ : એકમ -૧ માં નિર્દિષ્ટ 'વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો'એ પેટા મુદ્દા માટે નીચે મુજબના શબ્દો અભ્યાસક્રમ માટે નિયત કરવામાં આવેલ છે. પરીક્ષા માટે એક શબ્દને એક ગુણભાર આપવામાં આવેલ છે. તેને ધ્યાને રાખી પ્રશ્નપત્ર તૈયાર કરવાનું રહેશે.)

વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો

૧.	અધિક	×	ન્યૂન
૨.	નિષ્કાંચન	×	ધનવાન
૩.	અનુભવી	×	બિનઅનુભવી
૪.	અપેક્ષા	×	ઉપેક્ષા
૫.	અહી	×	તહી
૬.	અગોચર	×	ગોચર
૭.	અજ્ઞ	×	પ્રજ્ઞ
૮.	આરંભ	×	અંત
૯.	અરિ	×	મિત્ર
૧૦.	અર્પણ	×	સ્વીકાર
૧૧.	અપયશ	×	કીર્તિ
૧૨.	આસમાન	×	ધરતી
૧૩.	અઘ	×	કાલે
૧૪.	આનંદ	×	શોક
૧૫.	અજવાળું	×	અંધારું
૧૬.	અમૃત	×	વિષ
૧૭.	અડગ	×	ચલિત
૧૮.	અભય	×	બીકણ
૧૯.	અખંડ	×	ખંડિત
૨૦.	અગ્ર	×	પૃષ્ઠ
૨૧.	આગ્રહ	×	અનાગ્રહ
૨૨.	આદેશ	×	વિનંતી
૨૩.	દરિદ્ર	×	ધનિક
૨૪.	વિરાટ	×	વામન
૨૫.	સ્વાભિમાન	×	મિથ્યાભિમાન
૨૬.	આમંત્રણ	×	વિદાય

૨૭.	પાપ	×	પુણ્ય
૨૮.	ધવલ	×	કાળું
૨૯.	કલંક	×	નિષ્કલંક
૩૦.	બંધન	×	મુક્તિ
૩૧.	હર્ષ	×	શોક
૩૨.	સુખ	×	દુઃખ
૩૩.	કૂથલી	×	વખાણ
૩૪.	મલિન	×	નિર્મળ
૩૫.	કઠોર	×	નરમ
૩૬.	શૂરવીર	×	કાયર
૩૭.	શિથિલ	×	મજબૂત
૩૮.	ઉદાર	×	લોભી
૩૯.	મુખ્ય	×	ગૌણ
૪૦.	તેજ	×	તિમિર
૪૧.	સંયોગ	×	વિયોગ
૪૨.	ચંચળ	×	સ્થિર
૪૩.	સર્જન	×	વિનાશ
૪૪.	સ્વતંત્ર	×	પરતંત્ર
૪૫.	યુવાન	×	વૃદ્ધ
૪૬.	ક્ષય	×	અક્ષય
૪૭.	સ્મૃતિ	×	વિસ્મૃતિ
૪૮.	વાત્સલ્ય	×	ક્રોધ
૪૯.	ઉપકાર	×	અપકાર
૫૦.	સંસારી	×	વૈરાગી
૫૧.	ઈચ્છા	×	અનિચ્છા
૫૨.	વાજબી	×	ગેરવાજબી
૫૩.	સૂર્યોદય	×	સૂર્યાસ્ત
૫૪.	દ્રશ્ય	×	અદ્રશ્ય
૫૫.	સજ્જન	×	દુર્જન
૫૬.	અમી	×	ઝેર
૫૭.	રક્ષક	×	ભક્ષક
૫૮.	નોકર	×	માલિક
૫૯.	ખામી	×	ખૂબી

૬૦.	પ્રત્યક્ષ	×	પરોક્ષ
૬૧.	જાહેર	×	ગુપ્ત
૬૨.	દેવ	×	દાનવ
૬૩.	સાર્થક	×	નિરર્થક
૬૪.	લઘુ	×	ગુરુ
૬૫.	પાનખર	×	વસંત
૬૬.	નિકટ	×	દૂર
૬૭.	હોળી	×	દિવાળી
૬૮.	વિદ્વાન	×	મૂર્ખ
૬૯.	ફરજિયાત	×	મરજિયાત
૭૦.	માન	×	અપમાન
૭૧.	મહેમાન	×	યજમાન
૭૨.	છાયો	×	તડકો
૭૩.	વાસ્તવિક	×	કાલ્પનિક
૭૪.	જડ	×	ચેતન
૭૫.	સફળ	×	નિષ્ફળ
૭૬.	બિંબ	×	પ્રતિબિંબ
૭૭.	અનુકૂળ	×	પ્રતિકૂળ
૭૮.	સાપેક્ષ	×	નિરપેક્ષ
૭૯.	સર્જન	×	વિસર્જન
૮૦.	પ્રેમ	×	દ્વેષ
૮૧.	ભાવ	×	અભાવ
૮૨.	સત્ય	×	મિથ્યા
૮૩.	સંશય	×	વિશ્વાસ
૮૪.	રિકત	×	પૂર્ણ
૮૫.	હાજર	×	ગેરહાજર
૮૬.	મિલન	×	વિદાય
૮૭.	વ્યવસ્થા	×	અવ્યવસ્થા
૮૮.	પ્રગટ	×	અપ્રગટ
૮૯.	ઉજાસ	×	તિમિર
૯૦.	ગુણ	×	અવગુણ
૯૧.	નાનપણ	×	ઘડપણ
૯૨.	ઉદ્ભવ	×	નાશ

૯૩. આસક્તિ	×	અનાસક્તિ
૯૪. શૂરવીર	×	ડરપોક
૯૫. શીતળ	×	કઠોર
૯૬. સંતોષ	×	અસંતોષ
૯૭. મજૂર	×	માલિક
૯૮. ઉત્તમ	×	અધમ
૯૯. ધનવાન	×	નિર્ધન
૧૦૦. વિજય	×	પરાજય
૧૦૧. દોષ	×	નિર્દોષ
૧૦૨. આધાર	×	નિરાધાર
૧૦૩. સહાય	×	નિ:સહાય
૧૦૪. સમાન	×	અસમાન
૧૦૫. રિવાજ	×	કુરિવાજ
૧૦૬. ઉપયોગ	×	દુરુપયોગ
૧૦૭. સંવાદ	×	વિસંવાદ
૧૦૮. સંગતિ	×	વિસંગતિ
૧૦૯. સંગ	×	કુસંગ
૧૧૦. સંપ	×	કુસંપ
૧૧૧. હાસ્ય	×	રુદન
૧૧૨. સફળ	×	નિષ્ફળ
૧૧૩. કામ	×	નિષ્કામ
૧૧૪. સ્વજન	×	પરજન
૧૧૫. ઉપદ્રવી	×	નિરુપદ્રવી
૧૧૬. આવક	×	જાવક
૧૧૭. ધર્મ	×	અધર્મ
૧૧૮. સ્પષ્ટ	×	અસ્પષ્ટ
૧૧૯. લાયક	×	નાલાયક
૧૨૦. ચિત્ર	×	વિચિત્ર
૧૨૧. આકાર	×	નિરાકાર
૧૨૨. સક્રિય	×	નિષ્ક્રિય
૧૨૩. વર્તમાન	×	ભૂતકાળ
૧૨૪. અભિમાન	×	નિરાભિમાન
૧૨૫. લૌકિક	×	અલૌકિક

૧૨૬. મુકિત	×	બંધન
૧૨૭. સંયોગ	×	વિયોગ
૧૨૮. સૂક્ષ્મ	×	વિરાટ
૧૨૯. પ્રથમ	×	અંતિમ
૧૩૦. આધુનિક	×	પ્રાચીન
૧૩૧. આકર્ષક	×	અનાકર્ષક
૧૩૨. સૌભાગ્ય	×	દુર્ભાગ્ય
૧૩૩. પસંદ	×	નાપસંદ
૧૩૪. અગમ	×	નિગમ
૧૩૫. નાયક	×	નાયિકા
૧૩૬. અભિનેતા	×	અભિનેત્રી
૧૩૭. સાધારણ	×	અસાધારણ
૧૩૮. સબળ	×	નિર્બળ
૧૩૯. વરદાન	×	શાપ
૧૪૦. શુદ્ધ	×	અશુદ્ધ
૧૪૧. સ્મરણ	×	વિસ્મરણ
૧૪૨. રક્ષક	×	ભક્ષક
૧૪૩. આસ્તિક	×	નાસ્તિક
૧૪૪. સહિષ્ણુ	×	અસહિષ્ણુ
૧૪૫. ડહાપણ	×	ગાંડપણ
૧૪૬. સાર્થક	×	નિરર્થક
૧૪૭. અસલ	×	નકલ
૧૪૮. સ્નેહ	×	ક્રોધ
૧૪૯. ઉચિત	×	અનુચિત
૧૫૦. વક્તા	×	શ્રોતા
૧૫૧. ગુપ્ત	×	જાહેર
૧૫૨. ટેવ	×	કુટેવ
૧૫૩. સ્વાર્થ	×	નિઃસ્વાર્થ
૧૫૪. સામાન્ય	×	અસામાન્ય
૧૫૫. ફાયદો	×	નુકસાન
૧૫૬. પ્રકાશ	×	અંધકાર
૧૫૭. તિમિર	×	તેજ
૧૫૮. સમાન	×	અસમાન

૧૫૯. સ્વર્ગ	×	નર્ક
૧૬૦. સુર	×	અસુર
૧૬૧. અસ્ત	×	ઉદય
૧૬૨. અનુગામી	×	પુરોગામી
૧૬૩. આગેકૂચ	×	પીછેહઠ
૧૬૪. આઘાત	×	પ્રત્યાઘાત
૧૬૫. આત્મલક્ષી	×	પરલક્ષી
૧૬૬. આદાન	×	પ્રદાન
૧૬૭. સજીવ	×	નિર્જીવ
૧૬૮. ઉધાર	×	જમા
૧૬૯. પાપ	×	પુણ્ય
૧૭૦. ખાનગી	×	જાહેર
૧૭૧. યશ	×	અપયશ
૧૭૨. સર્જન	×	વિસર્જન
૧૭૩. ગ્રામીણ	×	શહેરી
૧૭૪. ગદ્ય	×	પદ્ય
૧૭૫. જ્યેષ્ઠ	×	કનિષ્ઠ
૧૭૬. જંગમ	×	સ્થાવર
૧૭૭. તત્સમ્	×	તદ્ભવ
૧૭૮. દ્વૈત	×	અદ્વૈત
૧૭૯. પૂર્વગ	×	અનુગ
૧૮૦. વાદ	×	પ્રતિવાદ
૧૮૧. વક્તા	×	શ્રોતા
૧૮૨. સંક્ષિપ્ત	×	વિસ્તૃત
૧૮૩. સંયય	×	વ્યય
૧૮૪. શુકલ	×	કૃષ્ણ
૧૮૫. સંમત	×	અસંમત
૧૮૬. ઉત્થાન	×	પતન
૧૮૭. ગમો	×	અણગમો
૧૮૮. સવળું	×	અવળું
૧૮૯. નિરામય	×	રોગીષ્ટ
૧૯૦. નિબિડ	×	સરળ
૧૯૧. વિનીત	×	નિરક્ષર

૧૯૨. વિમોચન	×	બંધન
૧૯૩. અભિભવ	×	વિજય
૧૯૪. અભિરૂપ	×	અયોગ્ય
૧૯૫. આર્દ્ર	×	કઠોર
૧૯૬. વિચક્ષણ	×	મૂઢ
૧૯૭. દીપ્તિ	×	તમસ
૧૯૮. સાત્વિક	×	મિથ્યા
૧૯૯. ઉદ્ભવ	×	સમાપ્તિ
૨૦૦. અતૃપ્તિ	×	સંતૃપ્તિ

❖ પરિશિષ્ટ : ૨

એકમ - ૨ : પર્યાય (સમાનાર્થી) શબ્દો (અભ્યાસક્રમ માટે નિયત કરેલ શબ્દો):

(નોંધ: એકમ - ૨ માં નિર્દિષ્ટ 'સમાનાર્થી શબ્દો' એ પેટા મુદ્દા માટે નીચે મુજબના શબ્દો નિયત કરવામાં આવેલ છે. પરીક્ષા માટે એક શબ્દને એક ગુણભાર આપવામાં આવેલ છે. તેને ધ્યાને રાખી પ્રશ્નપત્ર તૈયાર કરવાનું રહેશે. વિદ્યાર્થીએ એક શબ્દના બે સમાનાર્થી શબ્દો આપવાના રહેશે.)

સમાનાર્થી શબ્દો

વિજ્ઞાપન	:	જાહેરાત, જાહેરનામું ઘોષણા, જાહેર ખબર, પ્રસિદ્ધિ ખ્યાતપન
કેળ	:	કદલી, રંભા
કોઠારી	:	કોશાધ્યક્ષ, ખજાનચી, ભંડારી, મોદી
છાપ	:	મુદ્રા, મહોર, સિક્કો, મુદ્રણ, ચંદો, અરાખડું
અડોઅડ	:	લગોલગ, સરસું, જોડાજોડ, પાસે, નજીક, સમીપ
અસત્ય	:	ખોટું, મિથ્યા, કૈતવ, મૃષાવાદ
જવાહર	:	ઝવેર, ઝવેરાત, આભૂષણ, દાગીના, અલંકાર, ઘરેણાં
જોડકું	:	યુગ્મ, જોડ, યુગલ, યમલ, મિથુન, બેલડી, જોડી
વ્યવસાય	:	રોજગાર, ધંધો, કસબ, વ્યાપાર, કામકાજ, કર્મણ
નામ	:	અભિધાન, આખ્યા, સંજ્ઞા
નિયમન	:	નિયંત્રણ, નિયમ, અંકૂશ, બંધન
મંજૂષા	:	પટારો, મજૂસ, ખજાનો
શેતરંજી	:	પાથરણું, આછર, આથર, આસ્તર, પાથરણ, બિસ્તરો
સેતુ	:	બંધ, પાળો, પાજ, પુલ, પાગ, બાંધ, ધક્કો
બાણ	:	ફૂલ, પુષ્પ, કુસુમ, પ્રસૂન, સુમન
બ્રહ્મા	:	અજ, અગ્રજન્મા, ધાતા, અષ્ટકણ, શ્રવણ
મેઘાવી	:	બુદ્ધિશાળી, મનીષી, બુદ્ધિમાન, ચતુર, બુદ્ધિસંપન્ન
કિરીટ	:	મુગટ, તાજ
ઓધ	:	ઢગલો, જથ્થો, પ્રવાહ
આભિજાત્ય	:	કુલીનતા, ખાનદાની
તનુ	:	પાતળું, કૃશ, દૂબળું
સ્તૂપ	:	ઢગલો, ભંડાર, અંબાર
અવેજ	:	બદલો, મૂડી
આબેહૂબ	:	તાદેશ, હૂબહૂ
આનક	:	નગારું, મૃદંગ
વ્યાધિ	:	રોગ, પીડા, દર્દ, મરજ
ભાષા	:	વાણી, ગિરા, ભારતી

ગંગા	:	સ્વર્ધુની, જાહ્નવી
પડઘો	:	અનુસ્વન, અનુગુંજ
ઓસાર	:	ઓથ, આશરો, આશ્રય
હોડી	:	મછવો, પનાઈ, નૌકા, નાવ, તરણી, હોડકું, તરી
હેયું	:	હૃદય, દિલ, અંતઃકરણ, મન, ચિત્ત
અચરજ	:	અચંબો, અજાયબી, વિસ્મય, નવાઈ, હેરત, તાજુબી, આશ્ચર્ય
અખિલ	:	સકળ, સઘળું, તમામ, સમગ્ર, સમસ્ત, આખું, સર્વ
આગ	:	અગ્નિ, પાવક, અનલ, હુતાશન, આતશ, દવ, જ્વાળા
અચાનક	:	સહસા, અણધાર્યું, એકદમ, એકાએક
અતિશય	:	અત્યંત, અઢળક, પુષ્કળ, ઘણું, વધારે, અધિક
અનિલ	:	પવન, વાયુ, વાયરો, સમીર, મહુત, વા
અવાજ	:	નાદ, ધ્વનિ, સાદ, ઘોષ, રવ, નિનાદ, આરવ
અંધકાર	:	અંધારું, તમ, તિમિર
આકાશ	:	નભ, વ્યોમ, આભ, અંબર, આસમાન, ગગન, ઘૌ
અક્કલ	:	બુદ્ધિ, મતિ, મેઘા
આત્મજા	:	દીકરી, તનયા, પુત્રી, સુતા, તનુજા, દુહિતા
ધન	:	વિત્ત, દ્રવ્ય, નાણું, પૈસો, અર્થ, સમૃદ્ધિ, દોલત, મિરાત, વસુ, પુંજી, સંપત્તિ
ઉપકાર	:	અહેસાન, કૃતજ્ઞતા, પાડ, આભાર, ઉપકૃતિ
આશા	:	ઉમેદ, કામના, વાંછા, ઈચ્છા, મનોરથ, અપેક્ષા, અરમાન, આરજૂ, આતુરતા, એપણા, આકાંક્ષા
આંખ	:	નયન, નેણ, ચક્ષુ, દૃગ, દ્રષ્ટિ, લોચન, અક્ષ, નેત્ર
ઈન્દ્ર	:	સુરપતિ, શયીપતિ, મઘવા, શક, પુરંદર, શયીશ, દેવરાજ, વાસવ, સુરેશ, કૌશિક
કમળ	:	સરોજ, શતદલ, નલિન, અંભોજ, ઉત્પલ, પુંડરિક, પંકજ, કુવલય, રાજીવ, પોયણું, કેરવ, ઈંદીવર
કાયમ	:	હંમેશા, નિત્ય, સનાતન, રોજ, સદા, શાશ્વત
ઘોડો	:	તોખાર, વાજી, તુરંગ, હય, અશ્વ, તુરંગમ
ઘર	:	આલય, સદન, ગૃહ, ભવન, નિવાસ, ધામ, રહેઠાણ, મકાન, આગાર, સદમ, મંદિર, નિલય, નિકેતન
ગરીબ	:	રંક, પામર, દરિદ્ર, દીન, નિર્ધન, કંગાલ, અર્કિંચન
નદી	:	તટિની, સરિતા, શૈવલિની, નિર્ઝરિણી, સ્ત્રોતસ્વિની, તરંગિણી
ઝાડ	:	વૃક્ષ, તરુ, દ્રુપ, પાદપ, તરુવર
ચંદ્ર	:	શશી, મયંક, વિધુ, સુધાંશુ, શીતાશું, હિમાંશુ, શશાંક, સોમ, ચંદ્રમા, ઈન્દુ, નિશાકર, ચાંદ, નિશાપતિ, ચાંદલિયો, કુમુદપતિ, મૃગાંક
નોકર	:	પરિચારક, કિંકર, ભર્તૃ, સેવક, દાસ, ચાકર
દરિયો	:	સાયર, ઉદધિ, જલધિ, પયોનિધિ, મહેરામણ, મહાસાગર, સમુદ્ર, સિંધુ,

	:	રત્નાકાર, અંબુધિ, વારિધિ, જળાબ્ધિ, જળનિધિ, અર્ણવ, અબ્ધિ
દુશ્મન	:	વેરી, રિપુ, શત્રુ, અરિ
જગત	:	વિશ્વ, લોક, ભુવન, સંસાર, દુનિયા, સૃષ્ટિ, જહાજ, ખલક, જહાં, આલમ
પર્વત	:	ડુંગર, નગ, અદ્રિ, ગિરિ, પહાડ, અચલ, ભૂધલ, શૈલ, અચલ
જૂનું	:	પુરાતન, ચિરંતન, પ્રાચીન, જર્જરિત, જીર્ણ, પુરાણું
પૃથ્વી	:	ધરા, ધરતી, મહી, ભૂ, વસુધા, ધરિત્રી, ધારિણી, અવનિ, વસુમતી, વિશ્વંભરા, ધરણી, ભૂ, ભૂમિ, ઈલા, ઉર્વી, વસુંધરા
ભમરો	:	દ્વિરેક, મધુકર, ભ્રમણ, અલિ, ભૂંગ, ષટ્પદ
પાણી	:	જળ, વારિ, સલિલ, અંબુ, ઉદક, નીર, તોય
ફૂલ	:	પુષ્પ, પ્રસૂન, સુમન, કુસુમ
પંખી	:	ખગ, વિહંગ, દ્વિજ, પક્ષી, વિહંગમ, અંડજ, શકુન્ત, શકુનિ, વિહંગ
રાત્રિ	:	રજની, યામિની, નિશીથ, વિભાવરી, નિશા, શર્વરી
સફેદ	:	શ્વેત, ધવલ, શુચિ, ગૌર, ધોળું, શુભ્ર, શુકલ, પવિત્ર, પાંડુ, શુદ્ધ
સૂર્ય	:	રવિ, ભાનુ, દિનનાથ, આદિત્ય, માર્તંડ, દિનકર, પ્રભાકર, તપન, ભાણ, ભાસ્કર, મિહિર, સવિતા, અર્ક, અંશુમાન, મિત્ર, નભોમણિ, કિરણમાલી
સ્ત્રી	:	વનિતા, મહિલા, કામિની, નારી, માનિની, અબળા, ભામિની, રામા, વામા, ભામા, પ્રમદા, અંગના, રમણી, ઓરત, લલના
મુસાફર	:	રાહદારી, પ્રવાસી, વટેમાર્ગુ, પાન્થ, પથિક, યાત્રિક
શરીર	:	દેહ, કાયા, તન, વપુ, અંગ, કલેવર, ગાત્ર
સુગંધ	:	સૌરભ, ફોરમ, સુવાસ, ખુશ્બુ, પરિમલ
દીપ્તિ	:	તેજ, ચમક, ઉજાસ, પ્રકાશ, જ્યોતિ
જંગલ	:	અરણ્ય, વન, અટવિ, વિપિન
મિત્ર	:	દોસ્ત, ભેરુ, યાર, સખા, સહોદર, વયસ્ય, અનીસ
સભા	:	પરિષદ, ગોષ્ઠિ, સમિતિ
વિદ્વાન	:	પંડિત, વિચક્ષણ, કોવિદ
સાપ	:	અહિ, ભુજંગ, કાકોદર, ઉરગ, પન્નગ, ફણાધર, દ્વિજિહ્વા, ચક્ષુઃશ્રવા, નાગ, પવનાશ, વશિયર, શરભૂ, ભારિંગ, કાકોલ, ક્ષેત્રપાલ
દિવસ	:	અહ્ન, દિન, વાસર, દહાડો
દૂધ	:	પય, દુગ્ધ, ક્ષીર
વૈભવ	:	સમૃદ્ધિ, જાહોજલાલી
બહાદુરી	:	વીરતા, શૂરાતન, શૌર્ય, પરાક્રમ, બળ, શક્તિ, કૌવત, તાકાત, હિંમત
હાથી	:	કુંજર, હસ્તી, મતંગજ, ગજ, દ્વિરદ
સ્નેહ	:	પ્રીતિ, હેત, રાગ, મમતા, માયા, પ્રેમ
અખંડ	:	અકબંધ, આખું, અવિભક્ત, અભંગ, અતૂટ, અક્ષત, અવિભાજિત, સાબૂત, અચ્છિન્ન, અખિલ, અવિરલ

અર્જુન	:	પાર્થ, ધનંજય, સવ્યસાચી, ગાંડિવપાણિ, કોંતેય, કિરીટી, ઈન્દ્રપુત્ર
અગ્નિ	:	હુતવહ, હુતાગ્નિ, ધૂમકેતુ, પાવક, લાય, લાહ, દહન, અનલ, અનક
અનિરુદ્ધ	:	કામકુમાર, કામજ, કામકુંવર
અપમાન	:	અવગણના, અવજ્ઞા, અનાદર, અભિનવ, અવધારણા, અવહેલના, તુચ્છકાર, તિરસ્કાર, નિરાદર, અવમાનતા, માનહાનિ
અમર	:	અજર, અક્ષર, અક્ષય, મૃત્યુંજય, અમૃત, અનશ્વર, નિર્જર, અવિનાશી
પ્રતિષ્ઠા	:	પ્રસિદ્ધિ, કીર્તિ, નામના, ખ્યાતિ, ઈજ્જત, શોભા, મોભો, માન
આત્મભૂષણ	:	ઘરેણું, વિભૂષણ, આભરણ, અલંકાર, દાગીના, ઝવેર, શૂંગાર
અરીસો	:	આયનો, દર્પણ, ચાટલું, આરસી
આસન	:	પીઠિકા, કડાસન, કટાસણું, આસંદિકા, ધડકી, બાજઠ
સુધા	:	અમૃત, પીયુષ, સુધારસ, સુરભોગ, દેવભોજ્ય, દેવાહાર, અમરત, અમી, અગદરાજ
ઉન્નતિ	:	ઉત્થાન, ઉત્કર્ષ, અભ્યુદય, અભ્યુત્થાન, અભિવૃદ્ધિ, ચડતી
ઊંટ	:	આકાશમુનિ, દાશેર, ઉષ્ટ્ર
ઓરડો	:	કક્ષ, ખંડ, ગજાર, દીવાન, આવાસ
કપટ	:	કુટિલતા, કૌટિલ્ય, છલ, ઠગાઈ, દગાખોરી, પ્રપંચ, ફરેબ, દગો
કલંક	:	કાલિમા, કાળપ, ક્ષતિ, ઝાંખ, બદનામી, લાંછન, દોષ, ધબ્બો
કલ્યાણ	:	શિવ, શ્રેય, કુશલ, ક્ષેમ, ભદ્ર, મંગલ, શુભ, હિત, માંગલ્ય
કાગડો	:	કાઉ, કાક, કૌવો, વાયસ, હાડિયો, હાડો, કાગ, એકાક્ષ
કાદવ	:	કર્દમ, પંક, ગારો, ચિખલ, કલ્ક, કીચડ, જલકલ્ક
આંસુ	:	અશ્રુ, નેત્રજલ, નેત્રાંબુ, અશ્રુજલ, આનંદાશ્રુ
કોટ	:	કિલ્લો, ગઢ, દૂર્ગ, પ્રાકાર, અબ્દુર્ગ
આજ્ઞા	:	આદેશ, હુકમ, નિર્દેશ, આણ, શાસન, ફરમાન
કિનારો	:	ઘાટ, કાંઠો, તીર, પુલિન
કિરણ	:	અર્ક, અંશુ, રશ્મિ, કર, મરીચિ, ગભસ્તિ, મયૂખ
કૂતરો	:	શ્વાન, સારમેય, અલર્ક, આખેટક, શુનક
કૃપા	:	દયા, કરુણા, મહેરબાની, અનુકંપા, મહેર, અનુગ્રહ
કુબેર	:	ધનપતિ, ધનપાલ, અલકાધિપ, અલકેશ, અલકાધીસ, ઐલવલિ, ધનદ, પૌલસ્ત્ય, યમરાજ, વિત્તેશ, વૈશ્રવણ
કોયલ	:	પરભૃતા, કોકિલા, વનપ્રિયા, શ્યામા, મકરંદ, પીક
કૃષ્ણ	:	કહાન, માધવ, ગોવિંદ, મોહન, નટવર, મુરારિ, હરિ, મધુસૂદન, યદુનંદન, ધનશ્યામ, જનાર્દન, દામોદર, ગિરિધર, ગોપાલ, કેશવ, રાધાવલ્લભ, વાસુદેવ, વિઠ્ઠલ, વ્રજવિહારી
સમાચાર	:	ખબર, સંદેશો, વૃત્તાંત, બાતમી, પત્તો, માહિતી, ભાળ, કહેણ
ખલાસી	:	વહાણવટી, માછી, ઢીમર, ખારવો, સફરી, ખેવટ, કપ્તાન

ચોકસાઈ	:	ખાતરી, પ્રતીતિ, હૈયાધારણ, નિ:શંકપણું
ખાડો	:	ગાબડું, ગોબો, ભૂવો, ધરો, વીરડો, ખાઈ, અવપાત, અઘડ, ઉખાડ, કુંડ, ખાધરો, ગર્ત, અજાડી, ખાબોચિયું
ખેડૂત	:	કિસાન, કૃષિક, કૃષિકાર, કર્ષક, ક્ષેત્રપાલ, ક્ષેત્રી, ખેડુ, કૃષીવલ
ખેતર	:	ક્ષેત્ર, ખેતર, કર્ષણ, કેદાર
ગણપતિ	:	ગજાનન, ગજકર્ણ, ગજકંઠ, ગજવદન, ગણનાયક, ગણાધિપ, ગણેશ, એકદંત, ગિરજાસુત, લંબોદર, વક્રતુંડ, વિનાયક, વિધ્નનાશક, સિદ્ધિનાયક
ગરીબ	:	દરિદ્ર, નિર્ધન, નાદાર, પામર, રંક, મિસ્કીન, મુફલિસ, રાંક, અભર, અલાદ, મુહતાજ
ગર્દભ	:	ગધેડો, ખર, ખોલકો, ગર્ધવ, રાસભ, લંબકર્ણ, વૈશાખનંદન
ગળું	:	ગરદન, ગ્રીવા, ડોક, બોચી, ગળચી, કંઠ, ઓડ, ખાંધ, શિરોધર, કંધર
ગરમ	:	ઉષ્ણ, ઉષ્મા, ધખારો, તાપ, ઊનું
ગાય	:	ગવરી, ગૌ, ધેનુ, કપિલા, સુરભિ
ગોઠવણ	:	યોજના, વ્યવસ્થા, સગવડ, આયોજન, બંધારણ, રચના, નિર્માણ, બનાવટ, બંદોબસ્ત
જ્ઞાન	:	અવભાસ, અનુભવ, અધિગમ, ચિન્માત્ર, ચેતના, ચૈતન્ય, જ્ઞપ્તિ, નિબોધ, પ્રતિપત્તિ, અનુબોધ, સમજ, બોધિ
ગુફા	:	કદંરા, ગોભણ, ખોહ, દરિ, ગોહર, ગિરિગૃહ
ઝડપ	:	ગતિ, ઝપટ, ઉતાવળ, તાકીદ, ત્વરા, વેગ
જૂનવાણી	:	જૂનું, ચિરંતન, ચિરકાલીન, પ્રાચીન, પુરાણું, પૂર્વેનું, અસલ, પહેલાનું
જન્મ	:	અવતાર, આગમન, અવતરણ, આવિર્ભાવ, ઉત્પત્તિ, ઉદ્ભવ, પ્રભવ, પ્રસવ, આગમ
કુદરત	:	પ્રકૃતિ, નિસર્ગ
હાથ	:	કર, હસ્ત, પાણિ, કરક, પાણ, બાહુ, ભુજા, બાંય
માખણ	:	નવનીત, ગોરસ, મસકો
મોર	:	કલાપી, મયૂર, નીલકંઠ, શિખી, શિખંડી
હળ	:	કુંતલ, ગોકિલ, સાંતિ
અહર્નિસ	:	સતત, નિત્ય, હંમેશા, નિરંતર, સદા, સર્વદા, વારંવાર, અનુદિન, નિશદિન, દરરોજ, સદૈવ, કાયમ
હાર	:	આવલિ, કડી, કતાર, પંગત, પંકિત, શ્રેણી, પરંપરા, અલગાર, ધારા
હરણ	:	મૃગ, કસ્તુરી, કુરંગ, કૃષ્ણસાર, મરગ, ગોકર્ણ
હનુમાન	:	અંજનીપુત્ર, મનોજવ, મારુતિ, કપીશ્વર, આંજનેય, હનુમંત, વાયુપુત્ર, બજરંગ
સ્નાન	:	અભિષેક, અભ્યંગ, ઝીલણ, અવગાહ
સ્વર્ગ	:	અક્ષયધામ, અક્ષરધામ, અમરાપુરી, ઈન્દ્રસદન, ઊર્ધ્વલોક, ત્રિદશાલય, વૈકુંઠ, સુરપુર
સોય	:	સૂચિ, સૂચિકા
શિખર	:	ટોચ, શૃંગ, તૃંગ, ટૂંક, ચોટી, કાંગરો
સોનું	:	કંચન, કનક, હેમ, હિરણ્ય, હાટક
સીતા	:	અજતનયા, મૈથિલી, વૈદેહી, ભૂમિજા, અજન્મા, રામપ્રિયા, સંભવા, જનકતનયા, જાનકી

સિંહ	:	મૃગેન્દ્ર, સાવજ, શેર, કેસરી, હરિ, પંચમુખ, પંચાનન, ગજારિ, કુંજરકાળ, પંચાસ્ય
સંબંધ	:	નિસ્ખત, અનુબંધ, સંસર્ગ, સંધાન, સંગ, સમવાય, નાતો, જોડાણ, અભિયોગ, અનુસંધાન, અનુષંગ, સંયોજન, સંપર્ક
સમૂહ	:	કાફલો, સમુદાય, જૂથ, ટોળું, સમવાય, ગણ, આકાર
શરીર	:	તન, વપુ, કાયા, પુદ્ગલ, ગાત્ર, કલેવર, ક્ષેત્ર, કાયા, દેહ, પંડ
સાત્વિક	:	સત્ય, હકીકત, તથ્ય, પ્રમાણ, ખરું, સાચું, સચ્ચાઈ, વાસ્તવિકતા
વેર	:	દુશ્મનાવટ, અંટસ, શત્રુતા, દ્વેષ, અદાવત, દાઝ, દુશ્મની
વિષ્ણુ	:	કેશવ, ત્રિકમ, અચ્યુત, પીતાંબર, વિશ્વંભર, મુકુંદ, લક્ષ્મીપતિ
અવલોકન	:	અન્વીક્ષા, આલોચના, સમજૂતી, વિવેચન, સમાલોચન, પર્યેષણ
વાંદરો	:	કપિ, મર્કટ, માંકડું, વાનર, શાખામૃગ, બાહુક, પ્લવંગમ
વસ્ત્ર	:	કાપડ, ચિર, પરિધાન, દુકૂલ, વસન, અંકુશ, અંબર
વરસાદ	:	ધન, પર્જન્ય, પાવસ, બલાહક, મરુત્વાન, મેહ, મેઘ, વર્ષા, વૃષ્ટિ, હેલી
વસંત	:	કુસુમાકર, ફલ્ગુ, ફાગુ, મધુ
વર્ણન	:	આલેખન, ઉલ્લેખ, કથન, નિરૂપણ, હેવાલ, વિગત, પ્રતિપાદન, બયાન, વિવરણ
રસ્તો	:	માર્ગ, પંથ, કેડી, વાટ, રાહ, સડક, અધ્વ, ચીલો, વીથી, સરણી
રાજા	:	નૃપતિ, નૃપાલ, ભૂપ, ભૂપતિ, મહિપતિ, રાજવી, નરેશ, પ્રજાપતિ, કિરીટી, અધિપતિ, સમ્રાટ
લશ્કર	:	સૈન્ય, પાયદળ, કટક, ચમૂ, સેના, ફોજ
યજ્ઞ	:	હોમ, હવન, યાગ, સત્ર, અદવર, ઋતુ, જગન, મખ, મેઘ
બૃહદ	:	મહાન, વિરાટ, મોટું, વિશાળ, વડું, કદાવર, ગંજાવર
લહેર	:	મોજું, તરંગ, લહેરખી, હિલ્લોળ, વીચી, છોળ
મહાદેવ	:	આશુતોષ, ઉમાપતિ, ઉમેશ, ગિરીશ, ચંદ્રમૌલી, દુર્ગેશ, નીલકંઠ, પિનાકપાણિ, યોગીશ્વર, શંકર, શૂલપાણિ, સદાશિવ, મૃત્યુંજય, નટરાજ
મકરંદ	:	કુસુમસાર, મધ, પુષ્પમધુ, પુષ્પરસ, ભમરો, કોયલ
ભંડાર	:	કોઠાર, નિધિ, ખજાનો, કોશ, સંગ્રહ, અંબાર
ભમરો	:	દિરેફ, ભૂંગ, ભ્રમર, મકરંદ, મધુકર, અલિ, મધુપ, શિલિમુખ
ઊણપ	:	ખામી, ઓછપ
વાફ	:	ઉકિત, ભાષા, બ્રાહ્મી, ભારતી, વાણી
મહેમાન	:	અતિથિ, અભ્યાગત, પરોણો
આરામ	:	વિરામ, વિશ્રામ, વિશ્રાંતિ
ઔષધ	:	દવા, ઔષડ, ઔષધિ
સંકલ્પ	:	નિર્ણય, નિશ્ચય
સ્ત્રોત	:	ઝરો, ઝરણ, વહેણ, પ્રવાહ
સૌરભ	:	સુવાસ, સુગંધ, પરિમલ
પરિણય	:	લગ્ન, વિવાહ

લાચાર	:	નિરાશ, હતાશ, બિચારું, નિરાધાર
ઉનાળો	:	ગ્રીષ્મ, નિદાધ
કૌશલ	:	પ્રાવીણ્ય, ચતુરાઈ, નિપુણતા, પટુતા, દક્ષતા, કુશળ
ઉપકાર	:	આભાર, કૃતજ્ઞતા, ઉપકૃતિ, પાડ, અહેસાન
પ્રણામ	:	નમસ્કાર, સલામ, જુહાર
ધ્યેય	:	હેતુ, લક્ષ્ય, ઉદ્દેશ, પ્રયોજન, આશય, કારણ
બાણ	:	તીર, ધનુષ્ય, શર, સાયક, ઈષુ, વિશિષ્ઠ
પ્રભાત	:	ઉષ:કાળ, સવાર, પરોઢ, પ્રાત:કાલ, ભોર, પો, મળસકું, અરુણોદય, વહાણું, પરોઢિયું
માતા	:	જનની, જન્મદાત્રી, માવડી, માત, જનેતા, મા
વર્ષ	:	સાલ, સંવત્સર, શબ્દ, વરસ
સરસ્વતી	:	શારદા, શ્રી, વાગીશ્વરી, ગિરા, ભારતી, વાણી, મયૂરવાહિની
સમુચ્ચય	:	યુગ્મ, જોડકું
આદિમ	:	પ્રાચીન, પુરાતન, જૂનું, આદિ, આદ્ય, પુરાણું
પોપટ	:	કોટ, શુક
સરોવર	:	કાસાર, સર, જળાશય
ભગ્ન	:	ખંડિત, છિન્ન, ભાંગેલું, જીર્ણ
ક્ષુલ્લક	:	વાહિયાત, નકામું, ફોગટ
સંકલ્પ	:	નિશ્ચય, પ્રતિજ્ઞા, ટેક
સંશોધન	:	અન્વેષણ, ગવેષણા, શોધ, તલાશ
નામ	:	અભિધાન, આખ્યા, સંજ્ઞા

❖ પરિશિષ્ટ : ૩

○ એકમ - ૩ : અનેકાર્થી શબ્દો (અભ્યાસક્રમ માટે નિયત કરેલ શબ્દો):

(નોંધ : એકમ - ૩ માં નિર્દિષ્ટ 'અનેકાર્થી શબ્દો'એ પેટા મુદ્દા માટે નીચે મુજબના શબ્દો અભ્યાસક્રમ માટે નિયત કરવામાં આવેલ છે. પરીક્ષા માટે એક શબ્દને બે ગુણભાર આપવામાં આવેલ છે. તેને ધ્યાને રાખી પ્રશ્નપત્ર તૈયાર કરવાનું રહેશે.)

અનેકાર્થી શબ્દો

અનંત	: વિષ્ણુ, રુદ્ર, બલરામ, અપાર, બ્રહ્મા, શેષનાગ, આકાશ, જૈનોમાં ચૌદમાં તીર્થંકર, અમર્યાદિત સંખ્યા.
અરુણ	: પરોઢ, સૂર્યનો સારથિ, રક્તવાર્ણ, સોના જેવું.
અર્ક	: આકડો, કિરણ, સત્ત્વ, સૂર્ય, ઉત્તરા, ફાલ્ગુની.
અટક	: પ્રતિજ્ઞા, મુશ્કેલી, અટકાયત, અવરોધ, શંકા, કાચી કેદ, સંકલ્પ, નડતર.
અક્ષર	: વર્ણ, સહી, બ્રહ્મ, વાણી, અવિનાશી.
આંક	: ઘડિયા, સીમા, સંખ્યા, ભાવ, નિશાની, અડસટ્ટો, ધરી.
અમલ	: હુમલ, વહીવટ, સત્તા, અફીણ, કેફી વસ્તુ.
અમી	: અમૃત, પાણી, કૃપા, મીઠાશ, રસકસ.
અર્થ	: ધન, હેતુ, ગરજ, સમજૂતી.
આસામી	: પૈસાદાર, માણસ, દેણદાર, પ્રતિષ્ઠિત માણસ, ગ્રાહક, અસીલ.
આંકડો	: એક છોડ, સંખ્યા, કાગળ, બિલ, ડંખ, મૂછનો વાળ, છેડેથી વાળેલો સળિયો.
આંટી	: ગૂચ, ફાંસો, કોયડો, આબરૂ, શાખ, પ્રપંચ, ગડ, સૂતરની ગડી.
ઉપાધિ	: વિપત્તિ, ચિંતા, દુઃખ, પંચાત, પુરસ્કાર કે પદવી, અટક, સંજ્ઞા, ઉપનામ.
ઉત્તર	: જવાબ, ઉત્તર દિશા, બાકીનું, પાછલું, ડાબું, વચન, વધારે.
કક્ષા	: સ્થિતિ, શ્રેણી, કેડ, પડખું, ઓરડો, સૂર્યમાળામાં ગ્રહનો માર્ગ.
કડી	: હાર, પદ, સાંકળ, હૂક, એક ઘરેણું, કવિતાની પંક્તિ.
કર	: હાથ, વેરો, મહેસૂલ, લાગો, કિરણ, સૂંઢ.
કાટ	: નડતર, પહોંચેલ માણસ, ઈમારતી લાકડું, પ્રતિકાર, ચીકણો માણસ, ધૂતારો.
કાંટો	: શૂળ, નાશે પહેરવાનું સ્ત્રીનું ઘરેણું, ખાવા માટેની ચમચી, પોપટને થતો ગળાનો રોગ, વજન કરવાનું સાધન.
કાંત	: સુંદર, ચંદ્ર, પતિ, પ્રિય, પ્રીતમ, અનુકૂળ, કીમતી ઓસડ, કેસર, પથ્થર, કંકુ.
કૂટ	: અઘરું, ગૂંચવણભર્યું, ઢગલો, ખોટું, છેતરપીંડી, શિખર.

કોટિ	: વર્ગ, કરોડ, આલિંગન, કમાનનો છેડો, પૂર્વપક્ષ, ઊંચું બિંદુ.
કોઠો	: મકાન, ઓરડો, શરીર, પેટ, મન, મોટો કૂવો, કોષ્ટક.
ખંડ	: પ્રકરણ, ભાગ, પૃથ્વી ઉપરના ખંડો, ઓરડો, નાનું, ટૂંકું.
ખાણ	: ઢોરનો ખોરાક, ઉદ્દગમસ્થાન, ખનીજ કાઢવા ખાડો, હથિયારની ધારમાં પડેલો ખાડો.
ખાતર	: ખેતરમાં નાખવા માટેની વસ્તુ, માટે, ચોરે ભીંતમાં પાડેલું કાણું, તરફદારી.
ખોખું	: ખાલી પેટી, હાડપિંજર, બીબું, કાચું લખાણ.
ગજ	: હાથી, લંબાઈ માટેનું ચોવીસ તસુનું માપ, સળિયો.
ગતિ	: સ્થિતિ, દશા, ચાલ, ઝડપ, પ્રવેશ, સમજ, મતિ, શક્તિ, બળ, મર્યા પછીની હાલત.
ગાળો	: અમુક સમય, બંગડીનો વ્યાસ, પહોળાઈ.
ગુરુ	: શિક્ષક, મોટું, ભારે, દીર્ઘ, એક ગ્રહ, એકવાર, ગોર.
ઘટ	: ગાઢ, ખોટ, ઘટાડો, ઘડો, શરીર, હૃદય.
ઘટ	: પહાડી રસ્તો, કિનારો, આકાર, શોભા, વ્યવસ્થા.
ચાલ	: વર્તાણુક, રસ્તો, શેરી, રીત, ચાલવાની પદ્ધતિ.
ચોક	: ચાર રસ્તા, ચારનો ઘડિયો, લખવાની વસ્તુ, ગુજરી, બજાર.
ઢાળ	: ગાવાની રીત, ઢોળાવ, સંબંધ, વર્તાણુક, રીત.
તેજ	: પ્રકાશ, કીર્તિ, પ્રભાવ, તીક્ષ્ણ, ઉગ્ર, જોવાની શક્તિ.
દંડ	: શિક્ષા, લાકડી, સજા, ફસરત, એક માપ.
દાવ	: યુક્તિ, લાગ, રમતનો વારો.
પાનું	: પાંદડું, પડ્યું, ચપ્પુ કે છરીની ધાર.
રણ	: દેવું, રેતીનું મેદાન, વગડો, સખત તાપ.
નાડ	: રગ, વલણ, લગામ, કાબૂ.
પક્ષ	: પખવાડિયું, તરફદારી, તડ, પક્ષપાત, પાંખ.
તાલ	: કાવતરું, તાડ, લાગ, મસ્તકની તાલ, મઝા.
દોષ	: ભૂલ, ગૂનો, વાંક, લાંછન, પાપ, ખોડખાંપણ.
નાકું	: કર, રસતાનો છેડો, જકાત લેવાની જગ્યા, કાણું.
પન્ન	: દસ અબજ, વિષણું એક શસ્ત્ર, રાતું કમળ, સમુદ્રનું એક ચિહ્ન.
પદ	: પગ, કાવ્યની પંક્તિ, ઉત્તર, શબ્દ.
પાત્ર	: વાસણ, યોગ્ય, નાટકમાં અભિનય કરનાર, અધિકારી પુરુષ.

પાર	: કાંઠો, તીર, ભેદ, હદ, છેડો, મંદિરનું પ્રાંગણ, બરણી.
પૂર્વ	: પહેલાનું, એક દિશા, પ્રાચીન, ઉગમણું.
પ્રકૃતિ	: સ્વભાવ, ધર્મ, તબિયત, કુદરત, પ્રજા.
પ્રમાણ	: પુરાવો, સાબિતી, માપ, ધોરણ, સત્ય, પ્રમાણભૂત, ગુણોત્તર.
પ્રયોગ	: નાટક ભજવવું તે, અખતરો, ઉપયોગ, સાધના, ધારો, કાયદો.
બીજ	: બિયારણ, બીજી તિથિ, વર્ણ, ભાવાર્થ, બીજમંત્ર.
ભાર	: જવાબદારી, વજન, બોજો, પ્રભાવ.
ભાવ	: લાગણી, અપેક્ષા, કિંમત, સ્થિતિ, સ્વરૂપ, ઈરાદો, વૃત્તિ, તાત્પર્ય, અસ્તિત્વ, અભિનય.
મકરંદ	: કોકિલ, ભમરો, પુષ્પની રજ, પુષ્પનું મધ.
મધુ	: મધ, મીઠું, ગળ્યું, દારૂ, વસંત, અશોકવૃક્ષ, ચૈત્ર માસ.
મંડળ	: ટોળું, પ્રવેશ, સંઘ, પ્રાંત, કૂંડાળુ, બાર રાજ્યોનો સમૂહ.
માયા	: ધન, લક્ષ્મી, મમતા, પ્રપંચ.
માળો	: પક્ષીનું ઘર, ખેતરનો માંચડો, ઘણા માળવાળુ મકાન.
વળ	: આગ્રહ, વટ, દાવ, યુક્તિ, આંટી, અંટસ.
કૃતિ	: કાર્ય, રચના, આચરણ, કૃતકૃત્ય, ભાગ્યશાળી, પ્રવીણ, વિદ્વાન, ધાર્મિક.
કેતન	: ચિહ્ન, ધજા, ઘર.
ખેચર	: આકાશમાં ફરનારું, પક્ષી, ભૂતપ્રેત, ગ્રહ, દેવ.
ગંધ	: સોડ, વાસ, દુર્ગંધ, ચંદન, તિલક, મિથ્યાભિમાન, આણગમો, નિકટતા.
ગંભીર	: ઊંડું, પ્રૌઢ, વજનદાર, ધીર.
મત	: સંપ્રદાય, અનુમતિ, ચૂંટણીનો મત, મતિ, અભિપ્રાય.
વાર	: દિવસ, વખત, ફેરી, પાણી, એક માપ.
વાસ	: મુકામ, વસવાટ, ઘર, ગંધ, દુર્ગંધ.
વિષય	: ભોગનું સાધન, પ્રકરણ, મુદ્દો, વિચાર, ઉદ્દેશ, હેતુ, દેશ, અભ્યાસની વસ્તુ,
શ્રુતિ	: જ્ઞાન, સાંભળવું તે, કિંવદંતી, વેદ, અવાજ, નાકનો એક ભેદ, પાકેલું ફળ, સાક્ષી.
સારંગ	: હરણ, એકરાગ, ધનુષ્ય, સિંહ, હાથી.
વંશ	: ક્રમ, ઓલાદ, વાંસ, વાંસળી.
કાંતા	: પત્ની, સુંદર સ્ત્રી, પૃથ્વી.
કાષ્ટા	: દિશા, પ્રદેશ, સીમા

❖ પરિશિષ્ટ : ૪

○ એકમ - ૪ : શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ (અભ્યાક્રમ માટે નિયતકરેલ શબ્દોમાંથી)

(નોંધ : એકમ - ૪ માં નિર્દિષ્ટ 'શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ' એ મુદ્દા માટે નીચે મુજબના શબ્દો અભ્યાક્રમ માટે નિયત કરવામાં આવેલ છે. પરીક્ષા માટે એક શબ્દને બે ગુણભાર આપવામાં આવેલ છે. તેને ધ્યાને રાખી પ્રશ્નપત્ર તૈયાર કરવાનું રહેશે.)

શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ

(શબ્દ સમૂહ માટે વાપરતા સામાસિક કે પારિભાષિક શબ્દો)

૧.	જેની બુદ્ધિ સ્થિર છે તે	:	સ્થિતપ્રજ્ઞ
૨.	તત્ત્વને જાણનાર વ્યક્તિ	:	તત્ત્વજ્ઞ
૩.	પ્રયત્ન કર્યા વિના	:	અનાયાસ
૪.	સહેલાઈથી મેળવી શકાય તેવું	:	સુલભ
૫.	પૂર્વે ન જોયું હોય તેવું	:	અપૂર્વ
૬.	પગે ચાલવાનો રસ્તો	:	પગદંડી
૭.	ચાલવાનો અવાજ	:	પગરવ
૮.	એક જ સમયમાં થઈ ગયેલા	:	સમકાલીન
૯.	જેની પત્ની મૃત્યુ પામી છે તે પુરુષ	:	વિધુર
૧૦.	આંખ આગળ ખડું થઈ જાય તેવું	:	તાદૃશ
૧૧.	ત્રણ કલાકનો સમયગાળો	:	પ્રહર
૧૨.	ભોજન પછી ડાબે પડખે સૂવું તે	:	વામકુક્ષી
૧૩.	ચમકની છાંટવાળો આરસપહાણ	:	સંગેમરમર
૧૪.	ધર્મમાં અંધ હોવું તે	:	ધર્માંધ
૧૫.	ઈચ્છા મુજબ ફરવું	:	સ્વૈરવિહાર
૧૬.	ડાબે હાથે બાણ ફેંકી શકે તેવો	:	સવ્યસાયી
૧૭.	વસંત જેવી સુંદર સ્ત્રી	:	ફાલ્ગુની
૧૮.	ધનુષ્યની દોરી	:	પણછ
૧૯.	ઊંચે ચડાવનારું	:	ઊર્ધ્વગામી
૨૦.	પ્રવાહની મધ્યધારા	:	મઝધાર
૨૧.	છોડી દેવા યોગ્ય	:	ત્યાજ્ય
૨૨.	જોઈ ન શકાય તેવું	:	અદૃઘ
૨૩.	દિશા અને કાળનો સમૂહ	:	દિક્કાલ
૨૪.	માથે પહેરવાનું વસ્ત્ર	:	શિરપાઘ

૨૫.	ઝાડની છાલનું વસ્ત્ર	:	વલ્કલ
૨૬.	પથ્થર પર કોતરેલો લેખ	:	શિલાલેખ
૨૭.	ચંદ્ર જેવા મુખવાળી	:	શશીવદની
૨૮.	૨થ હાંકનાર	:	સારથિ
૨૯.	કન્યા પોતે વર પસંદ કરે તે	:	સ્વયંવર
૩૦.	યાદગીરીરૂપે રચાયેલી ઈમારત	:	સ્મારક
૩૧.	હાથીનો ચાલક	:	મહાવત
૩૨.	મૂળમાં હોય એના જેવી જ કૃતિ	:	પ્રતિકૃતિ
૩૩.	નાશ ન પામે એવું	:	અવિનાશી
૩૪.	નિયમમાં રાખનાર	:	નિયંતા
૩૫.	માથે બાંધવાનો છોગવાળો સાફો	:	શિરપેચ
૩૬.	વિનાશ જન્માવનાર કેતુ	:	પ્રલયકેતુ
૩૭.	બીજા કશા પર આધાર રાખતું	:	સાપેક્ષ
૩૮.	દહી વલોવવાથી નીકળતું સત્ત્વ	:	ગોરસ
૩૯.	સમગ્ર જગતનું પોષણ કરનાર	:	વિશ્વંભર
૪૦.	બાળકો તરફનું વહાલ	:	વાત્સલ્ય
૪૧.	અંગૂઠા પાસેની આંગળી	:	તર્જની
૪૨.	પવન જેવા વેગથી દોડનાર	:	પવનવેગી
૪૩.	સારું-નરસું ગ્રહણ કરવાની શક્તિ	:	વિવેક
૪૪.	જેને જોઈ કે સમજી ન શકાય તેવું	:	અગોચર
૪૫.	પૃથ્વીની ઉપરની સપાટી	:	ધરાતલ
૪૬.	સમાધાન શક્ય ન હોય તેવી ગૂંચ	:	મડાગાંઠ
૪૭.	જેનો કોઈ શત્રુ નથી તે	:	અજાતશત્રુ
૪૮.	વાદળથી ઢંકાયેલું	:	અભ્રાવૃત્ત
૪૯.	ઝાકળથી શોભાયમાન	:	તુષારમંડિત
૫૦.	બે ડુંગરા વચ્ચેનો સાંકડો માર્ગ	:	ઘાંટી
૫૧.	મુખમાંથી બહાર પ્રગટતી વાણી	:	વૈખરી
૫૨.	સમાધાન ન થઈ શકે તેવું	:	અસમાધેય
૫૩.	હૃદયની વાત જાણનાર	:	અંતર્યામી
૫૪.	સમુદ્રમાં રહેલો અગ્નિ	:	વડવાનલ
૫૫.	અગ્નિની જ્વાળાઓનો સમૂહ	:	જ્વાલાવલિ
૫૬.	પરસેવાનું ટીપું	:	સ્વેદબિંદુ
૫૭.	સિંહની ગર્જના	:	ડણક

૫૮.	હાથીની સૂંઢની અણી	:	કર્ણિકા
૫૯.	બારસાખનો ઉપલોભાગ	:	ઓતરંગ
૬૦.	એક આંખવાળું	:	એકાક્ષ
૬૧.	યજ્ઞ કરાવનાર બ્રાહ્મણ	:	ઋત્વિજ
૬૨.	જડમૂળથી કાઢી નાખવું તે	:	ઉન્મૂલન
૬૩.	ઊંચી ડોકવાળું	:	ઉદ્ગ્રીવ
૬૪.	કુટુંબ કે વતનનો સ્થાન-ત્યાગ કરવો એ	:	હિજરત
૬૫.	મસ્તક પર ડાળીવાળી સ્ત્રીનું શિલ્પ	:	શાલભંજિકા
૬૬.	જમીન પર સૂઈ આઠેય અંગથી કરેલા પ્રણામ	:	સાષ્ટાંગપ્રણામ
૬૭.	છાપરાનાં ટેકારૂપ મુખ્ય આડું લાકડું	:	મોભ
૬૮.	મરણ વખતનું ખતપત્ર	:	વસિયતનામું
૬૯.	સમુદ્રમાંથી જીવનો જોખમે મોતી લાવનાર	:	મરજીવા
૭૦.	જેના સ્પર્શથી લોખંડ સુવર્ણ બને છે તે	:	પારસમણિ
૭૧.	હાથીના માથા ઉપર બે બાજુ ઊપસી આવેલો ભાગ	:	કુંભસ્થળ
૭૨.	તરત જન્મેલા બાળકને ગોળ વગેરેનું પાણી આપવાની ક્રિયા	:	ગળથૂંથી
૭૩.	હથિયાર તરીકે ફૂલનો ઉપયોગ કરનાર કામદેવ	:	પુષ્પધન્વા
૭૪.	લડાઈ વખતે જોમ-જુસ્સો પ્રેરે એવું ગીત	:	સંગ્રામગીત
૭૫.	બન્ને બાજુ વગાડી શકાય એવું ઢોલક	:	મૃદંગ
૭૬.	બન્ને બાજુને જોડનાર	:	ઉભયાન્વયી
૭૭.	જેના મૂળિયાં ઉપરની બાજુ જતાં હોય તેવું	:	ઊર્ધ્વમૂલ
૭૮.	પરાજ્ય કરનારું	:	અભિભાવક
૭૯.	જેની આશા ન હોય તેવું	:	અપ્રત્યાશિત
૮૦.	અર્થને પ્રગટ કરનારું	:	અર્થઘોતક
૮૧.	મુશ્કેલીથી જોઈ શકાય એવું	:	દુર્દર્શ
૮૨.	ટચલી આંગળી	:	કનિકા
૮૩.	પોતાને જ નુકશાન કરનારું	:	આત્મવિઘાતક
૮૪.	કાબૂમાં રાખવું મુશ્કેલ એવું પ્રબળ	:	દુર્દમ
૮૫.	એકબીજામાં પરોવાયેલું	:	ઓતપ્રોત
૮૬.	મરણ પામેલું	:	દિવંગત
૮૭.	જેનું શરીર દૂબળું છે તે	:	ક્ષીણવપુ
૮૮.	તત્વને જાણવાની-શોધવાની વૃત્તિવાળું	:	તત્ત્વન્વેષી
૮૯.	ખરાબ વર્તનવાળું	:	દુર્વિનીત
૯૦.	ધન પ્રાપ્ત કરવું તે	:	દ્રવ્યોપાર્જન

૯૧.	કાનમાં વાત કહેવી તે	:	કાનાફૂસી
૯૨.	સૂચિત કે ગર્ભિત અર્થ	:	નિહિતાર્થ
૯૩.	કાવ્યમાં જ્યાં કોઈ વિશેષ અર્થ પૂરો થાય તે સ્થળ	:	પરિન્યાસ
૯૪.	સાંસ્કૃતિક વારસો	:	ધરોહર
૯૫.	ઓળખ છુપાવીને રહેવું તે	:	અજ્ઞાતવાસ
૯૬.	આંખોનું ઊઘડવું તે	:	ઉન્મીલન
૯૭.	ગામના પાદર પરની ગોચર જમીન	:	ગભાણ
૯૮.	ઘર બાંધવા માટેની જગ્યા	:	ઘરથાળ
૯૯.	યાદ કરવા માટે ફરીથી લખાયેલો પત્ર	:	સ્મૃતિપત્ર
૧૦૦.	જ્યાં ચિત્રો પ્રદર્શિત થાય છે તે જગ્યા	:	ચિત્રવીથિ
૧૦૧.	નાહવાનું પાણી ઊંનું મૂકવાનું વાસણ	:	ઉનામણું
૧૦૨.	રંગભૂમિનો પડદો	:	નેપથ્ય
૧૦૩.	પાણીમાં ડૂબે ને અંદર ચાલે તે	:	પનડૂબી
૧૦૪.	મંડપની બહારનો ખુલ્લો ચોક	:	ચાચર
૧૦૫.	દેવને ધરાવેલી ખાવાની વસ્તુ	:	નેવેદ
૧૦૬.	રણમાં રેતી ઊડીને થતો ઢગલો	:	ઢૂવો
૧૦૭.	વર્તુળનો ઘેરાવો	:	પરિઘ
૧૦૮.	દૂધ, દહીં, ઘી, મધ અને ખાંડનું મિશ્રણ	:	પંચામૃત
૧૦૯.	ધાર્મિક ક્રિયાને અંતે બ્રાહ્મણોને અપાતું દાન	:	દક્ષિણા
૧૧૦.	પદ પરથી દૂર કરાયેલું	:	પદચ્યુત
૧૧૧.	ચતુર, સુંદર અને ગુણવાન સ્ત્રી	:	ચિત્રિણી
૧૧૨.	ગુપ્ત રાખવા યોગ્ય	:	ગોપનીય
૧૧૩.	હસતાં ગાલમાં પડતો નાનો ખાડો	:	ખંજન
૧૧૪.	તપ વડે પાપ ક્ષીણ કરવું તે	:	નિર્જરા
૧૧૫.	જ્યાં હત્યા થઈ હોય એવું અપવિત્ર	:	ગોઝારું
૧૧૬.	નદીમાંનો ઊંડો ભાગ	:	ઘૂનો
૧૧૭.	સરકાર તરફથી બક્ષિસ તરીકે મળેલી જમીન કે ગામ	:	જાગીર
૧૧૮.	પર્વતની આજુબાજુનો નીચાણનો પ્રદેશ	:	તળેટી
૧૧૯.	સુખ દુઃખ આદિ હંદોનું ધીરજથી સહન કરવું તે	:	તિતિક્ષા
૧૨૦.	આંખથી સાંભળનાર	:	ચક્ષુઃશ્રવા
૧૨૧.	વસંતઋતુનો સરખા દિવસ અને રીતવાળો દિવસ	:	નવરોજ
૧૨૨.	મમત્વ વિનાનું	:	નિર્મમ
૧૨૩.	ત્યાજ્ય હોય તેવું	:	નિષિદ્ધ

૧૨૪. ગાય-ભેશનું છાણનું સૂકું પોચકું	:	અડાયું
૧૨૫. પરંપરાથી કે પૂર્વેથી સંભાળતું કે સમજાતું આવેલું	:	અનુશ્રુત
૧૨૬. આગળની વસ્તુ સાથેનું જોડાણ કે તેમ આવતી વસ્તુ	:	અનુસંધાન
૧૨૭. નદી કે દરિયાને કિનારે તણાઈ આવેલો કચરો	:	ઓવાળ
૧૨૮. તત્વને જાણવાની શોધવાની વૃત્તિવાળું	:	તત્વાન્વેષી
૧૨૯. દીકરીની દીકરી	:	દૌહિત્રી
૧૩૦. સર્જન કરે તેવી પ્રતિભા	:	કારચિત્રી
૧૩૧. કૂવામાનો દેડકો	:	કૂપમંડૂક
૧૩૨. સુંદર લાંબા કેશવાળી સ્ત્રી	:	કેશિની
૧૩૩. જીર્ણ થયેલાને સમરાવવું તે	:	જીર્ણોદ્ધાર
૧૩૪. નગરમાં દાંડી પિટાવવી તે	:	નગરપડો
૧૩૫. અશક્ત કે ઘરડા ઢોરને રાખવાનું ધર્મદા સ્થાન	:	પાંજરાપોળ
૧૩૬. બાળકથી માંડીને વૃદ્ધ પર્યત	:	આબાલવૃદ્ધ
૧૩૭. રાત્રે ખીલતું કમળ	:	કુમુદ
૧૩૮. સતત વહેતું કે ઝરતું	:	અખોઝર
૧૩૯. વૃદ્ધ છતાં મજબૂત બાંધાનું	:	ખખડધજ
૧૪૦. જેમાંથી વસ્તુ લેવા છતાં ખૂટે જ નહીં એવું વાસણ	:	અખેપાત્ર
૧૪૧. પોતાની મેળે સેવા આપવા તત્પર	:	સ્વયંસેવક
૧૪૨. નાક વડે બોલાતો વર્ણ	:	અનુનાસિક
૧૪૩. અધિકારી આગળ રજૂ કરવામાં આવતી હકીકત	:	કેફિયત
૧૪૪. વિષ્ણુના પ્રતિક તરીકે પૂજાતો કાળો લીસો ગોળ પથ્થર	:	શાલિગ્રામ
૧૪૫. પશુપંખીની ભાષા સમજવાની વિદ્યા	:	કાગવિદ્યા
૧૪૬. જમા ઉધારનું તારણ	:	તારીજ
૧૪૭. રાતે ન દેખી શકે તેવું	:	રતાંધળું
૧૪૮. ચૂલા ઉપરના ગરમ વાસણ પકડવા વપરાતું ચીથરું	:	મસોતું
૧૪૯. કુસ્તી કરવા માટે બનાવેલી જગ્યા	:	અખાડો
૧૫૦. સ્ત્રીઓના પગના અંગૂઠાનું ઘરેણું	:	અણવઢ

❖ પરિશિષ્ટ : ૫

○ એકમ - ૫ : વર્ણભેદે અર્થભેદ (અભ્યાસક્રમ માટે નિયત કરેલ શબ્દો):

(નોંધ : એકમ - ૫ માં નિર્દિષ્ટ 'વર્ણભેદે અર્થભેદ' એ પેટા મુદ્દા માટે નીચે મુજબના શબ્દો અભ્યાસક્રમ માટે નિયત કરવામાં આવેલ છે. પરીક્ષા માટે એક શબ્દને બે ગુણભાર આપવામાં આવેલ છે. તેને ધ્યાને રાખી પ્રશ્નપત્ર તૈયાર કરવાનું રહેશે.)

વર્ણભેદે અર્થભેદ : (નિયત કરેલ શબ્દો)		
❖ શબ્દમાં માત્ર 'અ' 'આ'ના વર્ણભેદથી થતા શબ્દાર્થભેદ		
1	અસમાન - આણસરખું	આસમાન - આકાશ
2	અંબર - આકાશ	અંબાર - ઢગલો
3	આકર - સમૂહ, ખાણ, જથ્થો	આકાર - આકૃતિ
4	ઉદર - પેટ	ઉદાર - દરિયાવ દિલનો
5	ઉપહાર - ભેટ	ઉપાહાર - આહાર
6	પ્રકાર - જાત	પ્રાકાર - કોટ, કિલ્લો
7	પ્રસાદ - કૃપા, પ્રસન્નતા	પ્રાસાદ - મહેલ
8	મેધ - યજ્ઞ, બલિ, ભોગ	મેધા - બુદ્ધિ, યાદશક્તિ
9	હરમ - રાણીવાસ, અંતપુર:	હરામ - અયોગ્ય રીતેમેળવેલું, નિષિદ્ધ
❖ શબ્દમાં અનુસ્વાર ભેદથી થતા શબ્દાર્થભેદ		
10	અક - દુઃખ, પાપ	અંક - આંકડો, ચિહ્ન, ડાઘો, નાટકનો વિભાગ
11	અખડ - પડતર ખેતર, અવાવરુ	અખંડ - ખંડ વગરનું, આખું
12	આકડો - એક વનસ્પતિ	આંકડો - સંખ્યા
13	આખુ - ઉંદર	આખું - બધું, ભાંગ્યાવગરનું
14	આગલું - આગળનું	આંગલું - ઝભલું
15	અહિ - સાપ	અહીં - આ સ્થળે
16	એકાકી - એકલું	એકાંકી - એક એક વાળું
17	ઉદર - પેટ	ઉંદર - એક કીટક પ્રાણી
18	કડુ - એક વનસ્પતિ	કડું - હાથનું ઘરેણું
19	કથા - વાર્તા	કંથા - ગોદડી
20	કસ - કસોટી	કંસ - કૃષ્ણનો મામો
21	કાઠા - લાલાશ પડતા એક જાતના ઘઉં	કાંઠા - કિનારાનો વિસ્તાર
22	કાપ - વાઢ, કાપો	કાંપમાટીનો જથ્થો -

23	કુશકા - ડાંગરનાં છોડાં	કુશકા - ખોટી શંકા
24	કૂચી - મહોલ્લો	કૂચી - ચાવી
25	ખગ - પક્ષી, ગ્રહ, તારો	ખંગ - ઢગલો, દાઝ-વેર, બદલો
26	ખડ - ઘાસ	ખંડ - ઓરડો, વિભાગ
27	ખાડી -ખાઈ	ખાંડી - વીસ માણનું માપ
28	ખાડું - ભેંસોનું ટોળું	ખાંડું - તલવાર, ખડ્ગ
29	ખાંધ - ખોટ	ખાંધ - ખભો, પશુની ગરદન
30	ગંજ - માપ, હાથી	ગંજ - ઢગલો
31	ગાંડી - એક વાહન	ગાંડી - અસ્થિર મગજની
32	ચારુ - સુંદર	ચારું - ખોદીને પડતર રાખેલું ખેતર
33	ચિતા - શબ અગ્નિદાહ દેવા ગોઠવેલી લાકડાની ચોકી	ચિંતા - ફિક્કર, વિચાર
34	ચૂક - ભૂલ,	ચૂક - ખીલી
35	જંગ - દુનિયા	જંગ - લડાઈ
36	જંપ - તપ	જંપ - શાંતિ
37	ઢગ - ઢગલો	ઢંગ - રીતભાત
38	નંગ - પર્વત, ઝાડ, સાતની સંખ્યા	નંગ - એક વસ્તુ, પહેલ પાડેલ હીરો, વહાણને ધકેલવા માટે વપરાતો વાંસડો, મૂર્ખમાણસ
39	નંદ - નદી	નંદ - આનંદ
40	નિશ્ચિત - નક્કી કરેલું	નિશ્ચિત - ચિંતા વગરનું
41	પડ - થર	પંડ - શરીર
42	પથ - રસ્તો	પંથ - સંપ્રદાય
43	પરુ - પાચ	પરું - ઉપનગર
44	પીડ - દુઃખ	પીંડ - દેહ
45	બંદી - ખરાબી	બંદી - કેદી
46	મંજૂર - શ્રમિક	મંજૂર - કબૂલ, માન્ય, સંમત, બહાલ
47	મંદ - અભિમાન	મંદ - ધીમું
48	મહી - દહીં	મહીં - અંદર
49	રંગ - નસ	રંગ - રંગીનના અર્થમા-કલર, મસ્તી, કેફ, સ્નેહ, વટ
50	રંજ - બારીક ધૂળનો કણ	રંજ - વસવસો

51	વદન – મોં	વંદન – પ્રણામ
52	વશ – કાબૂ	વંશ – કૂળ
53	વાસ – દુર્ગધ	વાંસ – એક વનસ્પતિ
54	સત – સત્ય	સંત – સાધુ
55	સાજ – શણગાર	સાંજ – સંધ્યા
56	સારું – ઉત્તમ	સારુ – માટે
57	હસ – હસવું	હંસ – પક્ષી
58	હોશ – શુદ્ધિ, ભાન	હોંશ – ઉત્સાહ, ઉમંગ

❖ શબ્દમાં (હસવ) ‘ઉ’ (દીર્ઘ) ‘ઊ’ના વર્ણભેદથી થતા અર્થભેદો

59	અંગુર – નવી ત્વચા	અંગૂર – લીલીદ્રાક્ષ
60	આહુતહોમેલું -	આહૂત – બોલાવેલું, નિમંત્રેલું
61	ઉરુ – વિશાળ, ઉમદા	ઊરુ – જાંઘ
62	કુચસ્ત્રીની છાતી -	કૂચ – લશ્કરી ઢબે ચાલવું તે
63	કુલ – એકંદરે	કૂલ – કિનારો
64	ગુણ – લક્ષણ, જાતિ, સ્વભાવ	ગૂણ – થેલો, કોથળો
65	દારુ – દેવદારનું ઝાડ	દારૂ – મદિરા, અંદુકમાંવપરાતું મિશ્રણ
66	પુર – નગર, શહર	પૂર – પ્રવાહ
67	પુરી – નગરી	પૂરી – એક તળેલી ખાવાની વાનગી
68	પુંજ – ઢગલો	પૂંજ – મીઠું
69	મુરત – મુહૂર્ત, શુભસમય	મૂરત – મૂર્તિ
70	રકુ – નાઠેલું , પલાયન	રકૂ – કપડાને સાધવું તે
71	વધુ – વધારે	વધૂ – પત્ની , વહુ
72	સુણવું – સાંભળવું	સૂણવું – સોજો આવવો
73	સુત – પુત્ર	સૂત – સારથિ
74	સુતર – સહેલું	સૂતર – રૂનો તાર
75	સુર – દેવ	સૂર – અવાજ, સૂર્ય
76	સુરત – એક શહેર	સૂરત – ચહેરો, વદન
77	સુરતિ – આનંદ, સુખ	સૂરતી – સૂરતનું
78	સુવા – એક વનસ્પતિ	સૂવા – ઊંઘવા

❖ શબ્દમાં ‘શ’ ‘સ’ના વર્ણભેદથી થતા અર્થભેદો

79	અંશ – ભાગ	અંસ – ખંભો
80	કેશ – વાળ	કેસ – મુકદ્દમો
81	કોશ – ભંડાર	કોસ – ગાઉ, અઢી કિલોમીટર
82	નશો – કેફ	નસો – નસનું બહુવચન
83	પાશ – ફાંસો	પાસ – સફળ
84	મેશ – કાજળ	મેષ – ઘેટો, એક રાશિ
85	રાશ – દોરડું	રાસ – ગોળાકારે ફરતા ગવાતું ગીત
86	લેશ – જરાક	લેસ – (જરીનો પટ્ટો કે કોર)
87	વીશી – ભોજનાલય	વીસી – વીસનો સમૂહ
88	શત – સો	સત – સત્ય
89	શમાવવું – શાંત કરવું	સમાવવું – સમાવેશ કરવો
90	શર – બાણ	સર – સરોવર
91	શરત – હોડ, કરાર, બોલી	સરત – નજર, સ્મૃતિ, ધ્યાન
92	શંકર – મહાદેવ	સંકર – મિશ્રણ
93	શાન – ચહેરાનો દેખાવ	સાન – ઈશારો, સમજણ
94	શાપ – બદદુવા	સાપ – સરિસૃપ
95	શાલ – ઓઢવાનું વસ્ત્ર	સાલ – વરસ
96	શાળા – સ્કૂલ	સાળા – પત્નીના ભાઈ
97	શાંત – મૂક, શમેલું	સાન્ત – મર્યાદિત
98	શેર – સિંહ, એક માપ	સેર – સહેલ

❖ શબ્દમાં (હ્રસ્વ)‘ઈ’(દીર્ઘ)‘ઈ’ના વર્ણભેદથી થતા અર્થભેદો

99	અલિ – ભમરો,બી	અલી – સ્ત્રી સંબોધન
100	અવધિ – નિશ્ચિત સમય	અવધી – અવધની (અયોધ્યાની)
101	ખચિત – જડેલું	ખચીત – જરૂર,અવશ્ય
102	ચિડ –ગુસ્સો	ચીડ – એક વૃક્ષ
103	ચિર – લાંબુ	ચીર – રેશમી વસ્ત્ર
104	જિત – જીતનારું	જીત – વિજય ,ફતેહ

105	જિન - જૈન તીર્થંકર, કપાસ લોઢવાનું કારખાનું	જીન - ઘોડાનું પલાણ
106	દિન - દિવસ	દીન - ગરીબ
107	દિશ - દિશા	દીશ - સૂર્ય
108	દ્વિપ - હાથી	દ્વીપ - બેટ
109	પતિ - સ્વામી	પતી - ક્રિયા પુરી થઈ
110	પલિત - પળિયાંવાળું	પલીત - ભૂતપ્રેત
111	પાણિ - હાથ	પાણી - જળ
112	પિતાબાપા -	પીતા - પાતળા કકડા
113	પિન - ટાંકણી	પીન - પુષ્ટ, જાડું
114	મતિ - બુદ્ધિ	મતી - મતવાળું
115	મરીચિ - કિરણ	મરીચી - સૂર્ય
116	મિલ - કારખાનું	મીલ - પ્રતિપક્ષ, વિરોધી
117	મિલન - મુલાકાત	મીલન - બંધ કરવું - બીડવું તે
118	રતિ - પ્રેમ	રતી - એક માપ
119	રવિ - સૂર્ય	રવી - શિયાળાને લગતું
120	રાશિ - ઢગલો-ગણિતનો આંકડો, નક્ષત્રનાં બાર જૂમખાંમાંનું પ્રત્યેક	રાશી - ખરાબ
121	વસ્તિ - મુત્રાશય	વસ્તી - લોકસંખ્યા
122	વારિ - પાણી	વારી - કમ, વારો
123	વિણવિના -	વીણ - પ્રસવવેદના
124	વિદુર - મહાભારતનું પાત્ર	વિદૂર - ઘણે દૂર
125	સિત - શ્વેત, સફેદ	સીત - કોશ
126	સુદિનશુભ દિવસ -	સુદીન - ખૂબ નમ્ર
127	સુરતિ - આનંદ, સુખ	સૂરતી - સૂરતનું
128	હરિ - પ્રભુ	હરી - કૂવાના પાણીથી પકવેલું, કૂવાના પાણીથી કરેલો (ઉનાળાનો) પાક
129	ખચિત - જડેલું	ખચીત - અવશ્ય, જરૂર

❖ શબ્દમાં 'ગ' - 'ઘ'ના વર્ણભેદથી થતા અર્થભેદો		
130	ગણ - જૂથ	ઘણ - મોટો હથોડો
131	ગણું - વધારે(બમણું)	ઘણું - ખૂબ
132	ગામ - ગામડું	ઘામ - બફારો, ઉકળાટ
133	ગેર - એક પૂર્વ પ્રત્યય	ઘેર - ઘરમાં
134	ગેરુ - લાલ મટોડી	ઘેરું - કીડાએ કોરવાથી ગરેલો લાકડાનો લોટ
135	ગોળી - ટીકડી	ઘોળી - ઘૂંટીને
❖ શબ્દમાં 'ર' - 'ળ'ના વર્ણભેદથી થતા અર્થભેદો		
136	આરસ - સંગેમરમરનો પથ્થર	આળસ - એદીપણું
137	ઊછરવું - મોટા થવું	ઊછળવું - કૂદવું
138	કઠોર - દયાહીન	કઠોળ - દાળ અનાજ (દિવદળ)
139	ખરું - સાચું	ખળું - અનાજ મસળવાની જગ્યા
140	ગોર - પુરોહિત	ગોળ - એક ગળ્યો ખાદ્યપદાર્થ
141	દાર - 'વાળું'ના અર્થમાં (ધારદાર)	દાળ - કઠોળનું ફાડિયું
142	નર - પુરુષ	નળ - પાણીનો નળ
143	ભરવું - સંઘરવું	ભળવું - ભેગું મળી જવું
144	મરવું - મરાણ પામવું	મળવું - ભેગા થવું
145	યાર - મિત્ર, દોસ્ત	યાળ - સિંહની ગરદનના વાળ
146	વાર - ત્રણ ફૂટ, દિવસ	વાળ - કેશ
147	વારવું - અટકાવવું	વાળવું - કચરો વાળવો
148	વારુ - ઠીક, સારું	વાળુ - રાત્રિભોજન
149	સંભાર - શાક કે અથાણાનો મસાલો	સંભાળ - કાળજી
150	સંભારવું - યાદ કરવું	સંભાળવું - જાળવવું
151	સફર - મુસાફર	સફળ - સાર્થક
152	હર - દરેક, પ્રત્યેક	હળ - જમીન ખેડવાનું ઓજાર
❖ શબ્દમાં 'જ' - 'ઝ'ના વર્ણભેદથી થતા અર્થભેદો		

153	જડી – ઔષધિનું મૂળ	ઝડી – જોસભેર વરસવું તે
154	જમવું – ભોજન કરવું	ઝમવું – પ્રવાહીનું ઝરવું
155	જરા – વૃદ્ધાવસ્થા , ઘડપણ	ઝરા – પાણીનો સ્ત્રોત
156	જાળ – પંખીને પકટવા માટેની ગુંથેલી દોરી	ઝાળ – જવાળા(આંચ)
157	જેર – વશમાં	ઝેરવિષ -
158	જોડ – જોડી	ઝોડ – વળગણ
159	સૂજ – સોજો	સૂઝ – સમજ
❖ શબ્દમાં ‘ટ’- ‘ડ’ અને ‘ઠ’-‘ઢ’ના વર્ણભેદથી થતા અર્થભેદો		
160	કટક – લશ્કર, છાવાણી	કડક – અક્કડ
161	કૂટ – કઠણ , અઘરું	કૂડ – કપટ, ઠગાઈ
162	ખાટ – ખાટલો, હિંચકો	ખાડ – ખાડો ખાઈ
163	ખોટ – નુકસાન	ખોડ – શારીરિક વિકલાતા
164	ઠગ – ઠગનાર	ઢગ – ઢગલો
165	પીઠ – બરડો	પીઢ – મોટી ઉંમરનું
166	મઠ – એક કઠોળ, સાધુનો આશ્રમ	મઢ – માતાનું સ્થાનક
167	વેઠ – વૈતરું	વેઢ – આંગળીનો કાપા
❖ શબ્દમાં સંવૃત ‘ઓ’- વિવૃત ‘ઓ’ના વર્ણભેદથી થતા અર્થભેદો		
168	કોઠી – માટીનો નળો	કોઠી – કોઠાંનું ઝાડ
169	ખોડો – હલન્ટ	ખોડો – માથામાં જામતો મેલ
170	ખોળ – શોધવું	ખોળ – તેલીબિયાંનો ફૂયો
171	ગોળએક ગાણિતિક આકૃતિ -	ગોળ – એક ગળ્યું ખાદ્ય
172	ચોરી – ચોરીનો ધંધો	ચોરી – લગ્નમંડપ
173	ચોળી – (સ્ત્રીઓનો ટૂંકી બાંયનો કબજો (ચોળી – એક કઠોળ
❖ અન્ય વર્ણભેદથી થતા અર્થભેદો		
174	અપેક્ષા – ઈચ્છા , આશા	ઉપેક્ષા – તિરસ્કાર

175	અસ્ત્ર – દૂર ફેંકવાનું હથિયાર	શસ્ત્ર – હાથમાં રાખીલડવાનું હથિયાર
176	આંગળું – આંગળી	આંગણું – ઘરની આગળનો ભાગ
177	ઈનામ – બક્ષિસ	ઈમાન – પ્રામાણિકતા
178	કુશ – એક જાતનું ઘાસ	કૃશ – દુબળું
179	ઢાલ – રક્ષક વસ્તુ	ઢાળ – ઢોળાવ
180	તુરંગજેલ -	તરંગ મોજું -,લહેર
181	તોટો – નુકસાન	ટોટો – મોટી ટોટી
182	દોશી – કાપડ વેચનાર	ડોશી – ઘરડી સ્ત્રી
183	પુષ્ટ – જાડું	પુષ્ટ – પુસ્તકનું પાનું
184	પ્રણામ – નમસ્કાર	પ્રમાણ – પુરાવો, માપ, ધોરણ
185	પ્રસાદ – કૃપા	પ્રાસાદ – મહેલ
185	ભવન – મકાન	ભુવન – જગત ,લોક
187	ઉપધાન – ઓશીકું	ઉપધાન્ય – હલકી જાતનું અનાજ
188	ઉપપતિ – દિયર	ઉપપત્તિ – ઉપાય
189	નિવૃત્તિ – ફુરસદ, કામધંધામાંથી છૂટવું તે	નિર્વૃત્તિ – શાંતિ
190	કૃતજ્ઞ – નિમકહલાલ	કૃતદ્વન – નિમકહરામ
191	અકુલ – કુલહીન, અકુલીન	અંકૂલ – એક વનસ્પતિ, ઔષધિ
192	આઘ – પ્રારંભનું, મૂળ	આધ – અડધું
193	કંકણ – બંગડી, ચૂડી	કંકર – કાંકરો
194	અકસ્માત્ – અચાનક, એકાએક	અકસ્માત – અણધારી ઘટના, હોનારત
195	લક્ષ – લાખ	લક્ષ્ય – ધ્યેય
196	મેદની – ભીડ	મેદિની – પૃથ્વી
197	શ્રેષ્ઠ – સર્વોત્તમ	શ્રેષ્ઠી – શેઠ
198	અહિ – સાપ	અહીં – અત્ર, આ સ્થળે
199	નિંદવું – નિંદા કરવી	નીંદવું – નકામું ઘાસ ખોટી કાઢવું
200	શાવક – બચ્ચું, બાળ	શ્રાવક – સાંભળનાર

❖ પરિશિષ્ટ : ૬

○ એકમ - પ : તળપદા (પ્રાદેશિક) શબ્દોના શિષ્ટ રૂપો(અભ્યાસક્રમ માટે નિયત કરેલ શબ્દો):

(નોંધ : એકમ - પ માં નિર્દિષ્ટ 'તળપદા (પ્રાદેશિક) શબ્દોના શિષ્ટ રૂપો' એ પેટા મુદ્દા માટે નીચે મુજબના શબ્દો અભ્યાસક્રમ માટે નિયત કરવામાં આવેલ છે. પરીક્ષા માટે એક શબ્દને એક ગુણભાર આપવામાં આવેલ છે. તેને ધ્યાને રાખી પ્રશ્નપત્ર તૈયાર કરવાનું રહેશે.)

તળપદા (પ્રાદેશિક) શબ્દો

1. અંગારા - દેવતા	82. નિમાણું - લાચાર
2. અગાડી - આગળ	83. નિહાકો - નિસાસો
3. અચંબો - આશ્ચર્ય	84. નિહાળ - નિશાળ
4. અટાણે - અત્યારે	85. નીમ - નિયમ
5. અડાયું - છાણું	86. નેડો - પ્રેમ
6. આણબોટ - શુદ્ધ	87. નોતરું - આમંત્રણ
7. અદકું - અધિક	88. પંગત - હાર
8. અબળખા - અભિલાષા	89. પટારો - મોટી પેટી
9. અમથી - નકામી	90. પડાવ - મુકામ
10. આણીપા - આ બાજુ	91. પત - આબરૂ
11. આયાં - અહીં	92. પતીજ - વિશ્વાસ
12. આયું - આવ્યું	93. પનારો - સાથ
13. આલો - આપો	94. પરસાળ - ઓસરી
14. ઈહાં - અહીં	95. પલ્લો - અંતર
15. ઊનું - ગરમ	96. પસાયતો - ચોકિયાત
16. ઓમ - આ રીતે	97. પા - બાજુ
17. ઓછપ - ખોટ	98. પાણા - પથ્થર
18. ઓતર - ઉત્તર	99. પાંસરું - સીધું
19. ઓરું - નજીક	100. પુતર - પુત્ર
20. ઓહાણ - ખ્યાલ	101. પૂંઠળ - પાછળ
21. ઓળો - છાયા	102. પેઠી - પ્રવેશી
22. કને - પાસે	103. પેઠે - જમ
23. કમાડ - બારાણું	104. પોયરો - છોકરો
24. કરો - દિવાલ	105. પ્રાગડ - સવાર
25. કળજગ - કલિયુગ	106. કૂલેકું - વરઘોડો

26.	કાંધી - અભરાઈ	107.	ફોડ - સ્પષ્ટતા
27.	ક્રિયા - ક્યાં	108.	બકાલું - શાકભાજી
28.	કીમ - કેમ	109.	બલોયું - મોટી ચૂડી
29.	કુંભી - મકાનની થાંભલી	110.	બાકોરું - કાણું
30.	કુંવાશી - દીકરી	111.	બાપુકી - બાપની
31.	કુણ - કોણ	112.	ભભૂત - રાખ
32.	કૂથલી - નિંદા	113.	ભરુહો - ભરોસો
33.	કોચકી - દોણી	114.	ભોય - તળિયું
34.	ખલાં - ખિસકોલાં	115.	ભોડું - માથું
35.	ખેપ - મુસાફર	116.	મણા - ખામી
36.	ગજવું - ખિસ્સે	117.	મનેખ - મનુષ્ય
37.	ગણ - ગુણ	118.	માલીપા - અંદરની બાજુ
38.	ગરજળ - સ્વાર્થી	119.	મેડી - માળ
39.	ગલદેરા - ઘરડા	120.	મોર - આગળ
40.	ગવન - સાલ્લો	121.	મોખ - અનુકૂળતા
41.	ગોઠિયાણ - સખી	122.	મોઝાર - વચ્ચે
42.	ગોધો - આખલો	123.	રખોપું - રક્ષણ
43.	ઘોડ્ય - જેમ	124.	રગ - નાડી
44.	ચૂધડો - કંજૂસ	125.	રાંધણિયું - રસોડું
45.	ચોપાડ - ઓશરી	126.	રાગડા - અવાજ
46.	ચૌટું - બજાર	127.	રાજીપો - હરખ
47.	છોડી - છોકરી	128.	રૂડી - સારી
48.	જેતર - વાંજિત્ર	129.	લગણ - સુધી
49.	જકિત - યુકિત	130.	લાય - ચિંતા
50.	જાતર - યાત્રા	131.	વખ - વિષ
51.	જાર - જુવાર	132.	વચાળે - વચ્ચે
52.	જુહાર - પ્રણામ	133.	વડેરા - મોટેરાં
53.	જોગું - જેટલું	134.	વરહ - વર્ષ
54.	ઝોળી - થેલી	135.	વાંઢો - કુવારો
55.	ટાણે - સમયે	136.	વાંહે - પાછળ
		137.	વાયરો - પવન

56. ટીખળ - મશ્કરી	138. વાવડ - સંદેશો
57. ઠઠ - ભીડ	139. વાવડો - વાયરો
58. ઠઠારો - ભપકો	140. વાહે - પાછળ
59. ડંગોરો - લાકડી	141. વેંવાર - વ્યવહાર
60. ડાંફ - પગલું	142. વેગળો - અલગ
61. ડોબું - ભેંસ	143. વેણ - વચન
62. ડોળી - ફળ	144. વેરણ - દુશ્મન
63. ઢુંકડું - નજક	145. વેલેરા - જલદી
64. ઢેકું - દડબુ	146. વેલેરા - વહેલા
65. તાકડે - આણીના સમયે	147. વેળુ - રેતી
66. તૈણ - ત્રણ	148. વૈતરું - મજૂરી
67. થાપોટો - ધબ્બો	149. સગડ - ખાતમી
68. થેપાડું - ધોતિયું	150. સતજુગ - સત્યયુગ
69. દન - દિવસ	151. સમાણું - સ્વપન
70. દહાડો - દિવસ	152. સરગ - સ્વર્ગ
71. દાખડો - તક્લીફ	153. સાગરભાતું - ભોજન
72. દાબડી - ડબી	154. સાટે - બદલામાં
73. દાબડો - ડબો	155. સિકલ - ચહેરો
74. દોથો - ખોબો	156. હટાણું - ખરીદી
75. ધધૂડો - ધોધ	157. હડિયું - દોડધામ
76. ધમપછાડાં - તોફાન	158. હરખપદ્ડું - હર્ષધેલું
77. ધમારવું - નવડાવવું	159. હરફ - શબ્દ
78. નકર - નહિ તો	160. હવાતિયાં - ફાંફાં
79. નઠારી - અયોગ્ય	161. હારે - સાથે
80. નથ - નથી	162. હુતાસણી - હોળી
81. નરી - ચોખ્ખી	

- નોંધ : પ્રસ્તુત ૧ થી ૬ પરિશિષ્ટ અભ્યાસક્રમની સીમા નિયત કરવાના ઉદ્દેશથી મુકવામાં આવેલ છે. મુદ્રણ ક્ષતિને કારણે ભાષાકીય ભૂલ જણાય તો સુધારી અધ્યયન અને અધ્યાપન કરાવવું.

SAURASHTRA UNIVERSITY

NEP 2020

Semester: 01 (One)

Course: SEC-01: Gujarati

Syllabus Structure for Theoretical Papers of Skill Enhancement Course

(કૌશલ્ય વૃદ્ધિ સૈદ્ધાંતિક પેપરનું અભ્યાસક્રમ માળખું)

Part-A: Introduction				
વિભાગ – અ : પરિચય				
Program Name	Program Type	Program Year	Program Applied	Course Type
Bachelor of Arts Under Graduate	Under Graduate	04 Year Honours & Research	June 2023	Skill Enhancement Course

1	Semester :	01 (One)
2	Course/Subject :	SEC-01 : Gujarati
3	Course Code :	
4	Course Title : (અભ્યાસક્રમનું શીર્ષક)	ગુજરાતી પ્રૂફવાચન અને જોડણી -૧
5	Course Type : (અભ્યાસક્રમનો પ્રકાર) (DSC/IDC/MDC/AEC/ SEC/CVC/IKS)	Skill Enhancement Course (SEC)
6	Prerequisite for admission to the course અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ માટેની પૂર્વશરત	This Course can be opted by any student who has passed 12 th class or diploma. આ કોર્સ 12મું ધોરણ અથવા ડિપ્લોમા પાસ કરેલ કોઈપણ વિદ્યાર્થી પસંદ કરી શકે છે
7	Course Learning Outcomes (CLO)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Outcomes: <ul style="list-style-type: none"> ▪ વિદ્યાર્થીઓને ભાષાકીય જ્ઞાન આપવું તેમજ વિદ્યાર્થીઓમાં ભાષાકીય ભૂલ શોધવાની વિશેષ દૃષ્ટિ કેળવવી. ▪ પ્રૂફ-વાચનનું કૌશલ કેળવવું. ▪ Course Learning Outcomes : <ul style="list-style-type: none"> ▪ પ્રૂફ-વાચનનું કૌશલ હાંસલ કરવાથી વિદ્યાર્થી જોબ કે આર્થિક ઉપાર્જન પ્રાપ્ત કરી શકાશે. ▪ ગુજરાત મૂલકી સેવાની સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓમાં આ જ્ઞાન ઉપયોગી બનશે.
8	Credit Value	02 (Two)
9	Total Marks	▪ Maximum Marks: 50 (25 + 25)
10	Passing Marks	▪ Minimum Passing Marks: 18

Part-B: Content of the Course		
વિભાગ – બ : અભ્યાસક્રમની સામગ્રી		
<ul style="list-style-type: none">▪ Total Number of Lectures and Tutorials-30 (02 hours per week)▪ A Semester Comprises 90 Working Days		
Unit	Topics	Number of Lectures
	<ul style="list-style-type: none">▪ પ્રથમ સેમેસ્ટર માટે અભ્યાસક્રમ :<ul style="list-style-type: none">○ ગુજરાતી પ્રૂફવાચન અને જોડણી	
1	<ul style="list-style-type: none">○ પ્રૂફ-વાચન અને પ્રૂફ-વાચક○ પ્રૂફ-વાચકની યોગ્યતા○ પ્રૂફના પ્રકાર : સાદું પ્રૂફ અને પૃષ્ઠ પ્રૂફ	06
2	<ul style="list-style-type: none">○ ટાઈપ (બીબાં) અને તેનું કમ્પોઝ (ગોઠવાણી)○ ફોટો અથવા લેસર-કમ્પોઝ○ પ્રિન્ટીંગ (મુદ્રણ)○ કાગળનાં કાળ અને તેની સાથેના કમ્પોઝનાં માપ	06
3	<ul style="list-style-type: none">○ પ્રૂફ-વાંચનની જરૂરિયાત○ ચિલનો-સંજ્ઞાઓની ઓળખ○ પ્રૂફ-વાંચનની ઝીણવટ	06
4	<ul style="list-style-type: none">○ પ્રૂફ-વાંચનની જરૂરી શરતો○ આદર્શ પ્રૂફ-વાંચક પાસેની અપેક્ષાઓ○ પ્રૂફ-વાંચન અને આનુષંગિક બાબતો	06
5	<ul style="list-style-type: none">○ પ્રૂફ-વાંચનના મહાવરા માટે પેરિગ્રાફ આપવા	06
<ul style="list-style-type: none">• Keywords/Tags: વિદ્યાર્થીઓ પ્રૂફરીડરનું કૌશલ હાંસલ કરી આર્થિક ઉપાર્જન પ્રાપ્ત કરી શકાશે.		

Part-C : Learning Resources

વિભાગ – ક : પાઠ્યક્રમ તેમજ સંદર્ભ સાહિત્ય

Text Books, Reference Books, Other resources

(પાઠ્ય પુસ્તકો, સંદર્ભ પુસ્તકો, અન્ય સંસાધનો)

1. સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :
2. પ્રૂક-વાચન – રતિલાલ સાં. નાયક, અનાડા બુક ડીપો
3. ભાષા સજ્જતા અને લેખન કૌશલ – ડૉ. યોગેન્દ્ર વ્યાસ; પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ
4. ભાષા વિવેક – પ્રકાશન : ભાષાનિયામકની કચેરી, ગાંધીનગર
5. અપઠિત – સં. પ્રકાશ રાવલ, રાવલ પ્રકાશન, પાટણ
6. ભાષા લેખન – કે. કા. શાસ્ત્રી, લક્ષ્મી પુસ્તક ભંડાર, અમદાવાદ
7. અપઠિત લેખન કૌશલ અને પરિશીલન – ડૉ. નીતિન વડગામા, પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ
8. ગુજરાતી લેખન, - ડૉ. નિયતિ અંતાણી
9. પાયાનો પર્યાયકોશ, - ડૉ. મફતલાલ ભાવસાર, પ્રકાશન આર. આર. શેઠ એન્ડ કંપની પ્રા. લિ.
10. ગુજરાતી ભાષાનું વ્યાકરણ, - યોગેન્દ્ર વ્યાસ, યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ
11. ગુજરાતી શબ્દાર્થ કોશ, - સં. યોગેન્દ્ર વ્યાસ, અરવિંદ ભાંડારી, અરુણોદય પ્રકાશન
12. ગુજરાતી જીપીએસસી – પ્રિલિમ, - ડૉ. અર્યના પટેલ, અરુણોદય પ્રકાશન
13. વ્યાકરણવિમર્શ ગુજરાતી ભાષા, - ડૉ. નિયતિ અંતાણી
14. ગુજરાતી વ્યાવહારિક વ્યાકરણ, - અરવિંદ ભાંડારી, અરુણોદય પ્રકાશન
15. ગુજરાતી વ્યાકરણ, - સં. ઘનશ્યામભાઈ યુડાસમા, વર્લ્ડ ઈનબોક્સ
16. ગુજરાતી વ્યાકરણ અને ગુજરાતી સાહિત્ય, - કનાલા ધર્મેન્દ્ર એ., નવયુગ પબ્લીકેશન

E-Resource Link :

- <https://gujarativishwakosh.org/>
- <https://www.youtube.com/watch?v=Mz9BLSHrfTg>
- <https://listrovert.com/proofreading-kya-hota-hai-in-hindi/>
- <https://www.indiaspeaksdaily.com/proof-reading-and-its-need/>
-

Suggested equivalent online courses:

Part - D : Assessment and Evaluation

વિભાગ - ડ : પરીક્ષણ અને મૂલ્યાંકન

Suggested Continuous Evaluation Methods :

▪ **Maximum Marks : 50 :**

1. Continuous Comprehensive Evaluation (CCE) : 50% (50) Marks
2. Semester End Evaluation (SEE): 50% (50) Marks

Internal Assessment : Continuous Comprehensive Evaluation (CCE) : 50% (50 Marks)	<ul style="list-style-type: none">• Class Test (Monthly) 15• Quiz / Objective (MCQ)Test 15• Assignment (Class & Home) 10• Active Learning 05• Presence (હાજરી) 05	Total Marks 50
External Assessment : Semester End Evaluation (SEE): 50% (50) Marks Time : 02:00 Hours	<ul style="list-style-type: none">▪ Section (A) :<ul style="list-style-type: none">○ Fourteen Multiple Choice Questions 14 X 01 = 14▪ Section (B) :<ul style="list-style-type: none">○ Six Very Short Questions 06 X 03 = 18▪ Section (C) :<ul style="list-style-type: none">○ Three Short Questions 03 X 06 = 18	Total Marks 50

SAURASHTRA UNIVERSITY

NEP 2020

Semester: 01 (One)

Course: IKS-01: Gujarati

Syllabus Structure for Theoretical Papers of Indian Knowledge Systems (IKS) Course

(ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલીઓના સૈદ્ધાંતિક પેપરનું અભ્યાસક્રમ માળખું)

Part-A: Introduction				
વિભાગ – અ : પરિચય				
Program Name	Program Type	Program Year	Program Applied	Course Type
Bachelor of Arts Under Graduate	Under Graduate	04 Year Honours & Research	June 2023	IKS Course
1	Semester :	01 (One)		
2	Course/Subject :	IKS-01 : Gujarati		
3	Course Code :			
4	Course Title : (અભ્યાસક્રમનું શીર્ષક)	ભારતીય જ્ઞાન પરંપરા : ગુજરાતી સંત કવયિત્રીઓ : સતી તોરલ અને ગંગાસતી		
5	Course Type : (અભ્યાસક્રમનો પ્રકાર) (DSC/IDC/MDC/AEC/SEC/CVC/IKS)	Indian Knowledge Systems Course (VAC)		
6	Prerequisite for admission to the course અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ માટેની પૂર્વશરત	This Course can be opted by any student who has passed 12 th class or diploma. આ કોર્સ 12મું ધોરણ અથવા ડિપ્લોમા પાસ કરેલ કોઈપણ વિદ્યાર્થી પસંદ કરી શકે છે		
7	Course Learning Outcomes (CLO)	Outcomes: ○ બંને સંત કવયિત્રીઓના સાત્વિક જીવન અને અમૃત સંતવાણીના અધ્યયનથી વિદ્યાર્થીઓ ભારતીય જ્ઞાન પરંપરાની સંતવાણીથી સુજ્ઞાન થશે, સાથે તેમનામાં ભારતીય પરંપરાના જીવનમૂલ્યોનું સિંચન થશે.		
8	Credit Value	02 (Two)		
9	Total Marks	▪ Maximum Marks: 50 (25 + 25)		
10	Passing Marks	▪ Minimum Passing Marks: 18		

Part-B: Content of the Course વિભાગ – બ : અભ્યાસક્રમની સામગ્રી		
Total Number of Lectures and Tutorials-30 (02 hours per week) A Semester Comprises 90 Working Days		
Unit	Topics	Number of Lectures
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ભારતીય જ્ઞાન પરંપરા : ગુજરાતી સંત કવિત્રીઓ : સતી તોરલ અને ગંગાસતી 	
1	<ul style="list-style-type: none"> • સતી તોરલનું જીવન • સતી તોરલની ભજનવાણી (માત્ર સામાન્ય પરિચય) • પસંદગીની ભજન રચનાં : <ul style="list-style-type: none"> ○ જેસલ કરી લે વિચાર... ○ શબદૂનાં બાંધ્યા રે સંતો... ○ પાપ તારુ પરકાશ જાડેજા... ○ તોળી રાણી કહે છે તેમ ... ○ ધૂણી રે ધખાવી બેલી... ○ જાડેજા તાલને તંબૂરે ... 	15
2	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ગંગાસતીનું જીવન. ▪ ગંગાસતીની ભજનવાણી (માત્ર સામાન્ય પરિચય) ▪ પસંદગીની ભજન રચનાં : <ul style="list-style-type: none"> ○ મેરુ રે ડગે ને જેનાં મન નો ડગે ... ○ શીલવંત સાધુને વારે વારે નમીએ... ○ વીજળીના ચમકારે મોતી પરોવવાં... ○ ધ્યાન ધરણાં કાયમ રાખવી... ○ ભક્તિ કરવી તેને રાંક થઈને.. ○ સર્વ ઈતિહાસનો સિધ્ધાંત એક છે રે... 	15
Keywords/Tags: પ્રાચીન, પૌરાણિક ભારતીય જીવનમૂલ્યોનું સિંચન અને કૌશલ સંવર્ધન.		

Part-C : Learning Resources

(વિભાગ – ક : પાઠ્યક્રમ તેમજ સંદર્ભ સાહિત્ય)

Text Books, Reference Books, Other resources

(પાઠ્ય પુસ્તકો, સંદર્ભ પુસ્તકો, અન્ય સંસાધનો)

■ સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :

- સોરઠી સંતો – ઝવેરચંદ મેઘાણી, ગૂર્જર સાહિત્ય ભવન
- સોરઠી સંતવાણી – ઝવેરચંદ મેઘાણી, ગૂર્જર સાહિત્ય ભવન
- લોકગુર્જરી – અંક : ૧૬ – સંપાદક : ડો. બળવંત જાની, ગુજરાત સાહિત્ય અકાદમી
- સંતવાણી તત્ત્વ અને તંત્ર – સંપાદક : ડો. બળવંત જાની, ગુજરાત સાહિત્ય અકાદમી
- ગુજરાતી સંતસાહિત્ય વિમર્શ - ડો. બળવંત જાની, પાર્શ્વ પબ્લિકેશન
- સૌરાષ્ટ્રનું સંતસાહિત્ય – ડો. નિરંજન રાજ્યગુરુ

■ E-Resource Link :

- <https://tahuko.com/?p=9464>
- <https://youtu.be/UM4np0ZrAuQ>
- https://youtu.be/lcKexc5F_N8
- <https://youtu.be/fk4vp2YUGhQ>
- <https://youtu.be/TI77seW8JI>
- <https://youtu.be/VAiy1J-mHHA>
- <https://www.swargarohan.org/ganga-sati/008>
- <https://youtu.be/G6Hu9xMAppE>
- <https://youtu.be/n-LKPt7N16Q>
- <https://youtu.be/qdXOK02rBUY>
- <https://youtu.be/KSKbnHvjFeA>
- <https://www.swargarohan.org/audio/ganga-sati>
- https://www.zigya.com/assets/book_store/GU101_3.pdf

Suggested equivalent online courses:

Part - D : Assessment and Evaluation

વિભાગ - ડ : પરીક્ષણ અને મૂલ્યાંકન

Suggested Continuous Evaluation Methods :

▪ **Maximum Marks : 50 :**

1. Continuous Comprehensive Evaluation (CCE) : 50% (50) Marks
2. Semester End Evaluation (SEE): 50% (50) Marks

Internal Assessment : Continuous Comprehensive Evaluation (CCE) : 50% (50 Marks)	<ul style="list-style-type: none">• Class Test (Monthly)• Quiz / Objective (MCQ) Test• Assignment (Class & Home)• Active Learning• Presence (હાજરી)	15 15 10 05 <u>05</u> Total Marks 50
External Assessment : Semester End Evaluation (SEE): 50% (50) Marks Time : 02:00 Hours	<ul style="list-style-type: none">▪ Section (A) :<ul style="list-style-type: none">○ Fourteen Multiple Choice Questions▪ Section (B) :<ul style="list-style-type: none">○ Six Very Short Questions▪ Section (C) :<ul style="list-style-type: none">○ Three Short Questions	14 X 01 = 14 06 X 03 = 18 03 X 06 = 18 Total Marks 50

SAURASHTRA UNIVERSITY**NEP 2020****Semester: 02 (Two)****Course: Major - DSC-03: Gujarati****Syllabus Structure for Theoretical Papers of Major - Disciplines Special Core Course**

(મુખ્ય શિસ્તના સૈદ્ધાંતિક પેપરનું માળખું)

Part-A: Introduction વિભાગ – અ : પરિચય				
Program Name	Program Type	Program Year	Program Applied	Course Type
Bachelor of Arts Under Graduate	Under Graduate	04 Year Honours & Research	June 2023	Major - Discipline Specific Courses
1	Semester :	02 (Two)		
2	Course/ Subject :	DSC-03 : Gujarati		
3	Course Code : (અભ્યાસક્રમનો કોડ)			
4	Course Title : (અભ્યાસક્રમનું શીર્ષક)	અર્વાચીન પદ્યકૃતિ : 'પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી કાવ્યઝલક' ખંડ-૨, ગુરુ-૨ - સંપાદક : ચંદ્રકાન્ત શેઠ		
5	Course Type : (અભ્યાસક્રમનો પ્રકાર) (DSC, IDC, MDC, AEC, SEC, CVC, IKS)	Major - Discipline Specific Core Courses (DSC)		
6	Prerequisite for admission to the course અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ માટેની પૂર્વશરત	This Course can be opted by any student who has passed 12 th class or diploma. (આ કોર્સ 12મું ધોરણ અથવા ડિપ્લોમા પાસ કરેલ કોઈપણ વિદ્યાર્થી પસંદ કરી શકે છે.)		
7	Course Learning Outcomes (CLO)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Outcomes: <ul style="list-style-type: none"> ○ અર્વાચીન યુગની 'પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી કાવ્યઝલક' ના અધ્યયનથી ગુજરાતીની સુદૈર્ઘ કાવ્ય પરંપરાથી વિદ્યાર્થીઓ પરિચિત થશે. ○ ગાંધીયુગ તેમજ અનુગાંધીયુગના પ્રમુખ કવિઓની, પ્રસિદ્ધ સ્વરૂપોની પ્રશિષ્ટ કાવ્યકૃતિઓના અધ્યયનથી એ યુગના પ્રમુખ કવિઓ, વિવિધ પદ્ય સ્વરૂપો તેમજ એ સ્વરૂપોની પ્રશિષ્ટ કૃતિઓનો પરિચય કેળવશે. ○ પ્રસ્તુત પાઠ્યક્રમના અધ્યયનથી વિદ્યાર્થીઓના વ્યક્તિત્વનો વિકાસ થશે, એમની જીવનદૃષ્ટિનો વિસ્તાર થશે, જેનાથી તે જીવન તેમજ જીવન મૂલ્યોને જાણવા-સમજવામાં સક્ષમ બનશે. ○ પ્રસ્તુત પાઠ્યક્રમના અધ્યયનથી વિદ્યાર્થીઓ સર્જનાત્મક કૌશલ્યમાં નિપુણતા પ્રાપ્ત કરશે. જે તેમને રોજગારીની ઘણી તકો આપશે. 		
8	Credit Value	04 (Four)		
9	Total Marks	▪ Maximum Marks: 100 (50 + 50)		
10	Passing Marks	▪ Minimum Passing Marks: 36		

Part-B: Content of the Course										
વિભાગ – બ : અભ્યાસક્રમની સામગ્રી										
Total Number of Lectures and Tutorials-60 (04 hours per week)										
A Semester Comprises 90 Working Days										
Unit	Topics	Number of Lectures								
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ દ્વિતીય સેમેસ્ટર માટે અભ્યાસક્રમ : <ul style="list-style-type: none"> ○ ગુજરાતી પદ્યકૃતિનો અભ્યાસ (અર્વાચીન): ○ અર્વાચીન પદ્યકૃતિ : ‘પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી કાવ્યઝલક’ ખંડ-૨, ગુરુદ્વય-૨ <p style="text-align: right;">- સં. ચન્દ્રકાન્ત શેઠ, અરુણોદય પ્રકાશન</p>									
1	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ‘પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી કાવ્યઝલક’ ખંડ-૨, ગુરુદ્વય-૨’નું સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન ▪ ગાંધીયુગ અને અનુગાંધીયુગની ગુજરાતી કાવ્ય પરંપરામાં પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી કાવ્યઝલક; ખંડ-૨, ગુરુદ્વય-૨ નું સ્થાન 	09+03=12 (9th Lectures & 3 Tutorial)								
2	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ઝવેરચંદ મેઘાણીની કવિતામાં યુગચેતના (નિયત કાવ્યોને આધારે) ▪ સુંદરમની કવિતામાં દીનજન વાત્સલ્ય (નિયત કાવ્યોને આધારે) ▪ ઉમાશંકરની કવિતામાં સૌંદર્ય નિરૂપણ (નિયત કાવ્યોને આધારે) 	09+03=12								
3	<ul style="list-style-type: none"> ▪ રાજેન્દ્ર શાહની કવિતાની અનુભવ સૃષ્ટિ (નિયત કાવ્યોને આધારે) ▪ ગુજરાતી આધુનિક કવિતાના આઘ નિરંજન ભગત (નિયત કાવ્યોને આધારે) 	09+03=12								
4	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ઉશનસની કવિતાનું ભાવવિશ્વ (નિયત કાવ્યોને આધારે) ▪ જયંત પાઠકની કવિતામાં પ્રકૃતિ (નિયત કાવ્યોને આધારે) ▪ પૂર્વાપર સંદર્ભ 	09+03=12								
5	<ul style="list-style-type: none"> ▪ કાવ્ય આસ્વાદ : <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%;">1. તરુણોનું મનોરાજ્ય – ઝવેરચંદ મેઘાણી</td> <td style="width: 50%;">4. આપણા દુઃખનું કેટલું જોર? – રાજેન્દ્ર શાહ</td> </tr> <tr> <td>2. ત્રણ પાડોશી - સુંદરમ</td> <td>5. મુંબઈનગરી – નિરંજન ભગત</td> </tr> <tr> <td>3. ભોમિયા વિના – ઉમાશંકર જોશી</td> <td>6. વળાવી બા આવી – ઉશનસ</td> </tr> <tr> <td></td> <td>7. થોડો વગાડનો શ્વાસ – જયંત પાઠક</td> </tr> </table> 	1. તરુણોનું મનોરાજ્ય – ઝવેરચંદ મેઘાણી	4. આપણા દુઃખનું કેટલું જોર? – રાજેન્દ્ર શાહ	2. ત્રણ પાડોશી - સુંદરમ	5. મુંબઈનગરી – નિરંજન ભગત	3. ભોમિયા વિના – ઉમાશંકર જોશી	6. વળાવી બા આવી – ઉશનસ		7. થોડો વગાડનો શ્વાસ – જયંત પાઠક	09+03=12
1. તરુણોનું મનોરાજ્ય – ઝવેરચંદ મેઘાણી	4. આપણા દુઃખનું કેટલું જોર? – રાજેન્દ્ર શાહ									
2. ત્રણ પાડોશી - સુંદરમ	5. મુંબઈનગરી – નિરંજન ભગત									
3. ભોમિયા વિના – ઉમાશંકર જોશી	6. વળાવી બા આવી – ઉશનસ									
	7. થોડો વગાડનો શ્વાસ – જયંત પાઠક									
Keywords/Tags: ભારતીય જીવનમૂલ્યોનું સિંચન અને કૌશલ સંવર્ધન.										

Part-C : Learning Resources

વિભાગ - ક : પાઠ્યક્રમ તેમજ સંદર્ભ સાહિત્ય

Text Books, Reference Books, Other resources

(પાઠ્ય પુસ્તકો, સંદર્ભ પુસ્તકો, અન્ય સંસાધનો)

- પાઠ્યક્રમ : ('પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી કાવ્યઝલક' ખંડ-૨, ગુચ્છ-૨ માંથી અભ્યાસક્રમમાં સમાવિષ્ટ કાવ્યસૂચિ) :

૧. ઝવેરચંદ મેઘાણી <ul style="list-style-type: none"> કસુંબીનો રંગ તરુણોનું મનોરાજ્ય ઓતરાદા વાયરા, ઊઠો ! છેલ્લો કટોરો 	૩. ઉમાશંકર <ul style="list-style-type: none"> ભોમિયા વિના સખી મેં કલ્પી'તી- નિશીથ માઈલોનાં માઈલો મારી અંદર - 	૫. નિરંજન ભગત <ul style="list-style-type: none"> ફરવા આવ્યો છું ઘડીક સંગ મુંબઈનગરી એકવેરિયમમાં 	૭. જયંત પાઠક <ul style="list-style-type: none"> થોડો વગાડનો શ્વાસ આદિમતાની અનુભૂતિ ગ્રીષ્મ કવિતા ન કરવા વિશે કવિતા
૨. સુન્દરમ્ <ul style="list-style-type: none"> ઘણ ઉઠાવ ત્રણ પાડોશી બાનો ફોટોગ્રાફ બુધ્ધનાં ચક્ષુ 	૪. રાજેન્દ્ર શાહ <ul style="list-style-type: none"> આપણા દુઃખનું કેટલું જોર? ઈંધણાં વીણવા ગૈ'તી મોરી સૈયર પીળી છે પાંદડી શાન્ત કોલાહલ 	૬. ઉશનસ્ <ul style="list-style-type: none"> વળાવી બા આવી પ્રથમ વર્ષા પછી જરીક જ જો વધુ વેઠે રામની વાડીએ 	

- સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :

- અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યની વિકસરેખા ભાગ -૪ : ગાંધીયુગ અને અનુગાંધીયુગ, ડો. ધીરુભાઈ ઠાકર, ગુર્જર
- બળવંતરાય-નંદાનાલાલ- સુન્દરમ્- ઉમાશંકર, નિરંજન ભગત, ગુર્જર
- અર્વાચીન કવિતા, સુન્દરમ્, ગુર્જર
- ઉમાશંકર જોશીની વિચારયાત્રા (કવિનું જીવનકવન), સં. ચંદુ મહેરિયા, મનીષી જાની, સ્વાતિ જોશી, ગુર્જર
- ઉશનસ્ : સર્જક અને વિવેચક, રમણ સોની, ગુર્જર
- ઉશનસના સોનેટ ગુચ્છો, ડો. કાનજીભાઈ બગડા, આદર્શ પ્રકાશન
- રાજેન્દ્ર શાહનાં કાવ્યો. સં. ધીરુ પરીખ, આદર્શ પ્રકાશન
- ચૂંટેલી કવિતા : સુન્દરમ્, સં. ચંદ્રકાન્ત શેઠ, આદર્શ પ્રકાશન
- કેટલાંક કાવ્યો : સુન્દરમ્, સં. નિરંજન ભગત, આદર્શ પ્રકાશન
- સુન્દરમ્ નાં કાવ્યો, સં. રમણલાલ જોશી, આદર્શ પ્રકાશન
- ઉશનસ્ નાં કાવ્યો, સં. મફત ઓઝા, આદર્શ પ્રકાશન
- જયંત પાઠકનાં કાવ્યો, સં. ઉશનસ્, આદર્શ પ્રકાશન
- સુન્દરમ્ ની સોનેટ સમૃદ્ધિ, ડો. પંકજ પટેલ, આદર્શ પ્રકાશન

14. સુન્દરમ્ એટલે સુન્દરમ્, સં. સુધા સુન્દરમ્ અને રામજી કડિયા, આદર્શ પ્રકાશન
15. જયન્ત પાઠકનાં શ્રેષ્ઠ સોનેટો, સં. દેવેન્દ્ર દવે, ગુજરાત સાહિત્ય અકાદમી
16. રાજેન્દ્ર શાહનાં સોનેટ, સં. હર્ષદ ત્રિવેદી, ગુજરાત સાહિત્ય અકાદમી
17. કેટલાંક કાવ્યો : રાજેન્દ્ર શાહ, સં. સુરેશ દલાલ, ગુજરાત સાહિત્ય અકાદમી
18. વીસમી સદીની ગુજરાતી કાવ્યમુદ્રા, ચંદ્રકાન્ત શેઠ, ગુર્જર
19. નંદશંકર થી ઉમાશંકર, ડો. ધીરેન્દ્ર મહેતા, ગુર્જર
20. શ્રેષ્ઠ ઉમાશંકર, સં. નિરંજન ભગત અને અન્ય, ગુર્જર
21. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ ગ્રંથ ૪ થી ૭, ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ
22. આધુનિક કવિતા પ્રવાહ, જયન્ત પાઠક, યુનીલાલ ગાંધી, વિદ્યા ભવન-સુરત
23. સ્વતંત્ર ગુજરાતી કવિતા : પરિદર્શન (૧૯૮૧), દક્ષા વ્યાસ
24. સૌંદર્યદર્શી કવિઓ (૧૯૮૪), દક્ષા વ્યાસ
25. રાજેન્દ્ર-નિરંજનયુગની કવિતા : પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ
26. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ, પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ
27. થોડો વગડાનો શ્વાસ, સં. માનસિંહ ચૌધરી
28. સારસ્વત જયંત પાઠક, દક્ષા વ્યાસ

● ભાગ : ૨ : E-Resource Link :

○ ઝવેરચંદ મેઘાણીના કાવ્યો અંગેની લિન્ક :

1. <https://gujaratikavitaanegazal.wordpress.com/tag>
2. https://www.youtube.com/watch?v=8_kNsFfDLvY
3. <http://meghani.com/index.php?content=listpoems>
4. <http://layastaro.com/?p=564>
5. <https://gopalparekh.wordpress.com/2011/01/28/>
6. https://www.youtube.com/watch?v=26_r9HTh_FE
7. <https://ozofe.com/jhaverchand-meghani/>
8. <https://www.youtube.com/hashtag/independenceday>
9. https://www.mavjibhai.com/kavita%20files/071_otaradavayra.htm
10. https://www.youtube.com/watch?v=R4E_EgTntbE
11. https://www.youtube.com/watch?v=G-Tj-_omguc
12. <https://tahuko.com/?p=8235>
13. <https://www.youtube.com/watch?v=IrHmI7C7wUU>

○ સુન્દરમ્ નાં કાવ્યો અંગેની લિન્ક :

1. <https://vinodvihar75.wordpress.com/2015/>
2. <https://www.gujaratinots.com/2020/09/kavyabhasha-ange-sundramna-mantvoyo.html>
3. <https://sureshbjani.wordpress.com/2006/09/21/sundaram/>
4. <https://layastaro.com/?p=1102>
5. <https://www.gujarat-samachar.com/>
6. <https://drvishwanathpatel.wordpress.com/2012/03/05/>
7. <https://wiki.ekatrafoundation.org/wiki/>
8. <https://tahuko.com/?p=10851>
9. <https://www.youtube.com/watch?v=SMGNErDvZto>
10. https://www.mavjibhai.com/kavita_two%20files/379_budhdhna.htm

11. <https://auronivas.org/wp-content/plugins/download-attachments/includes/download.php?id=3557>
 - ઉમાશંકર કાવ્યો અંગેની લિન્ક :
1. <https://gujaratikavitaanegazal.wordpress.com/category>
2. <https://www.youtube.com/watch?v=ldMdc5Ieawc>
3. <https://layastaro.com/?p=571>
 - રાજેન્દ્ર શાહના કાવ્યો અંગેની લિન્ક :
1. <https://gu.wikipedia.org/wiki/>
2. <https://gujaratikavitaanegazal.wordpress.com>
3. <https://www.youtube.com/watch?v=odLWFuu8ETQ>
4. <https://www.youtube.com/watch?v=T53mtgGZZIs>
5. <http://www.gujlit.com/book-index.php?bId=11162&name>
6. <https://gujarativishwakosh.org/%E0>
 - નિરંજન ભગતના કાવ્યો અંગેની લિન્ક :
1. <https://sureshbjani.wordpress.com/2018/02/02/niranjan-bhagat/>
2. <https://tahuko.com/?p=16537>
3. <http://www.sahityasetu.co.in/issue46/lalji.php>
4. <https://www.researchreviewonline.com/upload/articles/paper/RRJ000086.pdf>
5. <https://vinodvihar75.wordpress.com/category>
 - ઉશનસુ ના કાવ્યો અંગેની લિન્ક :
1. <https://gujarativishwakosh.org/>
2. <https://ekatra.pressbooks.pub/gujarativitanaoashad/chapter/>
3. <https://www.youtube.com/watch?v=g4mEYx185JM>
4. <https://gopalparekh.wordpress.com/2013/05/27>
 - જયન્ત પાઠક કાવ્યો અંગેની લિન્ક :
1. <https://tahuko.com/?p=645>
2. <https://tahuko.com/?p=7513>
3. <https://layastaro.com/?cat=61>
4. <http://kavitakosh.org/kk>
5. <http://gujaratisahityaparishad.com/prakashan/sarjako/savishesh/Savishesh-Jayant-Pathak.html>

Suggested equivalent online courses:

Part - D : Assessment and Evaluation**વિભાગ - ડ : પરીક્ષણ અને મૂલ્યાંકન****Suggested Continuous Evaluation Methods :****Maximum Marks : 100 :**

1. Continuous Comprehensive Evaluation (CCE) : 50% (100) Marks
2. Semester End Evaluation (SEE): 50% (100) Marks

Internal Assessment : Continuous Comprehensive Evaluation (CCE) : 50% (100)	<ul style="list-style-type: none">• Class Test (Monthly)• Quiz / Objective (MCQ) Test• Assignment (Class & Home)• Active Learning• Presence (હાજરી)	30 30 20 10 10 Total Marks 100
External Assessment : Semester End Evaluation (SEE): 50% (100) Marks Time : 02:30 Hours	Section (A) : <ul style="list-style-type: none">○ Twenty Multiple Choice Questions Section (B) : <ul style="list-style-type: none">○ Five Very Short Questions (50 Words Each) Section (C) : <ul style="list-style-type: none">○ Five Short Questions (200 Words Each) Section (D) : <ul style="list-style-type: none">○ Two Long Questions (500 Words Each)	20 X 01 = 20 05 X 03 = 15 05 X 07 = 35 02 X 15 = 30 Total 100

SAURASHTRA UNIVERSITY**NEP 2020****Semester: 02****Course: Major - DSC-04: Gujarati****Syllabus Structure for Theoretical Papers of Major - Disciplines Special Core Course**

(મુખ્ય શિસ્તના સૈદ્ધાંતિક પેપરનું માળખું)

Part-A: Introduction વિભાગ – અ : પરિચય				
Program Name	Program Type	Program Year	Program Applied	Course Type
Bachelor of Arts Under Graduate	Under Graduate	04 Year Honours & Research	June 2023	Major - Discipline Specific Courses
1	Semester :	02 (Two)		
2	Course / Subject :	DSC-04 : Gujarati		
3	Course Code :			
4	Course Title : (અભ્યાસક્રમનું શીર્ષક)	અર્વાચીન ગદ્યકૃતિ : ‘પ્રશિષ્ટ નવલિકાઓ ભાગ-૨’ - સંપાદક : રઘુવીર ચૌધરી, પ્રકાશન : અરુણોદય		
5	Course Type : (અભ્યાસક્રમનો પ્રકાર) (DSC/ IDC/ MDC/ AEC/ SEC/ CVC/IKS)	Major - Discipline Specific Core Courses (DSC)		
6	Prerequisite for admission to the course અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ માટેની પૂર્વશરત	This Course can be opted by any student who has passed 12 th class or diploma. આ કોર્સ 12મું ધોરણ અથવા ડિપ્લોમા પાસ કરેલ કોઈપણ વિદ્યાર્થી પસંદ કરી શકે છે		
7	Course Learning Outcomes (CLO)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Outcomes: <ul style="list-style-type: none"> ○ ‘પ્રશિષ્ટ નવલિકા ભાગ-૨’ ના અધ્યયનથી અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યના મહત્ત્વના અને બહુ જ લોકપ્રિય એવા નવલિકા સાહિત્ય સ્વરૂપ તથા પ્રતિભાશાળી સર્જકો દ્વારા લખાયેલી પ્રશિષ્ટ નવલિકાઓથી વિદ્યાર્થીઓ પરિચિત થશે. ○ વ્યક્તિ, કુટુંબ તેમજ સમાજના આંતરસંબંધો આલેખતા આ સ્વરૂપની પ્રશિષ્ટ કૃતિઓના અધ્યયનથી સાહિત્યિક આનંદની સાથે તત્કાલિન વ્યક્તિ, કુટુંબ, સમાજના આંતરસંબંધથી પણ માહિતગાર થશે. 		
8	Credit Value	04 (Four)		
9	Total Marks	▪ Maximum Marks: 100 (50 + 50)		
10	Passing Marks	▪ Minimum Passing Marks: 36		

Part-B: Content of the Course		
વિભાગ – બ : અભ્યાસક્રમની સામગ્રી		
Total Number of Lectures and Tutorials-60 (04 hours per week)		
A Semester Comprises 90 Working Days		
Unit	Topics	Number of Lectures
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ દ્વિતીય સેમેસ્ટર માટે અભ્યાસક્રમ : ○ અર્વાચીન ગદ્યકૃતિ : ‘પ્રશિષ્ટ નવલિકાઓ ભાગ-૨’ <p style="text-align: right;">- સંપાદક : રઘુવીર ચૌધરી, પ્રકાશન : અરુણોદય</p>	
1	<ul style="list-style-type: none"> ▪ નવલિકા : સંજ્ઞા, સ્વરૂપ, વિભાવના, લક્ષણો ▪ નવલિકા અને નવલકથા 	09+03=12 (9th Lectures & 3 Tutorial)
2	<ul style="list-style-type: none"> ▪ પ્રશિષ્ટ નવલિકાઓ (પસંદગીની નવલિકાઓ)નો સમગ્રલક્ષી અભ્યાસ ▪ પ્રશિષ્ટ નવલિકાઓ (પસંદગીની નવલિકાઓ)નું વિષયવૈવિધ્ય 	09+03= 12
3	<ul style="list-style-type: none"> ▪ પસંદગીની નવલિકાઓનો કૃતિલક્ષી અભ્યાસ : <ul style="list-style-type: none"> ○ માને ખોળે – સુંદરમ્ ○ મજા વેલનું મૃત્યુ – સુંદરમ્ ○ ગુજરીની ગોદડી – ઉમાશંકર જોશી ○ મારી ચંપાનો વર – ઉમાશંકર જોશી 	09+03= 12
4	<ul style="list-style-type: none"> ▪ પસંદગીની નવલિકાઓનો કૃતિલક્ષી અભ્યાસ : <ul style="list-style-type: none"> ○ સુખદુઃખનાં સાથી – પન્નાલાલ પટેલ ○ સાચી ગજિયાણીનું કાપડું - પન્નાલાલ પટેલ ○ લોહીની સગાઈ – ઈશ્વર પેટલીકર ○ એક મગની બે ફાડ - ઈશ્વર પેટલીકર 	09+03= 12
5	<ul style="list-style-type: none"> ▪ પસંદગીની નવલિકાઓનો કૃતિલક્ષી અભ્યાસ : <ul style="list-style-type: none"> ○ કમાઉ દીકરો – યુનીલાલ મડિયા ○ વાની મારી કોયલ – યુનીલાલ મડિયા ▪ ‘પ્રશિષ્ટ નવલિકાઓ ભાગ- ૨’ ની પાત્રસૃષ્ટિ ▪ ‘પ્રશિષ્ટ નવલિકાઓ ભાગ- ૨’ માં સંવાદ ▪ ‘પ્રશિષ્ટ નવલિકાઓ ભાગ- ૨’ માં શીર્ષક ▪ ‘પ્રશિષ્ટ નવલિકાઓ ભાગ- ૨’ ની ભાષાશૈલી ▪ ‘પ્રશિષ્ટ નવલિકાઓ ભાગ- ૨’ માં તત્કાલીન સમાજ ▪ પૂર્વાપર સંદર્ભ 	09+03= 12
Keywords/Tags: ભારતીય જીવનમૂલ્યોનું સિંચન અને કૌશલ સંવર્ધન.		

Part-C : Learning Resources

વિભાગ – ક : પાઠ્યક્રમ તેમજ સંદર્ભ સાહિત્ય

Text Books, Reference Books, Other resources

(પાઠ્ય પુસ્તકો, સંદર્ભ પુસ્તકો, અન્ય સંસાધનો)

- પાઠ્યક્રમ : ('પ્રશિષ્ટ નવલિકાઓ ભાગ- ૨' માંથી અભ્યાસક્રમમાં સમાવિષ્ટ નવલિકાઓની સૂચિ) :

1. માને ખોળે – સુંદરમ્	6. સાચી ગજિયાણીનું કાપડું - પન્નાલાલ પટેલ
2. મજા વેલનુ મૃત્યુ – સુંદરમ્	7. લોહીની સગાઈ – ઈશ્વર પેટલીકર
3. ગુજરાતીની ગોદડી – ઉમાશંકર જોશી	8. એક મગની બે ફાડ - ઈશ્વર પેટલીકર
4. મારી ચંપાનો વર – ઉમાશંકર જોશી	9. કમાઉ દીકરો – ચુનીલાલ મડિયા
5. સુખદુઃખનાં સાથી – પન્નાલાલ પટેલ	10. વાની મારી કોયલ – ચુનીલાલ મડિયા

- સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :

1. ટૂંકી વાર્તા અને ગુજરાતી ટૂંકીવાર્તા, સં. જયંત કોઠારી
2. ટૂંકી વાર્તા : સાહિત્ય સ્વરૂપ શ્રેણી, વિજય શાસ્ત્રી
3. સ્વરૂપ સંનિધાન, સુમન શાહ
4. ટૂંકી વાર્તા (સાહિત્ય અને સ્વરૂપ), ડો. જયંત પાઠક અને રમેશ શુક્લ
5. પરિષ્કૃત વાર્તાઓ અને બીજા લેખો, ડો. મણિલાલ હ. પટેલ
6. સ્થિત્યંતર, ડો. અજિત ઠાકોર
7. અદ્યતન નવલિકા સંચય, સં. રઘુવીર ચૌધરી
8. વિશ્વકક્ષાની ગુજરાતી વાર્તાઓ, સં. મોહન પરમાર
9. ટૂંકી વાર્તા : કળા સ્વરૂપ અને વિકાસ, પ્રા. નારણભાઈ પટેલ
10. ટૂંકી વાર્તામાં કથનકેન્દ્ર, બિપિન આશર

- E-Resource Link :

1. <https://sureshmsheth67.wordpress.com>
2. <https://www.gujaratinots.com/2020/10/tunki-vaartanu-svarup-lakshno.html>
3. <https://thestrip.ru/gu/prazdnichnyjj/otlichie-rasskaza-ot-novelly-chem-novella-otlichaetsya-ot/>
4. <http://14.139.121.106:8080/jspui/bitstream/123456789/1198/5/5%29%20Chapter%201.pdf>

Suggested equivalent online courses:

Part - D : Assessment and Evaluation વિભાગ - ડ : પરીક્ષણ અને મૂલ્યાંકન		
Suggested Continuous Evaluation Methods : <ul style="list-style-type: none">▪ Maximum Marks : 100 :<ol style="list-style-type: none">1. Continuous Comprehensive Evaluation (CCE) : 50% (100) Marks2. Semester End Evaluation (SEE): 50% (100) Marks		
Internal Assessment : Continuous Comprehensive Evaluation (CCE) : 50% (100)	<ul style="list-style-type: none">• Class Test (Monthly)• Quiz / Objective (MCQ)Test• Assignment (Class & Home)• Active Learning• Presence (હાજરી)	30 30 20 10 10 Total Marks 100
External Assessment : Semester End Evaluation (SEE): 50% (100) Marks Time : 02:30 Hours	Section (A) : <ul style="list-style-type: none">○ Twenty Multiple Choice Questions Section (B) : <ul style="list-style-type: none">○ Five Very Short Questions (50 Words Each) Section (C) : <ul style="list-style-type: none">○ Five Short Questions (200 Words Each) Section (D) : <ul style="list-style-type: none">○ Two Long Questions (500 Words Each)	20 X 01 = 20 05 X 03 = 15 05 X 07 = 35 02 X 15 = 30 <hr/> Total 100

SAURASHTRA UNIVERSITY**NEP 2020****Semester: 02 (Two)****Course: Minor-IDC-02: Gujarati****Syllabus Structure for Theoretical Papers of Minor - Interdisciplinary Course**

(આંતરશાખાકીય સૈદ્ધાંતિક અભ્યાસક્રમનું માળખું)

Part-A: Introduction

વિભાગ – અ : પરિચય

Program Name	Program Type	Program Year	Program Applied	Course Type
Bachelor of Arts Under Graduate	Under Graduate	04 Year Honours & Research	June 2023	Minor - Discipline Specific Courses

1	Semester :	02 (Two)
2	Course/Subject :	IDC-02 : Gujarati
3	Course Code :	
4	Course Title : (અભ્યાસક્રમનું શીર્ષક)	અર્વાચીન ગદ્ય કૃતિ : ‘પૃથિવીવલ્લભ’ - લે. ક.મા. મુનશી, ગુર્જર પ્રકાશન
5	Course Type : (અભ્યાસક્રમનો પ્રકાર) DSC/IDC/ MDC/ AEC/SEC/CVC/IKS)	Minor - Interdisciplinary Courses (IDC)
6	Prerequisite for admission to the course અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ માટેની પૂર્વશરત	This Course can be opted by any student who has passed 12 th class or diploma. (આ કોર્સ 12મું ધોરણ અથવા ડિપ્લોમા પાસ કરેલ કોઈપણ વિદ્યાર્થી પસંદ કરી શકે છે.)
7	Course Learning Outcomes (CLO)	Outcomes: <ul style="list-style-type: none"> ○ ગુજરાતી ઐતિહાસિક નવલકથા ‘પૃથિવીવલ્લભ’ના અધ્યયનથી વિદ્યાર્થીઓ ભારતના ભવ્ય ઐતિહાસિક વારસાથી પરિચિત થશે અને તેના દ્વારા વિદ્યાર્થીઓમાં નૈતિક જીવનમૂલ્યોનું સિંચન કરી શકાશે. ○ ગુજરાતીના પ્રમુખ સાહિત્યકાર ક. મા. મુનશી અને તેના સાહિત્ય સર્જનથી વિદ્યાર્થી અવગત થશે. ○ અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યના વિવિધ ગદ્ય સાહિત્ય સ્વરૂપોથી પરિચિત થશે, સાથે અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યના પ્રમુખ સાહિત્ય સ્વરૂપ એવા નવલકથાનો અને તે સ્વરૂપની સુપ્રસિદ્ધ કૃતિના અધ્યયન દ્વારા સ્વરૂપ, સર્જક તેમજ દેશ-રાજ્યની પ્રાચીન, ઐતિહાસિક, સાંસ્કૃતિક અને રાષ્ટ્રીય પૃષ્ઠભૂમિથી સુવિજ્ઞ થશે.
8	Credit Value	04 (Four)
9	Total Marks	▪ Maximum Marks: 100 (50 + 50)
10	Passing Marks	▪ Minimum Passing Marks: 36

Part-B: Content of the Course**વિભાગ – બ : અભ્યાસક્રમની સામગ્રી****Total Number of Lectures and Tutorials-60 (04 hours per week)****A Semester Comprises 90 Working Days**

Unit	Topics	Number of Lectures
	<ul style="list-style-type: none">▪ ગુજરાતી ગદ્યકૃતિનો અભ્યાસ (અર્વાચીન)○ પ્રથમ સેમેસ્ટર માટે અભ્યાસક્રમ : અર્વાચીન ગદ્ય કૃતિ : ‘પૃથિવીવલ્લભ’ - લે. ક.મા. મુનશી, ગુર્જર પ્રકાશન	
1	<ul style="list-style-type: none">▪ કનૈયાલાલ મુનશી : વ્યક્તિત્વ અને વાક્યગમ્ય▪ ઐતિહાસિક નવલકથાનું સ્વરૂપ અને વિકાસ (સંક્ષિપ્ત પરિચય)▪ કનૈયાલાલ મુનશીની ઐતિહાસિક નવલકથાઓ (સામાન્ય પરિચય)	09+03=12 (9th Lectures & 3 Tutorial)
2	<ul style="list-style-type: none">▪ ‘પૃથિવીવલ્લભ’નું સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન▪ ‘પૃથિવીવલ્લભ’માં ઐતિહાસિક તત્ત્વો▪ ‘પૃથિવીવલ્લભ’ : ઇતિહાસરંગી રોમાન્સ	09+03= 12
3	<ul style="list-style-type: none">▪ ‘પૃથિવીવલ્લભ’ની વસ્તુસંકલના▪ ‘પૃથિવીવલ્લભ’માં સંવાદકલા▪ ‘પૃથિવીવલ્લભ’માં પ્રગટ થતી મુનશીની પાત્રાલેખનકલા	09+03= 12
4	<ul style="list-style-type: none">▪ ‘પૃથિવીવલ્લભ’માં વાતાવરણ▪ ‘પૃથિવીવલ્લભ’ની ગદ્યશૈલી	09+03= 12
5	<ul style="list-style-type: none">○ ‘પૃથિવીવલ્લભ’ શીર્ષકની યથાર્થતા○ ‘પૃથિવીવલ્લભ’માં મુનશીની જીવનદૃષ્ટિ	09+03= 12

Keywords/Tags: પ્રાચીન, ઐતિહાસી ભારતીય જીવનમૂલ્યોનું સિંચન અને કૌશલ સંવર્ધન.

Part-C : Learning Resources

(વિભાગ – ક : પાઠ્યક્રમ તેમજ સંદર્ભ સાહિત્ય)

Text Books, Reference Books, Other resources

(પાઠ્ય પુસ્તકો, સંદર્ભ પુસ્તકો, અન્ય સંસાધનો)

■ સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :

- કનૈયાલાલ મા. મુનશી, ડો. મધુસૂદન પારેખ, ભારતીય વિદ્યાભવન ચોપાટી, મુંબઈ
- મુનશી : વ્યક્તિત્વ અને વાહ્યમય, ડો. બાબુ દવાલપુરા, પાર્શ્વ પબ્લિકેશન્સ
- કનૈયાલાલ મુનશી, રતિલાલ નાયક, આદર્શ પ્રકાશન
- કનૈયાલાલ મુનશી, મનસુખલાલ જોશી, ગુર્જર પ્રકાશન
- ગુજરાતી નવલકથા, રઘુવીર ચૌધરી અને રઘેશ્યામ શર્મા, યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ ગુજરાતી નવલકથામાં ઐતિહાસિક નિરૂપણ, ડૉ. નટવરસિંહ ઠાકોર, પ્રકાશક પોતે
- ગુજરાતી નવલકથાનો સાંસ્કૃતિક ઇતિહાસ, મનોરમા ગાંધી, સુમન બુક સેન્ટર મુંબઈ
- નવલકથામાં સમયસંદર્ભ અને સમયસંકલના, અજય રાવલ, પાર્શ્વ પબ્લિકેશન્સ
- નવલકથા : શિલ્પ અને સર્જન, ભરતકુમાર ઠાકર, ભારત પ્રકાશન (૨૦૦૯)
- નવલકથા સ્વરૂપ અને વિકાસ, યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ (૧૯૯૬)
- મુનશીની ઐતિહાસિક નવલકથાઓ, ડો. જયંત વ્યાસ
- નવલકથા : સ્વરૂપ અને વિકાસ, સં. શિરીષ પંચાલ, અરુણોદય પ્રકાશન

■ E-Resource Link :

- <https://gu.wikipedia.org/wiki>
- <http://gujaratisahityaparishad.com/prakashan/sarjako/savishesh/Savishesh-KM-Munshi.html>
- <https://gujarativishwakosh.org>
- <http://www.sahityasetu.co.in/issue26/narmada.php>
- <https://gujarativishwakosh.org>
- <https://gujarati.matrubharti.com/novels/1031/pruthvivallabh-by-kanaiyalal-munshi>

Suggested equivalent online courses:

Part - D : Assessment and Evaluation**વિભાગ - ડ : પરીક્ષણ અને મૂલ્યાંકન****Suggested Continuous Evaluation Methods :****Maximum Marks : 100 :**

1. Continuous Comprehensive Evaluation (CCE) : 50% (100) Marks
2. Semester End Evaluation (SEE): 50% (100) Marks

Internal Assessment : Continuous Comprehensive Evaluation (CCE) : 50% (100)	<ul style="list-style-type: none">• Class Test (Monthly)• Quiz / Objective (MCQ) Test• Assignment (Class & Home)• Active Learning• Presence (હાજરી)	30 30 20 10 10 Total Marks 100
External Assessment : Semester End Evaluation (SEE): 50% (100) Marks Time : 02:30 Hours	Section (A) : <ul style="list-style-type: none">○ Twenty Multiple Choice Questions Section (B) : <ul style="list-style-type: none">○ Five Very Short Questions (50 Words Each) Section (C) : <ul style="list-style-type: none">○ Five Short Questions (200 Words Each) Section (D) : <ul style="list-style-type: none">○ Two Long Questions (500 Words Each)	20 X 01 = 20 05 X 03 = 15 05 X 07 = 35 02 X 15 = 30 <hr/> Total 100

SAURASHTRA UNIVERSITY**NEP 2020****Semester: 02****Course: MDC-02: Gujarati****Syllabus Structure for Theoretical Papers of Multidisciplinary Course****(બહુઆયામી સૈદ્ધાંતિક પેપરનું અભ્યાસક્રમ માળખું)**

Part-A: Introduction				
વિભાગ – અ : પરિચય				
Program Name	Program Type	Program Year	Program Applied	Course Type
Bachelor of Arts Under Graduate	Under Graduate	04 Year Honours & Research	June 2023	Multidisciplinary Courses

1	Semester :	02 (Two)
2	Course/Subject :	MDC-02 : Gujarati
3	Course Code :	
4	Course Title : (અભ્યાસક્રમનું શીર્ષક)	<ul style="list-style-type: none"> ગુજરાતી લેખન-ઉદ્બોધન કૌશલ-૨
5	Course Type : (અભ્યાસક્રમનો પ્રકાર) (DSC/IDC/MDC/AEC/SEC/CVC/IKS)	<ul style="list-style-type: none"> Multidisciplinary Course (MDC)
6	Prerequisite for admission to the course (અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ માટેની પૂર્વશરત)	<p>This Course can be opted by any student who has passed 12th class or diploma.</p> <p>આ કોર્સ 12મું ધોરણ અથવા ડિપ્લોમા પાસ કરેલ કોઈપણ વિદ્યાર્થી પસંદ કરી શકે છે</p>
7	Course Learning Outcomes (CLO)	<ul style="list-style-type: none"> Outcomes: <ul style="list-style-type: none"> વિદ્યાર્થીઓની ભાષાકીય કુશળતાને પ્રોત્સાહન આપવું. વિદ્યાર્થીઓના લેખન, સંવાદ, ભાષાંતર, અભિવ્યક્તિ જેવાં કૌશલને પ્રોત્સાહન આપવું. વિદ્યાર્થીઓનું શબ્દભંડોળ અને વ્યાકરણ સમૃદ્ધ કરવું. ગુજરાતી મૂલકી સેવાની સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષામાં ઉપયોગી બનવું. Course Learning Outcomes : <ul style="list-style-type: none"> ભાષાનું શુદ્ધ ઉચ્ચારણ, રચનાત્મક લેખન, ઔપચારિક લેખન તથા તકનીકી શબ્દોથી વિદ્યાર્થીઓ અવગત થશે. વિદ્યાર્થીઓ ભાષા સંચાર અને પ્રવચન-ભાષણ સંબંધિત વિવિધ પાસાઓથી અવગત થશે. વાતચીત, વાણી, સંવાદ, જૂથચર્ચા, અનુવાદ વગેરે દ્વારા વિદ્યાર્થીઓમાં અભિવ્યક્તિ કૌશલ્યનો વિકાસ થશે. ગુજરાત મુલકી સેવાની સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ પસાર કરવામાં ઉપયોગી બનશે.
8	Credit Value	04 (Four)
9	Total Marks	<ul style="list-style-type: none"> Maximum Marks: 100 (50 + 50)
10	Passing Marks	<ul style="list-style-type: none"> Minimum Passing Marks: 36

Part-B: Content of the Course		
વિભાગ – બ : અભ્યાસક્રમની સામગ્રી		
<ul style="list-style-type: none"> Total Number of Lectures and Tutorials-60 (04 hours per week) A Semester Comprises 90 Working Days 		
Unit	Topics	Number of Lectures
	<p>પ્રથમ સેમેસ્ટર માટે અભ્યાસક્રમ :</p> <ul style="list-style-type: none"> ગુજરાતી લેખન-ઉદ્બોધન કૌશલ : 	
1	<ul style="list-style-type: none"> પત્રલેખન : (સ્પષ્ટીકરણ : પત્રના મુખ્ય બે ભાગ : ૧. ઔપચારિક અને અનોપચારિક. પત્રના વિષય અનુસાર ભાગ/પ્રકાર : શુભેચ્છા કે અભિનંદન પત્ર, નિમંત્રણ પત્ર, આશ્વાસન પત્ર, વિનંતી પત્ર, અનુમતિ પત્ર, વ્યવસાયિક પત્ર, કાર્યાલયી પત્ર.) 	09+03=12 (9th Lectures & 3 Tutorial)
2	<ul style="list-style-type: none"> અરજીલેખન : (આશરે ૧૫૦-૨૦૦ શબ્દોમાં) (સ્પષ્ટીકરણ : સરકારી, અર્ધસરકારી તેમજ સહકારી સંસ્થાનોના વહીવટી ખાતામાં લખાતો ઔપચારિક પત્ર. સ્કૂલ-કોલેજ, બેંક-પોસ્ટ ઓફિસ, નગરપાલિકા, યુનિવર્સિટી કે અન્ય સરકારી ઓફિસમાં ખાલી જગ્યા માટે ઉમેદવારી નોંધાવવા તેમજ મળવાપાત્ર સવલતો પ્રાપ્ત કરવા કે ઊભી થયેલી સમસ્યાના નિવારણ માટે લાગુ પડતા વિભાગોને અરજી કરવી) 	9+3 = 12
3	<ul style="list-style-type: none"> અહેવાલ લેખન : (સ્પષ્ટીકરણ : કોલેજ, યુનિવર્સિટી કે રાજ્યકક્ષાએ થતા શૈક્ષણિક-સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમો; વિદ્યાર્થીઓ કે અધ્યાપકોના વિદાય સમારંભો; સામાજિક- ધાર્મિક પ્રસંગો કે ઉત્સવો; વેપાર-વાણિજ્ય સમીટ; કુદરતી આપત્તિઓ; હડતાલો; રમખાણો વગેરે જેવા વિષયો પર આશરે સવાસો થી દોઢસો શબ્દોમાં અહેવાલ લેખન તૈયાર કરાવવું અને અહેવાલને યોગ્ય શીર્ષક આપવું) 	9+3 = 12
4	<ul style="list-style-type: none"> પરિચ્છેદલેખન (કંડિકા લેખન): (સ્પષ્ટીકરણ : પરિચ્છેદ લેખન કે કંડિકા લેખનમાં કોઈપણ એક વિષય પર વિદ્યાર્થીએ મૌલિક લેખન કરવાનું રહેશે. દા.ત. 'સર્જક અને વિવેચક જોડિયાભાઈ', 'નીતિએ કલાની વિષ કન્યા છે', 'શીલ તેવી શૈલી વગેરે.) 	9+3 = 12
5	<ul style="list-style-type: none"> વાર્તાલેખન : (સ્પષ્ટીકરણ : રૂપરેખા ઉપરથી વિદ્યાર્થી પાસે વાર્તાલેખન કરાવવું) અનુવાદ લેખન : (સ્પષ્ટીકરણ : કોઈ પૂર્ણ વિચાર વ્યક્ત કરતા ૧૦ થી ૧૨ પંક્તિ (Row)ના ફકરા (Paragraf)નો અનુવાદ. ગુજરાતી પેરેગ્રાફનો હિન્દી કે અંગ્રેજીમાં અનુવાદ. અથવા હિન્દી કે અંગ્રેજી પેરેગ્રાફનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ. આ વિષય અન્ય વિદ્યાશાખાના વિદ્યાર્થીઓ પણ રાખતા હોવાથી આ મુદ્દો જરૂરી છે. આ મુદ્દા પૂરતી અન્ય વિષય - હિન્દી અને અંગ્રેજી વિષયના અધ્યાપકની મદદ લઈ શકાય.) 	9+3 = 12
<ul style="list-style-type: none"> Keywords/Tags: વિદ્યાર્થીઓમાં લેખન-સર્જન, સંવાદ, ઉદ્બોધન, ભાષાંતર, અભિવ્યક્તિ જેવાં કૌશલનું સંવર્ધન. 		

Part-C : Learning Resources

વિભાગ – ક : પાઠ્યક્રમ તેમજ સંદર્ભ સાહિત્ય

Text Books, Reference Books, Other resources

(પાઠ્ય પુસ્તકો, સંદર્ભ પુસ્તકો, અન્ય સંસાધનો)

■ સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :

1. સાહિત્યિક નિર્બંધો અને લેખન કૌશલ્ય – સં. મફત ઓઝા, રતિલાલ નાયક
2. ભાષા સજ્જતા અને લેખન કૌશલ્ય – ડૉ. યોગેન્દ્ર વ્યાસ; પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ
3. સાહિત્યાયન – બાબુ દવાલપુરા, પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ
4. અપઠિતનો આસ્વાદ અને સ્વાધ્યાય – ડૉ. રતિલાલ દવે તથા અન્ય લેખકો, સરસ્વતી પુસ્તકભંડાર, અમદાવાદ
5. ભાષા વિવેક – પ્રકાશન : ભાષાનિયામકની કચેરી, ગાંધીનગર
6. આસ્વાદ અને અવબોધ – પ્રા. રતિલાલ નાયક તથા ડૉ. પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ, અનાડા પ્રકાશન, અમદાવાદ
7. અપઠિત – સં. પ્રકાશ રાવલ, રાવલ પ્રકાશન, પાટણ
8. ભાષા લેખન – કે. કા. શાસ્ત્રી, લક્ષ્મી પુસ્તક ભંડાર, અમદાવાદ
9. અપઠિત લેખન કૌશલ્ય અને પરિશીલન – ડૉ. નીતિન વડગામા, પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ
10. ગુજરાતી લેખન, - ડૉ. નિયતિ અંતાણી
11. સંક્ષેપ અને સારલેખન, - એમ. કે. મદ્રાસી, આદર્શ પ્રકાશન

■ E-Resource Link :

○ પત્રલેખન :

1. <https://patra-lekhan.com/>
2. <https://www.learnocr.com/hindi-grammar/patra-lekhan-in-hindi/>
3. <https://pmmodyojanaonline.in/hindi-patra-lekhan/>
4. <https://www.youtube.com/watch?v=EaZASx0w4Bo>
5. <https://www.mcpanchkula.org/patra-lekhan-format-in-hindi.aspx>
6. <https://mycoaching.in/patra-lekhan>

○ અહેવાલ લેખન :

1. <https://shaikharif.com/gujarati-aheval-lekhan/>
2. <https://essaybookss.com/2023/02/aheval-lekhan-in-gujarati/>
3. http://topteacheducation.blogspot.com/p/blog-page_8.html

○ અરજીલેખન :

1. <https://www.youtube.com/watch?v=-pPxTtxqHto>
2. http://haridpatel.blogspot.com/p/blog-page_43.html

○ પરિચ્છેદલેખન :

1. https://www.youtube.com/watch?v=eI5G4y2P_xw
2. <https://egyankosh.ac.in/bitstream/123456789/14391/1/Unit-6.pdf>
3. https://baou.edu.in/assets/pdf/MGT-04_OLD_slm.pdf

○ વાર્તાલેખન :

1. [https://brainly.in/question/11031172#:~:text=\(1\)](https://brainly.in/question/11031172#:~:text=(1))

Suggested equivalent online courses:

Part - D : Assessment and Evaluation

વિભાગ – ડ : પરીક્ષણ અને મૂલ્યાંકન

Suggested Continuous Evaluation Methods :

▪ **Maximum Marks : 100 :**

1. Continuous Comprehensive Evaluation (CCE) : 50% (100) Marks
2. Semester End Evaluation (SEE): 50% (100) Marks

Internal Assessment : Continuous Comprehensive Evaluation (CCE) : 50% (100)	<ul style="list-style-type: none">• Class Test (Monthly)• Quiz / Objective (MCQ) Test• Assignment (Class & Home)• Active Learning• Presence (હાજરી)	30 30 20 10 10 Total Marks 100
External Assessment : Semester End Evaluation (SEE): 50% (100) Marks Time : 02:30 Hours	<ul style="list-style-type: none">▪ Section (A) : Ten Multiple Choice Questions▪ Section (B) : Five Short Questions▪ Section (C) : Three Long Questions (500 Words Each)	10 X 01 = 10 05 X 09 = 45 03 X 15 = 45 Total Marks 100

SAURASHTRA UNIVERSITY

NEP 2020

Semester: 02 (Two)

Course: AEC-02: Gujarati

Syllabus Structure for Theoretical Papers of Ability Enhancement Course

(ક્ષમતા વૃદ્ધિ સૈદ્ધાંતિક પેપરનું અભ્યાસક્રમ માળખું)

Part-A: Introduction				
વિભાગ – અ : પરિચય				
Program Name	Program Type	Program Year	Program Applied	Course Type
Bachelor of Arts Under Graduate	Under Graduate	04 Year Honours & Research	June 2023	Ability Enhancement Courses
1	Semester :	02 (Two)		
2	Course/Subject :	AEC-02 : Gujarati		
3	Course Code :			
4	Course Title : (અભ્યાસક્રમનું શીર્ષક)	ગુજરાતી ભાષા સજ્જતા-૨		
5	Course Type : (અભ્યાસક્રમનો પ્રકાર) (DSC/IDC/MDC/AEC/ SEC/CVC/IKS)	Ability Enhancement Course (AEC)		
6	Prerequisite for admission to the course (અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ માટેની પૂર્વશરત)	This Course can be opted by any student who has passed 12 th class or diploma. (આ કોર્સ 12મું ધોરણ અથવા ડિપ્લોમા પાસ કરેલ કોઈપણ વિદ્યાર્થી પસંદ કરી શકે છે.)		
7	Course Learning Outcomes (CLO)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Outcomes: <ul style="list-style-type: none"> ○ વિદ્યાર્થીઓને માતૃભાષા- ગુજરાતીના લાક્ષણિક શબ્દભંડોળ, વ્યાકરણથી અવગત કરાવવા. ○ વિદ્યાર્થીઓનું ગુજરાતી શબ્દભંડોળ, વ્યાકરણ, વાણીકૌશલ સમૃદ્ધ કરવું. ○ વિદ્યાર્થીઓ રોજિંદા વ્યવહારમાં ઉપયોગી અહેવાલ લેખન, વેપાર પત્રલેખન, અરજીલેખન આદિમાં પ્રાવીણ્ય પ્રાપ્ત કરે. ▪ Course Learning Outcomes : <ul style="list-style-type: none"> ○ વિદ્યાર્થીઓના લખાણમાં લાઘવતા અને તાદૃશ્યતા આવશે. ○ વાણીમાં માધુર્ય અને સ્પષ્ટતા સાથે અસરકારક અભિવ્યક્તિનો ગુણ કેળવાશે. ○ પદ્ય-ગદ્ય ગ્રંથ શક્તિની સાથે અભિવ્યક્તિમાં મૌલિકતા આવશે. ○ સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ પસાર કરવામાં ઉપયોગી બનશે. 		
8	Credit Value	02 (Two)		
9	Total Marks	▪ Maximum Marks: 50 (25 + 25)		
10	Passing Marks	▪ Minimum Passing Marks: 18		

Part-B: Content of the Course		
વિભાગ – બ : અભ્યાસક્રમની સામગ્રી		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Total Number of Lectures and Tutorials-30 (02 hours per week) ▪ A Semester Comprises 90 Working Days 		
Unit	Topics	Number of Lectures
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ પ્રથમ સેમેસ્ટર માટે અભ્યાસક્રમ : <ul style="list-style-type: none"> ○ ગુજરાતી ભાષા સજ્જતા 	
1	<ul style="list-style-type: none"> ▪ નિબંધ લેખન : (સ્પષ્ટતા: નિબંધના પ્રકાર : કથનાત્મક, આત્મકથનાત્મક, વર્ણનાત્મક, વિશ્લેષનાત્મક, ચિંતનાત્મક, સાંપ્રત સમસ્યા, કલ્પનાત્મક વગેરે પ્રકારોનો અધ્યાપક કક્ષાએ પ્રાથમિક પરિચય. તેમજ ઉપરોક્ત વિષયો ઉપર ૪૦૦ શબ્દોમાં નિબંધ તૈયાર કરાવવા, પરીક્ષામાં કોઈ બે પૂછવા અને વિદ્યાર્થીએ એક લખવો) 	06
2	<ul style="list-style-type: none"> ▪ અહેવાલ લેખન : (સ્પષ્ટીકરણ : કોલેજ, યુનિવર્સિટી કે રાજ્યકક્ષાએ થતા શૈક્ષણિક-સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમો; વિદ્યાર્થીઓ કે અધ્યાપકોના વિદાય સમારંભો; સામાજિક- ધાર્મિક પ્રસંગો કે ઉત્સવો; વેપાર-વાણિજ્ય સમીટ; કુદરતી આપત્તિઓ; હડતાલો; રમખાણો વગેરે જેવા વિષયો પર આશરે સવાસો થી દોઢસો શબ્દોમાં અહેવાલ લેખન તૈયાર કરાવવું અને અહેવાલને યોગ્ય શીર્ષક આપવું.) 	06
3	<ul style="list-style-type: none"> ▪ પત્રલેખન : (સ્પષ્ટીકરણ : પત્રના મુખ્ય બે ભાગ : ૧. ઔપચારિક અને અનોપચારિક. પત્રના વિષય અનુસાર ભાગ/પ્રકાર : શુભેચ્છા કે અભિનંદન પત્ર, નિમંત્રણ પત્ર, આશ્વાસન પત્ર, વિનંતી પત્ર, અનુમતિ પત્ર, વ્યવસાયિક પત્ર, કાર્યાલયી પત્ર.) ▪ અરજીલેખન : (આશરે ૧૫૦-૨૦૦ શબ્દોમાં) (સ્પષ્ટીકરણ : સરકારી, અર્ધસરકારી તેમજ સહકારી સંસ્થાનોના વહીવટી ખાતામાં લખતો ઔપચારિક પત્ર. સ્કૂલ-કોલેજ, બેંક-પોસ્ટ ઓફિસ, નગરપાલિકા, યુનિવર્સિટી કે અન્ય સરકારી ઓફિસમાં ખાલી જગ્યા માટે ઉમેદવારી નોંધાવવા તેમજ મળવાપાત્ર સવલતો પ્રાપ્ત કરવાં કે ઊભી થયેલી સમસ્યાના નિવારણ માટે લાગુ પડતા વિભાગોને અરજી કરવી) 	06
4	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ગદ્યખંડનું વિવરણ : (સ્પષ્ટીકરણ : આપેલ ગદ્યખંડમાં અભિવ્યક્ત વિચારનું સદૃષ્ટાંત ત્રણ ગાણું વિવરણ કરવું.) ▪ વિચાર વિસ્તાર : કાવ્યપંક્તિઓ અથવા ગદ્યસૂક્તિઓનો વિચાર વિસ્તાર. (સ્પષ્ટીકરણ : ચિંતનસભર કાવ્યપંક્તિ કે સૂત્રાત્મક ગદ્યપંક્તિમાં રજૂ થયેલ વિચારને એકસો દસ થી એકસો વીસ શબ્દોમાં વિશદતાથી સ્પષ્ટ કરો) 	06

5	<ul style="list-style-type: none">■ પરિચ્છેદનું સારલેખાં (સંક્ષેપીકરણ) : (સ્પષ્ટીકરણ : આપેલ પરિચ્છેદનું ૧/૩ સારલેખન કરી યોગ્ય શીર્ષક આપવું.)■ કાવ્યાર્થગ્રહણ : (સ્પષ્ટીકરણ : કાવ્ય આપવું, તેમાંથી પાંચ પ્રશ્નો પૂછવા, વિદ્યાર્થીઓએ કાવ્યાર્થગ્રહણ કરી પોતાની ભાષામાં ઉત્તર આપવા.)■ ગદ્યાર્થગ્રહણ: (સ્પષ્ટીકરણ : ગદ્યખંડ આપવો, તેમાંથી પાંચ પ્રશ્નો પૂછવા, વિદ્યાર્થીઓએ ગદ્યાર્થગ્રહણ કરી પોતાની ભાષામાં ઉત્તર આપવા.)	06
Keywords/Tags: વિદ્યાર્થીઓમાં લેખન-સર્જન, સંવાદ, ઉદ્બોધન, ભાષાંતર, અભિવ્યક્તિ જેવાં કૌશલનું સંવર્ધન.		

Part-C : Learning Resources

વિભાગ – ક : પાઠ્યક્રમ તેમજ સંદર્ભ સાહિત્ય

Text Books, Reference Books, Other resources

(પાઠ્ય પુસ્તકો, સંદર્ભ પુસ્તકો, અન્ય સંસાધનો)

■ સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :

1. સાહિત્યિક નિબંધો અને લેખન કૌશલ્ય – સં. મફત ઓઝા, રતિલાલ નાયક
2. ભાષા સજ્જતા અને લેખન કૌશલ – ડૉ. યોગેન્દ્ર વ્યાસ; પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ
3. સાહિત્યાયન – બાબુ દવાલપુરા, પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ
4. અપઠિતનો આસ્વાદ અને સ્વાધ્યાય – ડૉ. રતિલાલ દવે તથા અન્ય લેખકો, સરસ્વતી પુસ્તકભંડાર, અમદાવાદ
5. ભાષા વિવેક – પ્રકાશન : ભાષાનિયામકની કચેરી, ગાંધીનગર
6. આસ્વાદ અને અવબોધ – પ્રા. રતિલાલ નાયક તથા ડૉ. પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ, અનાડા પ્રકાશન, અમદાવાદ
7. અપઠિત – સં. પ્રકાશ રાવલ, રાવલ પ્રકાશન, પાટણ
8. ભાષા લેખન – કે. કા. શાસ્ત્રી, લક્ષ્મી પુસ્તક ભંડાર, અમદાવાદ
9. અપઠિત લેખન કૌશલ અને પરિશીલન – ડૉ. નીતિન વડગામા, પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ
10. ગુજરાતી લેખન, - ડૉ. નિયતિ અંતાણી
11. ગુજરાતી નિબંધમાળા, - ડૉ. નિયતિ અંતાણી

■ E-Resource Link :

○ નિબંધ :

1. <https://gujaratinfohub.com/category/nibandh-lekhan-pdf/>
2. <https://competitivegujarat.in/%E0%AA%97%E0%AB%81%E0%AA%9C%E0%AA%B0%E0%AA%BE%E0%AA%A4%E0%AB%80-%E0%AA%A8%E0%AA%BF%E0%AA%AC%E0%AA%82%E0%AA%A7-gujarati-nibandh/>
3. <https://www.saralgujarati.in/2023/03/gujarati-essay.html>
4. <https://gujarati.webdunia.com/gujarati-essay>
5. <https://viralgujarati.com/nibandh-gujarati/>

○ વિચાર વિસ્તાર :

6. <https://shaikharif.com/vichar-vistar-part-1/>
7. <https://gujarati.beexpensive.in/vichar-vistar/vichar-vistar-in-gujarati/>
8. <https://vijayshah.wordpress.com/vichaar-vistaar/>
9. <https://www.scribd.com/doc/315761990/vichar-vistar>
10. <http://girishpatelsurat2.blogspot.com/p/blog-page.html>

○ પરિચ્છેદનું સારલેખાં (સંક્ષેપીકરણ) :

11. <https://www.aksharnaad.com/2010/09/29/art-of-shortening-writing/>
12. <https://www.realgujjuedu.in/2021/07/The-meaning-of-abbreviation.html>

○ ગદ્યસમીક્ષા:

13. <https://www.youtube.com/watch?v=EILsKzjBsSE>
14. <https://www.youtube.com/watch?v=EILsKzjBsSE>
15. https://www.youtube.com/watch?v=k44NXW_4Uxc

Suggested equivalent online courses:

Part - D : Assessment and Evaluation

વિભાગ - ડ : પરીક્ષણ અને મૂલ્યાંકન

Suggested Continuous Evaluation Methods :

▪ **Maximum Marks : 50 :**

1. Continuous Comprehensive Evaluation (CCE) : 50% (50) Marks
2. Semester End Evaluation (SEE) : 50% (50) Marks

Internal Assessment : Continuous Comprehensive Evaluation (CCE) : 50% (50 Marks)	<ul style="list-style-type: none">• Class Test (Monthly) 15• Quiz / Objective (MCQ) Test 15• Assignment (Class & Home) 10• Active Learning 05• Presence (હાજરી) 05	Total Marks 50
External Assessment : Semester End Evaluation (SEE): 50% (50) Marks Time : 02:00 Hours	<ul style="list-style-type: none">▪ Section (A) : (પાંચેય એકમમાંથી) Five Multiple Choice Questions 05 X 01 = 05▪ Section (B) : (એકમ-૩, ૪, ૫ માંથી) Five Short Questions (200 Words Each) 05 X 05 = 25▪ Section (C) : (એકમ-૧, ૨ માંથી) Two Long Questions (500 Words Each) 02 X 10 = 20	Total Marks 50

SAURASHTRA UNIVERSITY

NEP 2020

Semester: 02 (Two)

Course: SEC-02: Gujarati

Syllabus Structure for Theoretical Papers of Skill Enhancement Course

(કૌશલ્ય વૃદ્ધિ સૈદ્ધાંતિક પેપરનું અભ્યાસક્રમ માળખું)

Part-A: Introduction				
વિભાગ – અ : પરિચય				
Program Name	Program Type	Program Year	Program Applied	Course Type
Bachelor of Arts Under Graduate	Under Graduate	04 Year Honours & Research	June 2023	Skill Enhancement Course

1	Semester :	02 (Two)
2	Course/Subject :	SEC-02 : Gujarati
3	Course Code :	
4	Course Title : (અભ્યાસક્રમનું શીર્ષક)	ગુજરાતી પ્રૂફવાચન અને જોડણી -૨
5	Course Type : (અભ્યાસક્રમનો પ્રકાર) (DSC/IDC/MDC/AEC/ SEC/CVC/IKS)	Skill Enhancement Course (SEC)
6	Prerequisite for admission to the course અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ માટેની પૂર્વશરત	This Course can be opted by any student who has passed 12 th class or diploma. આ કોર્સ 12મું ધોરણ અથવા ડિપ્લોમા પાસ કરેલ કોઈપણ વિદ્યાર્થી પસંદ કરી શકે છે
7	Course Learning Outcomes (CLO)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Outcomes: <ul style="list-style-type: none"> ▪ વિદ્યાર્થીઓને ભાષાકીય જ્ઞાન આપવું તેમજ વિદ્યાર્થીઓમાં ભાષાકીય ભૂલ શોધવાની વિશેષ દૃષ્ટિ કેળવવી. ▪ પ્રૂફ-વાચનનું કૌશલ કેળવવું. ▪ Course Learning Outcomes : <ul style="list-style-type: none"> ▪ પ્રૂફ-વાચનનું કૌશલ હાંસલ કરવાથી વિદ્યાર્થી જોબ કે આર્થિક ઉપાર્જન પ્રાપ્ત કરી શકાશે. ▪ ગુજરાત મૂલકી સેવાની સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓમાં આ જ્ઞાન ઉપયોગી બનશે.
8	Credit Value	02 (Two)
9	Total Marks	▪ Maximum Marks: 50 (25 + 25)
10	Passing Marks	▪ Minimum Passing Marks: 18

Part-B: Content of the Course		
વિભાગ – બ : અભ્યાસક્રમની સામગ્રી		
<ul style="list-style-type: none">▪ Total Number of Lectures and Tutorials-30 (02 hours per week)▪ A Semester Comprises 90 Working Days		
Unit	Topics	Number of Lectures
	<ul style="list-style-type: none">▪ પ્રથમ સેમેસ્ટર માટે અભ્યાસક્રમ :<ul style="list-style-type: none">○ ગુજરાતી પ્રૂફવાચન અને જોડણી.	
1	<ul style="list-style-type: none">○ સ્પેસિંગ (જગ્યા)○ સંખ્યા ક્યા આંકડાથી અને ક્યા અક્ષરોથી?○ લખાણમાં આવતા કોઠા કે કોષ્ટક	06
2	<ul style="list-style-type: none">○ શું છૂટું ને શું ભેગું રાખવું○ આકૃતિ અને તે અંગેની ઝીણવટ○ આદર્શ હસ્તપ્રત	06
3	<ul style="list-style-type: none">○ વારંવાર વાપરતા શબ્દોની જોડણી.○ પ્રૂફ-વાચકે ધ્યાનમાં રાખવાની મુખ્ય બાબતો.	06
4	<ul style="list-style-type: none">○ પ્રૂફ-વાંચનના મહાવરા માટે પેરેગ્રાફ આપવા.	06
5	<ul style="list-style-type: none">○ પ્રૂફ-વાંચનના મહાવરા માટે પેરેગ્રાફ આપવા.	06
<ul style="list-style-type: none">• Keywords/Tags: વિદ્યાર્થીઓ પ્રૂફરીડરનું કૌશલ હાંસલ કરી આર્થિક ઉપાર્જન પ્રાપ્ત કરી શકાશે.		

Part-C : Learning Resources

વિભાગ – ક : પાઠ્યક્રમ તેમજ સંદર્ભ સાહિત્ય

Text Books, Reference Books, Other resources

(પાઠ્ય પુસ્તકો, સંદર્ભ પુસ્તકો, અન્ય સંસાધનો)

1. સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :
2. પ્રૂફ-વાચન – રતિલાલ સાં. નાયક, અનાડા બુક ડીપો
3. ભાષા સજ્જતા અને લેખન કૌશલ – ડૉ. યોગેન્દ્ર વ્યાસ; પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ
4. ભાષા વિવેક – પ્રકાશન : ભાષાનિયામકની કચેરી, ગાંધીનગર
5. અપઠિત – સં. પ્રકાશ રાવલ, રાવલ પ્રકાશન, પાટણ
6. ભાષા લેખન – કે. કા. શાસ્ત્રી, લક્ષ્મી પુસ્તક ભંડાર, અમદાવાદ
7. અપઠિત લેખન કૌશલ અને પરિશીલન – ડૉ. નીતિન વડગામા, પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ
8. ગુજરાતી લેખન, - ડૉ. નિયતિ અંતાણી
9. પાયાનો પર્યાયકોશ, - ડૉ. મફતલાલ ભાવસાર, પ્રકાશન આર. આર. શેઠ એન્ડ કંપની પ્રા. લિ.
10. ગુજરાતી ભાષાનું વ્યાકરણ, - યોગેન્દ્ર વ્યાસ, યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ
11. ગુજરાતી શબ્દાર્થ કોશ, - સં. યોગેન્દ્ર વ્યાસ, અરવિંદ ભાંડારી, અરુણોદય પ્રકાશન
12. ગુજરાતી જીપીએસસી – પ્રિલિમ, - ડૉ. અર્યના પટેલ, અરુણોદય પ્રકાશન
13. વ્યાકરણવિમર્શ ગુજરાતી ભાષા, - ડૉ. નિયતિ અંતાણી
14. ગુજરાતી વ્યાવહારિક વ્યાકરણ, - અરવિંદ ભાંડારી, અરુણોદય પ્રકાશન
15. ગુજરાતી વ્યાકરણ, - સં. ઘનશ્યામભાઈ યુડાસમા, વર્લ્ડ ઈનબોક્સ
16. ગુજરાતી વ્યાકરણ અને ગુજરાતી સાહિત્ય, - કનાલા ધર્મેન્દ્ર એ., નવયુગ પબ્લીકેશન

E-Resource Link :

- <https://gujarativishwakosh.org/>
- <https://www.youtube.com/watch?v=Mz9BLSHrfTg>
- <https://listrovert.com/proofreading-kya-hota-hai-in-hindi/>
- <https://www.indiaspeaksdaily.com/proof-reading-and-its-need/>
-

Suggested equivalent online courses:

Part - D : Assessment and Evaluation

વિભાગ – ૩ : પરીક્ષણ અને મૂલ્યાંકન

Suggested Continuous Evaluation Methods :

▪ **Maximum Marks : 50 :**

1. Continuous Comprehensive Evaluation (CCE) : 50% (50) Marks
2. Semester End Evaluation(SEE) : 50% (50) Marks

Internal Assessment : Continuous Comprehensive Evaluation (CCE) : 50% (50 Marks)	<ul style="list-style-type: none">• Class Test (Monthly)• Quiz / Objective (MCQ) Test• Assignment (Class & Home)• Active Learning• Presence (હાજરી)	15 15 10 05 05 Total Marks 50
External Assessment : Semester End Evaluation (SEE) : 50% (50) Marks Time : 02:00 Hours	<ul style="list-style-type: none">▪ Section (A) :<ul style="list-style-type: none">○ Fourteen Multiple Choice Questions▪ Section (B) :<ul style="list-style-type: none">○ Six Very Short Questions▪ Section (C) :<ul style="list-style-type: none">○ Three Short Questions	14 X 01 = 14 06 X 03 = 18 03 X 06 = 18 Total Marks 50

SAURASHTRA UNIVERSITY**NEP 2020****Semester: 02 (Two)****Course: VAC-01: Gujarati****Syllabus Structure for Theoretical Papers of Value Added Course**

(મૂલ્ય વૃદ્ધિ સૈદ્ધાંતિક પેપરનું માળખું)

Part-A: Introduction				
વિભાગ – અ : પરિચય				
Program Name	Program Type	Program Year	Program Applied	Course Type
Bachelor of Arts Under Graduate	Under Graduate	04 Year Honours & Research	June 2023	Value Added Course
1	Semester :	02 (Two)		
2	Course/Subject :	VAC-01 : Gujarati		
3	Course Code :			
4	Course Title : (અભ્યાસક્રમનું શીર્ષક)	નરસિંહ મહેતાનાં પદો - સંપાદક : અનંતરાય રાવલ		
5	Course Type : (અભ્યાસક્રમનો પ્રકાર) (DSC/IDC/MDC/AEC/SEC/CVC/IKS)	Value Added Course (VAC)		
6	Prerequisite for admission to the course અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ માટેની પૂર્વશરત	This Course can be opted by any student who has passed 12 th class or diploma. આ કોર્સ 12મું ધોરણ અથવા ડિપ્લોમા પાસ કરેલ કોઈપણ વિદ્યાર્થી પસંદ કરી શકે છે		
7	Course Learning Outcomes (CLO)	Outcomes: <ul style="list-style-type: none"> ભક્તકવિ નરસિંહ મહેતાની પદ કવિતાના અધ્યયનથી વિદ્યાર્થીઓ ભારતીય ભક્તિપરંપરાના પૌરાણિક વારસાથી પરિચિત થશે અને તેના દ્વારા વિદ્યાર્થીઓમાં નૈતિક જીવનમૂલ્યોનું સિંચન કરી શકાશે. વિદ્યાર્થીઓ મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યના પદ સાહિત્ય સ્વરૂપથી પરિચિત થશે. 		
8	Credit Value	02 (Two)		
9	Total Marks	▪ Maximum Marks: 50 (25 + 25)		
10	Passing Marks	▪ Minimum Passing Marks: 18		

Part-B: Content of the Course**વિભાગ – બ : અભ્યાસક્રમની સામગ્રી****Total Number of Lectures and Tutorials-30 (02 hours per week)****A Semester Comprises 90 Working Days**

Unit	Topics	Number of Lectures
	<ul style="list-style-type: none"> દ્વિતીય સેમેસ્ટર માટે અભ્યાસક્રમ : નરસિંહ મહેતાનાં પદો - સંપાદક : અનંતરાય રાવલ 	
1	<ul style="list-style-type: none"> નરસિંહ મહેતાનું જીવન 	6
2	<ul style="list-style-type: none"> નરસિંહ મહેતાનાં આત્મવૃત્ત પદો 	6
3	<ul style="list-style-type: none"> નરસિંહ મહેતાનાં બાળલીલાનાં પદો 	6
4	<ul style="list-style-type: none"> નરસિંહ મહેતાનાં રાસલીલાનાં પદો 	6
5	<ul style="list-style-type: none"> નરસિંહ મહેતાનાં ગોપીભક્તિનાં પદો 	6

Keywords/Tags: પ્રાચીન, પૌરાણિક ભારતીય જીવનમૂલ્યોનું સિંચન અને કૌશલ સંવર્ધન.

❖ અભ્યાસક્રમમાં સમાવિષ્ટ કાવ્યો :

પુસ્તકનું નામ : ‘નરસિંહ મહેતાનાં પદો’; સંપાદક : અનંતરાય રાવલ;

પ્રકાશન : આદર્શ પ્રકાશન; પુનર્મુદ્રણ : જાન્યુઆરી ૧૯૯૦.

પદોનું શીર્ષક	પદોનો અનુક્રમ	પદોની પ્રથમ પંક્તિ / શબ્દો
આત્મવૃત્ત	૧	‘મરમ-વચન કલાં ભાભીએ હુંને.....’
	૨	‘ઉમિયા-ઈશની મુજને કિરપા હવી.....’
	૩	‘શરદપૂનમ તણો દિવસ આવ્યો તિહાં.....’
	૪	‘ધન્ય, ભાભી !તમો, ધન્ય માતા-પિતા.....’
	૫	‘ગિરિતળાટી ને કુંડ દામોદર.....’
‘કૃષ્ણ-બાળલીલા’	૧	‘ધન્ય રે ધન્ય મહા પુણ્ય જશોદા તણું.....’
	૨	‘ઓ પેલો ચાંદલિયો, મા ! મને રમવાને આલો.....’
	૩	‘જશોદા !તારા કાનુડાને સાદ કરીને વાર રે.....’
	૪	‘જાગને જાદવા ! કૃષ્ણ ગોવાળીયા !.....’
	૫	‘જાગમળ છાંડી જા રે, બાળા.....’
રાસ-લીલા	૧	‘વહાલા મારા ! વૃંદાવનને ચોક કે વહેલા પધારજો રે લોલ.....’
	૨	‘જાદવે જમુના કાંઠે રે વાયો વેશુ રસાળ.....’
	૩	‘શરદનિશાએ મહારાજ કે વનમાં આવિયા રે લોલ.....’
	૪	‘વૃંદાવનમાં રચ્યો અખાડો, નાચે ગોપી ને ગોપાળ.....’
	૫	‘આજ વૃંદાવનમાં આનંદસાગર, શામળિયો રંગે રાસ રમે.....’
ગોપી-ભક્તિ	૧	‘તું મારે ચાંદલિયે ચોંટ્યો શા રે મહૂરતમાં, શામળિયા ?.....’
	૨	‘ભોળી રે ભરવાડણ હરિને વેચવા ચાલી.....’
	૩	‘ચાલ રમીએ સહિ ! મેલ મથવું મહી,.....’
	૪	‘કેસરભીના કહાનજી, કસુંબે ભીની નાર.....’
	૫	‘સખી! આજની ઘડી રળિયામણી રે.....’

Part-C : Learning Resources

(વિભાગ – ક : પાઠ્યક્રમ તેમજ સંદર્ભ સાહિત્ય)

Text Books, Reference Books, Other resources

(પાઠ્ય પુસ્તકો, સંદર્ભ પુસ્તકો, અન્ય સંસાધનો)

■ સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :

1. 'નરસિંહ મહેતાકૃત કાવ્યસંગ્રહ'	- સંપા. ઈચ્છારામ દેસાઈ
2. 'નરસિંહ મહેતાની કાવ્યકૃતિઓ'	- સંપા. શિવલાલ જેસલપુરા
3. 'નરસિંહ મહેતો - એક અધ્યયન'	- કે.કા. શાસ્ત્રી
4. 'નરસૈયો ભક્ત હરિનો'	- ક.મા. મુનશી
5. ભક્તકવિ શ્રી નરસિંહ મહેતા	- ચંદ્રકાન્ત શેઠ
6. 'સર્જક પ્રતિભા શ્રેણી : નરસિંહ મહેતા'	- ભરતકુમાર ઠાકર
7. 'ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ ગ્રંથ : ૨ ખંડ : ૧'	
8. 'ગુજરાતી સાહિત્ય - મધ્યકાળ	-અનંતરાય રાવળ
9. 'મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્ય (ઇતિહાસ)'	- પ્રિ. ડૉ. બહેચરભાઈ પટેલ
10. 'મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ'	- યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ
11. 'મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ'	- ડૉ. રમેશ એમ. ત્રિવેદી
12. 'મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનો	- ડૉ. બહેચરભાઈ પટેલ
13. 'ગુજરાતી સાહિત્ય'	-અનંતરાય રાવળ

Suggested equivalent online courses:**Part - D : Assessment and Evaluation**

વિભાગ – ડ : પરીક્ષણ અને મૂલ્યાંકન

Suggested Continuous Evaluation Methods :■ **Maximum Marks : 50 :**

1. Continuous Comprehensive Evaluation (CCE) : 50% (50) Marks
2. Semester End Evaluation (SEE) : 50% (50) Marks

Internal Assessment :

Continuous Comprehensive Evaluation (CCE) : 50% (50 Marks)

• Class Test (Monthly)	15
• Quiz / Objective (MCQ)Test	15
• Assignment (Class & Home)	10
• Active Learning	05
• Presence (હાજરી)	05
Total Marks	50

External Assessment :Semester End Evaluation (SEE) : 50% (50) Marks
Time : 02:00 Hours

■ Section (A) :	14 X 01 = 14
○ Fourteen Multiple Choice Questions	
■ Section (B) :	06 X 03 = 18
○ Six Very Short Questions	
■ Section (C) :	03 X 06 = 18
○ Three Short Questions	
Total Marks	50

SAURASHTRA UNIVERSITY**NEP 2020****Semester-02 (Two)****Course: EXIT-01: Gujarati****Syllabus Structure for Exit / Vocational Course**

Part-A: Introduction વિભાગ – અ : પરિચય				
Program Name	Program Type	Program Year	Program Applied	Course Type
Bachelor of Arts Under Graduate	Under Graduate	04 Year Honours & Research	June 2023	Exit Course
1	Semester :	02 (Two)		
2	Course/ Subject :	EXIT-01 : Gujarati		
3	Course Code :			
4	Course Title : (અભ્યાસક્રમનું શીર્ષક)	Vocational Course in Gujarati		
5	Course Type : (અભ્યાસક્રમનો પ્રકાર) (DSC, IDC, MDC, AEC, SEC, CVC, IKS, EXIT)	Exit (Vocational Course)		
6	Prerequisite for obtaining UG Certificate UG પ્રમાણપત્ર પ્રાપ્ત કરવા માટે પૂર્વશરત	જે વિદ્યાર્થી પ્રથમ બે સેમેસ્ટરમાં કુલ 44 ક્રેડિટ પ્રાપ્ત કર્યા પછી આ અભ્યાસક્રમમાંથી Exit – બહાર નીકળી UG Certificate પ્રાપ્ત કરવા ઇચ્છે, તો તેમણે ઉનાળુ વેકેશનના 04 સપ્તાહ દરમિયાન 04 ક્રેડિટની, Exit / Vocational Course માં દર્શાવ્યા મુજબની ઇન્ટર્નશિપ/ એપ્રેન્ટિસશીપ/ લઘુશોધ કાર્ય કરવાનું રહેશે.		
7	Course Learning Outcomes (CLO)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Outcomes : <ul style="list-style-type: none"> ○ અભ્યાસક્રમમાંથી બહાર નીકળવા મજબૂર વિદ્યાર્થીને વર્ષ દરમિયાન પ્રાપ્ત ક્રેડિટને આધારે UG Certificate મળે. જે UG Certificate ને આધારે રોજગાર પ્રાપ્ત કરી શકે. 		
8	Credit Value	04 (Four)		
9	Total Marks	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Maximum Marks: 100 		
10	Passing Marks	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Minimum Passing Marks: 40 		

Part-B: Content of the Course**વિભાગ – બ : અભ્યાસક્રમની સામગ્રી****Total 60 Hours for Internship / Apprenticeship**

(ઉનાળુ વેકેશનના ચાર સપ્તાહ દરમિયાન, એક સપ્તાહમાં ૩૦ કલાક પ્રમાણે કુલ ૧૨૦ કલાકનું Internship કે Apprenticeship નું કાર્ય કરવાનું રહેશે.)

Note: UG Certificate મેળવવા ઈચ્છતા વિદ્યાર્થીએ DSC / Major વિષય ગુજરાતી સાથે પ્રથમ બે સેમેસ્ટરમાં કુલ ૪૪ ક્રેડિટ પ્રાપ્ત કરેલ હશે, તેમણે નીચેના કોઈપણ એક ટોપિક પર, પ્રસ્તુત વિષયના અધ્યાપકના માર્ગદર્શન નીચે ઈન્ટર્નશિપ/ એપ્રેન્ટિસશીપ/ લઘુશોધ કાર્ય કરવાનું રહેશે.

Topics	Number of Week
<ul style="list-style-type: none"> ■ પ્રાથમિક સરકારી સ્કૂલમાં અભ્યાસ કરતાં, પ્રમાણમાં નબળાં બાળકોને વેકેશન દરમિયાન માતૃભાષાનું શિક્ષણ આપવું. અને કાર્ય કર્યા અંગેનું પ્રમાણપત્ર જવાબદાર અધિકારી પાસેથી મલવવું. અથવા ■ આંગણવાડીના બાળકોને વેકેશન દરમિયાન માતૃભાષાનું શિક્ષણ આપવું. અને કાર્ય કર્યા અંગેનું પ્રમાણપત્ર જવાબદાર અધિકારી પાસેથી મલવવું. અથવા ■ સ્થાનિક વર્તમાનપત્રમાં ૪ સપ્તાહ માટે અહેવાલ લેખનનું કે રીપોર્ટિંગનું કાર્ય સિનિયર પત્રકારના માર્ગદર્શન નીચે કરવું ને તેની પાસેથી કાર્ય કર્યા અંગેનું પ્રમાણ પત્ર પાપ્ત કરવું. અથવા ■ પ્રાદેશિક શબ્દોનું તેના લાક્ષણિક અર્થ સાથે સંપાદન કરી બે નકલમાં માર્ગદર્શક અધ્યાપક પાસે મૂલ્યાંકન અર્થે સમયમર્યાદામાં સબમિટ કરવું, અથવા ■ સ્થાનિક સાહિત્ય સર્જકના સંપર્કમાં રહી તેમના જીવન-કવન અંગેની માહિતી પ્રાપ્ત કરી બે નકલમાં માર્ગદર્શક અધ્યાપક પાસે મૂલ્યાંકન અર્થે સમયમર્યાદામાં સબમિટ કરવું, 	04

Keywords/Tags: UG Certificate ને આધારે રોજગાર પ્રાપ્તિ

Part -C : Assessment and Evaluation**વિભાગ – ક : પરીક્ષણ અને મૂલ્યાંકન****Suggested Evaluation Methods :**

- **Maximum Marks : 100**
- **Only Internal Assessment : 100**
- **Evaluation Method :**

Exit માટે યુનિવર્સિટી દ્વારા નિયત કરેલ અભ્યાસક્રમ, કે જે વિભાગ : બ માં દર્શાવવામાં આવેલ છે. તેમાંથી કોઈપણ એક વિષય પર, ચાર સપ્તાહ દરમિયાન કરેલ કાર્યનો અહેવાલ કે સર્ટીફિકેટ નિયત સમયમાં કોલેજના માર્ગદર્શક અધ્યાપક આગળ રજૂ કરશે. માર્ગદર્શક અધ્યાપક તેનું મૂલ્યાંકન કરી કોલેજ મારફત યુનિવર્સિટીને UG Certificate એનાયત કરવાની ભલામણ કરશે. યુનિવર્સિટી પોતાની કક્ષાએ ખરાઈ કરી UG Certificate એનાયત કરશે.